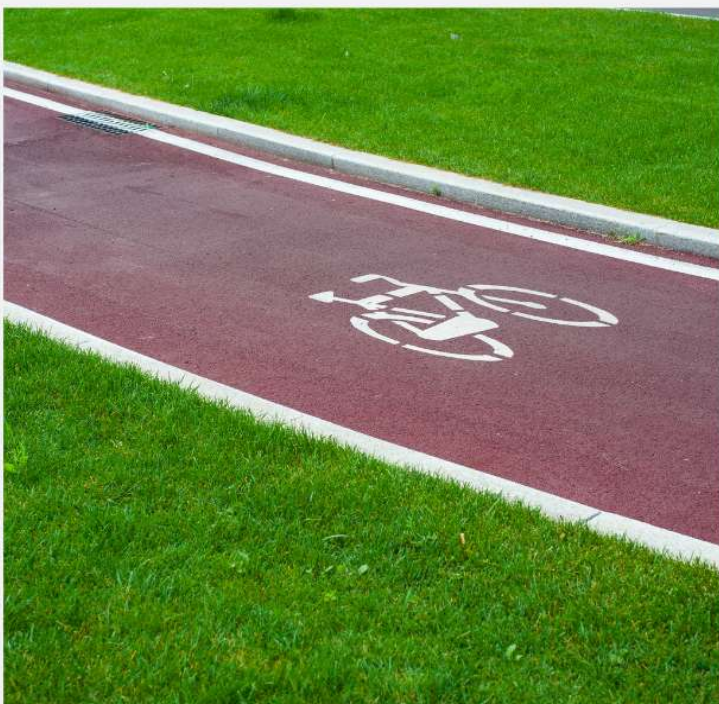
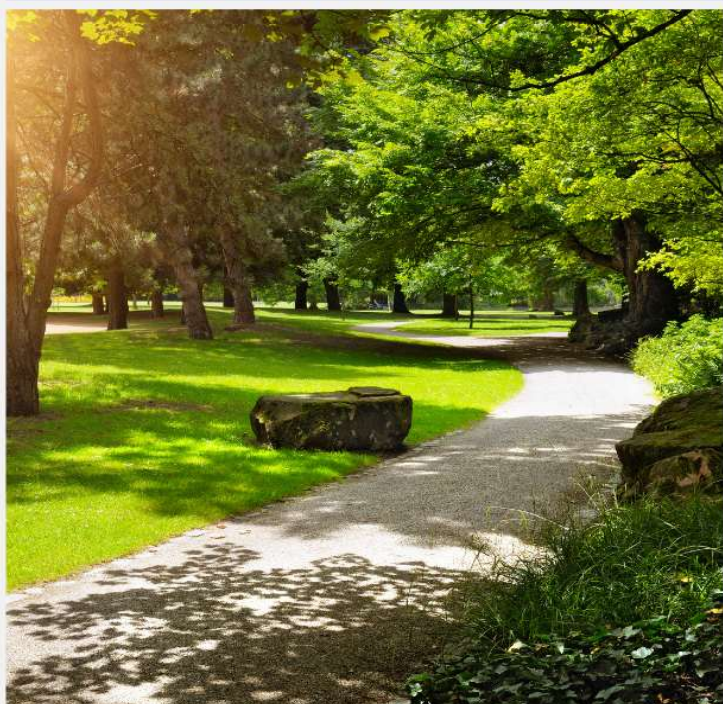
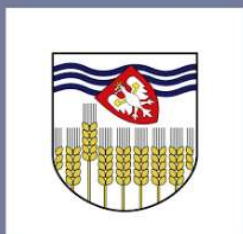

STRATEGIA
ROZWOJU GMINY
NOWOGRÓDEK
POMORSKI DO
2030 ROKU

Spis treści

I. Wprowadzenie	5
I.1 Cel opracowania	5
I.2 Podstawa prawna	5
I.3 Metodologia opracowania dokumentu	6
I.4 Komplementarność z innymi dokumentami	7
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	12
II. Charakterystyka gminy Nowogródek Pomorski	12
II.1 Podstawowe informacje o gminie	12
II.2 Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe	13
II.3 Ocena rozwoju gminy Nowogródek Pomorski w opinii mieszkańców	21
III. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej	30
III.1 Sytuacja społeczna w gminie	30
III.2 Sytuacja gospodarcza w gminie	32
III.3 Sytuacja środowiskowa w gminie	33
IV. Analiza SWOT	35
V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	40
V.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	40
V.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	45
V.3 Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)	47
VI. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Nowogródek Pomorski	49
VI.1 Misja i wizja rozwoju gminy	49
VI.2 Cele strategiczne i operacyjne	50
VI.3 Działania w zakresie rozwoju gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku	57
VII. System wdrażania strategii	67
VII.1 Źródła finansowania	67
VII.2 Monitoring	68
VII.3 Ewaluacja	68
VIII. Spis tabel, wykresów, map, zdjęć	69
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	73
Załącznik: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Nowogródek Pomorski	73
1. Uwarunkowania społeczne	73
1.1 Demografia	73
1.2 Pomoc społeczna	75

1.3 Bezpieczeństwo publiczne	84
1.4 Organizacje pozarządowe.....	85
1.5 Edukacja.....	87
1.6 Mieszkania komunalne.....	90
1.7 Działalność kulturalna	90
1.8 Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych	91
2. Uwarunkowania gospodarcze	98
2.1 Rynek pracy	98
2.2 Podmioty gospodarcze	100
2.3 Planowanie przestrzenne	103
2.4 Mienie gminne.....	107
3. Uwarunkowania środowiskowe	107
3.1 Infrastruktura techniczna	107
3.1.1 infrastruktura drogowa	107
3.1.2 Sieć wodociągowa	110
3.1.3 Sieć kanalizacyjna	111
3.1.4 Sieć szerokopasmowa	112
3.2 Jakość powietrza.....	113
3.3 Odnawialne źródła energii.....	117
3.4 Zagrożenie suszą i powodzią	118
3.5 Gospodarka odpadami	125

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano odpowiednią czcionkę i interlinię, a także dodano opisy alternatywne do zdjęć i grafik.

I. Wprowadzenie

I.1 Cel opracowania

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem o kluczowym znaczeniu, precyzyjnie określającym cele, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty. Strategia oznacza koncepcję funkcjonowania gminy w dłuższym okresie, tj. w perspektywie kilku lat. Powinna koncentrować się na podstawowych i najważniejszych problemach gminy, warunkujących jej rozwój społeczny i gospodarczy. Zadaniem strategii rozwoju gminy jest stworzenie podstaw do:

- sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania gminą przez jej władze, tak w dłuższym jak i w krótszym horyzoncie czasu, w tym koordynowania i zapewnienia zgodności działań bieżących z perspektywicznymi,
- przygotowania władz samorządowych do działań w sytuacji niepewności i ryzyka, wynikających ze zmniejszenia się uwarunkowań rozwojowych,
- stwarzania warunków do przełamywania barier rozwojowych, a także eliminowania różnorodnych konfliktów pojawiających się w toku rozwoju gminy,
- pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację przewidzianych w strategii przedsięwzięć inwestycyjnych,
- promocji gminy i stymulowania rozwoju lokalnej gospodarki.

Strategia Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku (zwana dalej Strategią) jest podstawowym dokumentem planistycznym, który kreuje i wyznacza politykę samorządu gminy w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, funkcjonalno-przestrzennego i środowiskowego na kolejne lata. Niniejszy dokument obejmuje cele i uwarunkowania rozwoju gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku. Podczas definiowania celów zadbano o ich zgodność z dokumentami strategicznymi na wyższym szczeblu – strategią województwa, a także krajowymi i unijnymi dokumentami horyzontalnymi.

I.2 Podstawa prawna

Opracowany dokument jest zgodny z zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w art. 10e, gdzie określono główne wymagania dotyczące zakresu opracowywania strategii rozwoju. Najważniejsze z nich to:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;

- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

1.3 Metodologia opracowania dokumentu

W opracowaniu *Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku* przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Głównym założeniem opracowania Strategii było włączenie w proces stanowienia polityki lokalnej interesariuszy. W trakcie opracowywania projektu Strategii zaplanowane zostały działania partycypacyjne polegające w szczególności na uzyskaniu stanowiska co do zapisów projektu Strategii w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym z członkami zespołu ds. opracowania projektu Strategii.

W ramach działań partycypacyjnych przeprowadzono:

- a) konsultacje zapisów projektu *Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku* w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym,
- b) badania ankietowe online wśród mieszkańców gminy w zakresie ewaluacji osiągnięcia celów ujętych w dotychczasowej strategii rozwoju oraz oczekiwań mieszkańców względem dalszego rozwoju gminy Nowogródek Pomorski.

Przygotowanie dokumentu Strategii poprzedziło opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy, której celem było określenie trendów zachodzących w poszczególnych sferach funkcjonowania gminy na przestrzeni ostatnich 5 lat oraz zidentyfikowaniu przyszłych kierunków zmian. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej

i środowiskowej gminy Nowogródek Pomorski stanowi załącznik do *Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku*.

Przygotowany projekt Strategii został poddany konsultacjom, w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy Nowogródek Pomorski oraz właściwym dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w celu uzyskania opinii i wniosków dotyczących projektu Strategii.

Prace nad opracowaniem dokumentu Strategii przebiegały zgodnie z podjętą uchwałą nr VII/52/2024 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku* oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Prace nad projektem Strategii prowadzone były z wykorzystaniem następujących szczegółowych metod:

- analiz materiałów źródłowych (szczególnie *desk* i *web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- badania ankietowego,
- analiz materiałów przekazanych wykonawcy przez Urząd Gminy w Nowogrodku Pomorskim,
- analiz danych statystycznych,
- zasięgania opinii lokalnych liderów oraz ekspertów w zakresie rozwoju lokalnego.

I.4 Komplementarność z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku jest dokumentem spójnym z dokumentami wyższego rzędu, na poziomie regionalnym oraz krajowym. Spójność celów zapisanych w Strategii z celami w dokumentach o charakterze strategicznym na szczeblu krajowym i regionalnym ma istotne znaczenie, ponieważ pozwoli korzystać z efektów synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu i realizacji zamierzeń w kooperacji z otoczeniem.

W ramach analizy zbieżności celów analizie poddano następujące dokumenty:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) – dokument obejmujący plan gospodarczy dla Polski do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030 - stanowiąca najważniejsze narzędzie w kreowaniu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 1 Zgodność z celami innych dokumentów strategicznych

Strategia Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku	SRWZ 2030	KSRR 2030	SOR 2020 (2030)
Cel strategiczny 1 Poprawa aktywizacji społecznej i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom gminy	I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności - otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości 1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych Cel 1.5 Rozwój infrastruktury dostarczającej usługi publiczne i podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych	Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Cel strategiczny 2 Rozwój gospodarczy wykorzystujący potencjały regionu	II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA Kształtowanie wysokiej jakości życia	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel szczegółowy I Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

	mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu 2.3 Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu	Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo Cel 1.5 Rozwój infrastruktury dostarczającej usługi publiczne i podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych. Cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Cel strategiczny 3 Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy	I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności - otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu 2.2	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo Cel 1.2 Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Cel 3.2 Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych	Cel II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu

	Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu		
Cel strategiczny 4 Ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego	II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmocnianie konkurencyjności regionu 2.2 Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 1.1. Wzmocnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo Cel 1.2 Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego Cel 2 Wzmocnianie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Cel 2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenia podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Cel 3.2 Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym	Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

II. Charakterystyka gminy Nowogródek Pomorski

II.1 Podstawowe informacje o gminie

Gmina Nowogródek Pomorski to gmina wiejska położona w województwie zachodniopomorskim w powiecie myśliborskim. Zajmuje powierzchnię 14 590 ha, a gęstość zaludnienia wynosi 23 osoby/km². Gmina w powiecie myśliborskim graniczy z gminą Barlinek oraz gminą Myślibórz. Od południa graniczy z gminą Lubiszyn oraz gminą Kłodawa, wchodzących w skład powiatu gorzowskiego w województwie lubuskim. Gminę Nowogródek Pomorski na dzień 31.12.2023 r. zamieszkiwało 3 255 mieszkańców, w tym 49,5% kobiet.

Mapa 1 Położenie gminy Nowogródek Pomorski w powiecie myśliborskim

Źródło: <https://wedrujznami.pl/mysliborski> (dostęp: 10.01.2025 r.)

Na terenie gminy największą powierzchnię zajmują lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione – jest to ponad 45% powierzchni gminy. Użytki rolne stanowią drugą grupę użytków co do wielkości zajmowanej powierzchni – ponad 43%. Gmina Nowogródek Pomorski jest gminą rolniczą, gospodarka żywnościowa jest jej podstawową funkcją.

W skład gminy wchodzi 23 miejscowości w 10 sołectwach: Giżyn, Rokitno, Kinice, Sumiak, Nowogródek Pomorski, Świątki, Karsko, Trzcina, Golin, Parzeńsko.

Mapa 2 Wykaz sołectw w gminie Nowogródek Pomorski

Źródło: <https://www.nowogrodekpomorski.pl/wies-i-gmina/solectwa> (dostęp: 10.01.2025 r.)

W skład jednostek organizacyjnych gminy wchodzi:

- Zespół Placówek Oświatowych w Karsku,
- Szkoła Podstawowa im. Unii Europejskiej w Nowogrodku Pomorskim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim siedzibą w Karsku,
- Wiejski Ośrodek Kultury w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku.

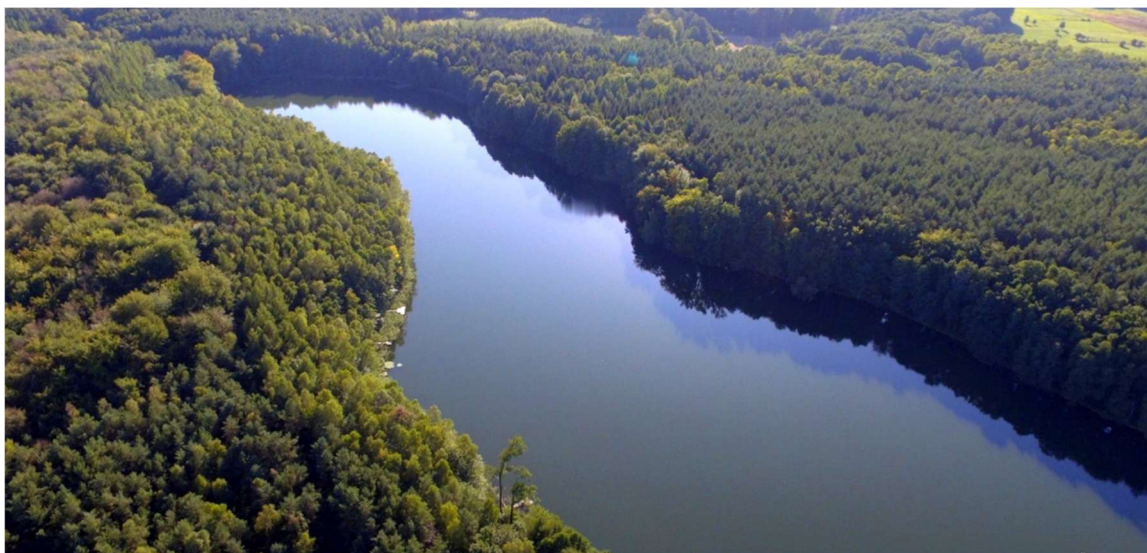
II.2 Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe

Gmina Nowogródek Pomorski charakteryzuje się bogactwem lasów oraz terenów zielonych. 45% powierzchni gminy stanowią tereny zalesione, na których znajdują się obszary objęte ochroną. W granicach gminy znajdują się:

- a) fragmenty 3 obszarów Natura 2000,
- b) fragment parku krajobrazowego wraz z otuliną,
- c) fragmenty 2 obszarów chronionego krajobrazu,
- d) 22 użytki ekologiczne,

Na terenie gminy znajduje się fragment parku krajobrazowego wraz z otuliną. Jest to **Barlinecki Park Krajobrazowy**, który powstał w 1991 r. Powierzchnia parku wynosi 11 696,29 ha. Powierzchnia otuliny parku wynosi 18 809,48 ha, z tego w gminie Nowogródek Pomorski znajduje się 6 096,41 ha tj. 32,4% ogólnej powierzchni otuliny. Otulina parku wyznaczona jest we wschodniej części gminy i zajmuje 42% jej powierzchni. Na obszarze parku znajdują się 3 użytki ekologiczne, pomnik przyrody. W 2021 r. Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy został podzielony na dwa odrębne parki: Barlinecki Park Krajobrazowy w województwie zachodniopomorskim oraz Gorzowski Park Krajobrazowy w województwie lubuskim.

Zdjęcie 1 Barlinecki Park Krajobrazowy

Źródło: <https://www.nowogrodekpomorski.pl/turystyka/walory-turystyczne> (dostęp: 17.01.2025 r.)

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski znajdują się fragmenty trzech obszarów Natura 2000. Są to:

1. **obszar spełniający kryteria obszarów o znaczeniu Wspólnotowym (OZW)**
PLH080071 „Ostoja Barlinecka” – obszar zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje głównie lasy oraz niewielkie powierzchnie terenów zielonych. W granicach gminy znajduje się ok. 5,8 km² z ogólnej powierzchni 266 km². Cały obszar Natury to w głównej mierze lasy iglaste i liściaste. Niewielki procent stanowią lasy mieszane, siedliska łąkowe, rolnicze i wody śródlądowe. Głównymi wartościami przyrodniczymi są m.in. lasy Puszczy Gorzowskiej, którą tworzą przeważające drzewostany sosny, buczyny, dąbrowy.

W zagłębieniach - bory bagienne i olsy, w dolinach cieków – łęgi. Ponadto znaczącą wartością przyrodniczą odznacza się bogato rozwinięta sieć hydrograficzna z dopływami Noteci i Warty oraz licznymi jeziorami. Oczkami wytopiskowymi i torfowiskami.

2. **obszar spełniający kryteria obszarów o znaczeniu Wspólnotowym (OZW)**

PLH320010 „Jezioro Kozie” - obszar zajmuje 179,4 ha i tylko jego fragment zlokalizowany jest w granicach gminy, w południowo-zachodniej jej części. Swoim zasięgiem obejmuje Jezioro Kozie, przyległe tereny podmokłe, użytki rolne oraz niewielką powierzchnię lasu. Samo jezioro znajduje się poza granicami gminy, a w jej obrębie znajduje się tylko część terenów podmokłych i użytków rolnych. W obszarze stwierdzono występowanie 4 siedlisk chronionych.

3. **obszar specjalnej ochrony (OSO) PLB080001 „Puszcza Barlinecka”** - obszar zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje głównie lasy oraz niewielkie powierzchnie terenów zielonych. W granicach gminy znajduje się ok. 5,8 km² z ogólnej powierzchni 265 km². Cały obszar Natury to w głównej mierze lasy iglaste i liściaste. Niewielki procent stanowią lasy mieszane, siedliska łąkowe, rolnicze i wody śródlądowe. Głównymi wartościami przyrodniczymi jest występowanie co najmniej 20 gatunków ptaków.

Na podstawie „Waloryzacji przyrodniczej gminy Nowogródek Pomorski” oraz opracowań gminnych (Opracowanie ekofizjograficzne do Studium z 2003 r.), proponuje się utworzenie jednego **rezerwatu przyrody „Bukowiec”**. Obiekt ten leży przy południowej granicy gminy, na obszarze Barlinecko – Gorzowskiego Parku Krajobrazowego, w kompleksie lasów Puszczy Barlineckiej Nadleśnictwa Barlinek, Leśnictwo Polana. Obszar projektowanego rezerwatu wynosi 145,29ha, z tego w gminie Nowogródek Pomorski znajduje się 137,25 ha a pozostała część 8,04 ha leży w gminie Kłodawa. Celem ochrony tego obiektu przyrodniczego jest zachowanie ze względu na znaczenie naukowo-dydaktyczne i krajobrazowe zróżnicowanych ekosystemów obejmujących: śródleśne, zarastające jezioro Ściegienko (Bukowiec) oraz naturalne siedliska drzewostanów bukowych i olsów, torfowisko niskie, wilgotną łąkę ostrożeńiową z licznymi stanowiskami chronionych gatunków roślin (m.in. różne odmiany storczyków) i zwierząt.

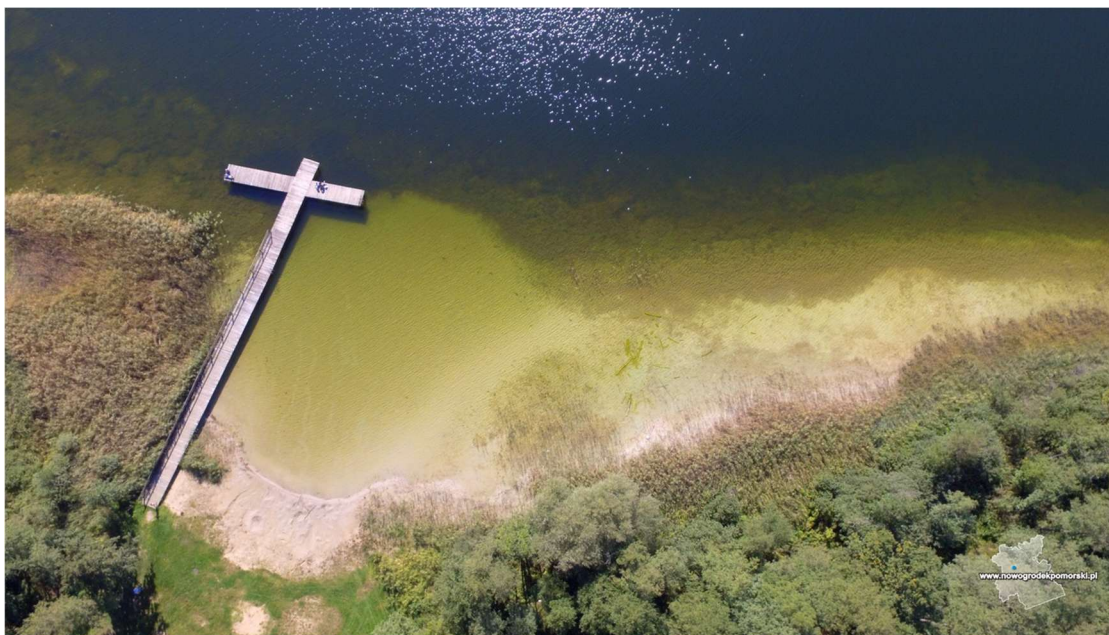
Zdjęcie 2 Rezerwat przyrody „Bukowiec”

Źródło: google.com (dostęp: 17.01.2025 r.)

Do głównych atutów przyrodniczych gminy należą liczne jeziora: Karskie Wielkie, Parzeńskie, Ulejno, Ściegienno, Blade, Ciche, Sumiackie, Kinickie oraz Okrągłe. Do miejscowości o podwyższonych walorach turystycznych należą Kinice położone nad jeziorem Karskie Wielkie i Parzeńsko nad jeziorem Parzeńskim. Ich malownicze położenie sprawiają, że miejscowości te są chętnie odwiedzane w sezonie wakacyjnym przez turystów i mieszkańców gminy. Ciekawe tereny oraz drogi biegnące przez lasy są doskonałe do uprawiania takich form turystyki jak jazda konna, rowerowa oraz nordic-walking.

Zdjęcie 3 Jezioro Karskie Wielkie

Źródło: <https://www.nowogrodekpomorski.pl/turystyka/walory-turystyczne> (dostęp: 08.09.2025 r.)

Gmina Nowogródek Pomorski charakteryzuje się również wielością budynków zabytkowych, które stanowią o jej potencjale kulturowym. Na terenie gminy (według obecnej ewidencji zabytków) znajdują się 162 obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. Są to głównie kościoły, parki, dwory, aleje, cmentarze oraz budynki mieszkalno-gospodarcze i budynki mieszkalne. Na terenie gminy znajduje się 9 zabytków nieruchomości, które ujęte zostały w poniższym zestawieniu.

Tabela 2 Rejestr zabytków nieruchomości na terenie gminy Nowogródek Pomorski

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Czas powstania
1.	GIŻYN	kościół nieużytkowany	w centrum wsi, ptd. część przylega do parku	1890 r.
2.	GIŻYN	park dworski	płn. część wsi, na zach. od założenia folwarcznego, dwór nie istnieje	XVIII w.
3.	GIŻYN	Kaplica – Mauzoleum rodu von Borcke	ptd.-zach. część wsi, na terenie dawnego cmentarza	1 poł. XIX w.
4.	KARSKO	park dworski	płn.-zach. część wsi, po wsch. stronie folwarku	XVIII w., pocz. XX w.
5.	KARSKO	dwór z XVII w.	płn.-zach. część wsi, płn. kraniec założenia	1624 r., XIX w.
6.	KARSKO	dwór z 1755 r.	płn.-zach. część wsi, obok kościoła	1755 r.
7.	KARSKO	zbór protestancki, ob. kościół filialny p. w. św. Antoniego	w centrum wsi, ul. Mieszka I 20	XIII w., 2 poł. XIX w.
8.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	kościół parafialny p.w. Matki Bożej Królowej Polski	ul. 700-lecia nr 3	2 poł. XIII w., 1752 r.
9.	TRZCINNA	Kościół p. w. św. Józefa Oblubieńca NMP z terenem dawnego cmentarza przykościelnego	dz. nr 124	1898 r.

Źródło: dane z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski

Cennymi zabytkami architektury sakralnej na terenie gminy są Kościół Matki Bożej Królowej Polski w Nowogrodku Pomorskim oraz Kościół filialny p.w. Św. Antoniego w Karsku. Kościół

Matki Bożej Królowej Polski w Nowogródku Pomorskim to zabytkowa świątynia rzymskokatolicka, pełniąca funkcję kościoła parafialnego. Został wzniesiony pod koniec XIII wieku z kostki granitowej, co nadaje mu charakterystyczny, surowy wygląd. Kościół jest trójnawowy, co jest typowe dla architektury sakralnej tamtego okresu. W latach 90. XX wieku przeprowadzono szereg prac remontowych w kościele parafialnym, m.in. wymieniono dach, pomalowano wnętrze, wstawiono sześć nowych witraży oraz zainstalowano nowe nagłośnienie. W planach była również konserwacja wieży kościelnej oraz odrestaurowanie zabytkowych organów.

Zdjęcie 4 Kościół MB Królowej Polski w Nowogródku Pomorskim

Źródło: <https://www.nowogrodekpomorski.pl/turystyka/walory-turystyczne> (dostęp: 17.01.2025 r.)

Kościół filialny pw. św. Antoniego w Karsku to zabytkowa świątynia z XIII wieku, będąca najstarszą budowlą w miejscowości. Pierwotnie wzniesiony z kostki granitowej, na przestrzeni wieków przeszedł dwie gruntowne przebudowy, w XVIII i XIX wieku, które znacząco zmieniły jego pierwotny wygląd. Kościół pw. św. Antoniego w Karsku jest wpisany do rejestru zabytków, co podkreśla jego wartość historyczną i architektoniczną. W centrum wsi, oprócz kościoła, znajdują się również ruiny renesansowego zamku oraz barokowy dwór otoczony 3-hektarowym parkiem, co czyni Karsko miejscowością o bogatym dziedzictwie kulturowym.

Źródło: <https://www.nowogrodekpomorski.pl/turystyka/walory-turystyczne> (dostęp: 17.01.2025 r.)

Trzcinna to urokliwa wieś położona w Polsce, przez którą przebiega 15. południk długości geograficznej wschodniej. Południk ten jest istotny, ponieważ wyznacza czas środkowoeuropejski (CET), obowiązujący w wielu krajach Europy. W przeszłości 15. południk stanowił lokalną atrakcję turystyczną Trzciny. Przy ruchliwej drodze ustawiono potężny kamień z odpowiednią tablicą, otoczono teren świerkami i urządzono parking, aby podróżni mogli zatrzymać się i zobaczyć to miejsce. Obelisku należy szukać po lewej stronie drogi, tuż za tablicą oznaczającą koniec miejscowości. Obecnie miejsce to nie jest już tak wyeksponowane, a oznaczenia mogą być mniej widoczne. Mimo to, dla miłośników geografii i historii, świadomość przebiegu 15. południka przez Trzcinną stanowi ciekawostkę i może być interesującym punktem na mapie podróży po regionie.

Zdjęcie 6 Południk w miejscowości Trzcinnia

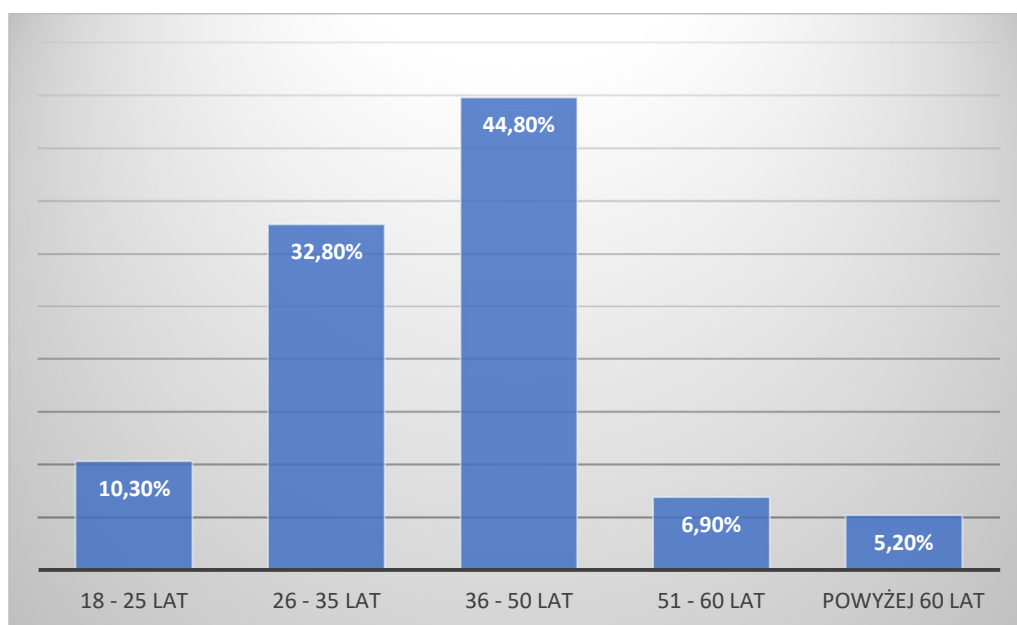

Źródło: <https://www.nowogrodekpomorski.pl/turystyka/walory-turystyczne> (dostęp: 17.01.2025 r.)

II.3 Ocena rozwoju gminy Nowogródek Pomorski w opinii mieszkańców

Badania na temat warunków życia na terenie gminy Nowogródek Pomorski stanowiły część partycypacji społecznej na etapie opracowywania projektu Strategii. W badaniach udział wzięło 77,6% kobiet oraz 22,4% mężczyzn. Najliczniej grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (44,8%), a także osoby w wieku 26,35 lat (32,8%).

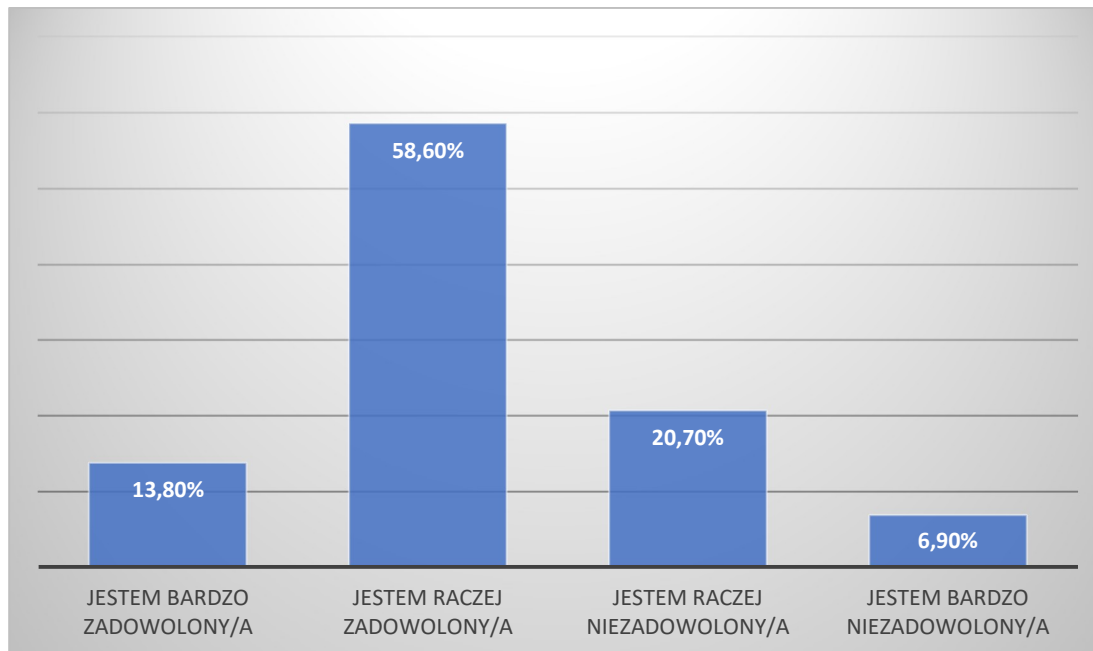
Wykres 1 Wiek respondentów biorących udział w badaniach społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W opinii respondentów prawie 60% wskazuje, że jest raczej zadowolona z życia na terenie gminy. Wśród osób niezadowolonych znajduje się 7% mieszkańców, którzy są bardzo niezadowoleni z życia na terenie gminy.

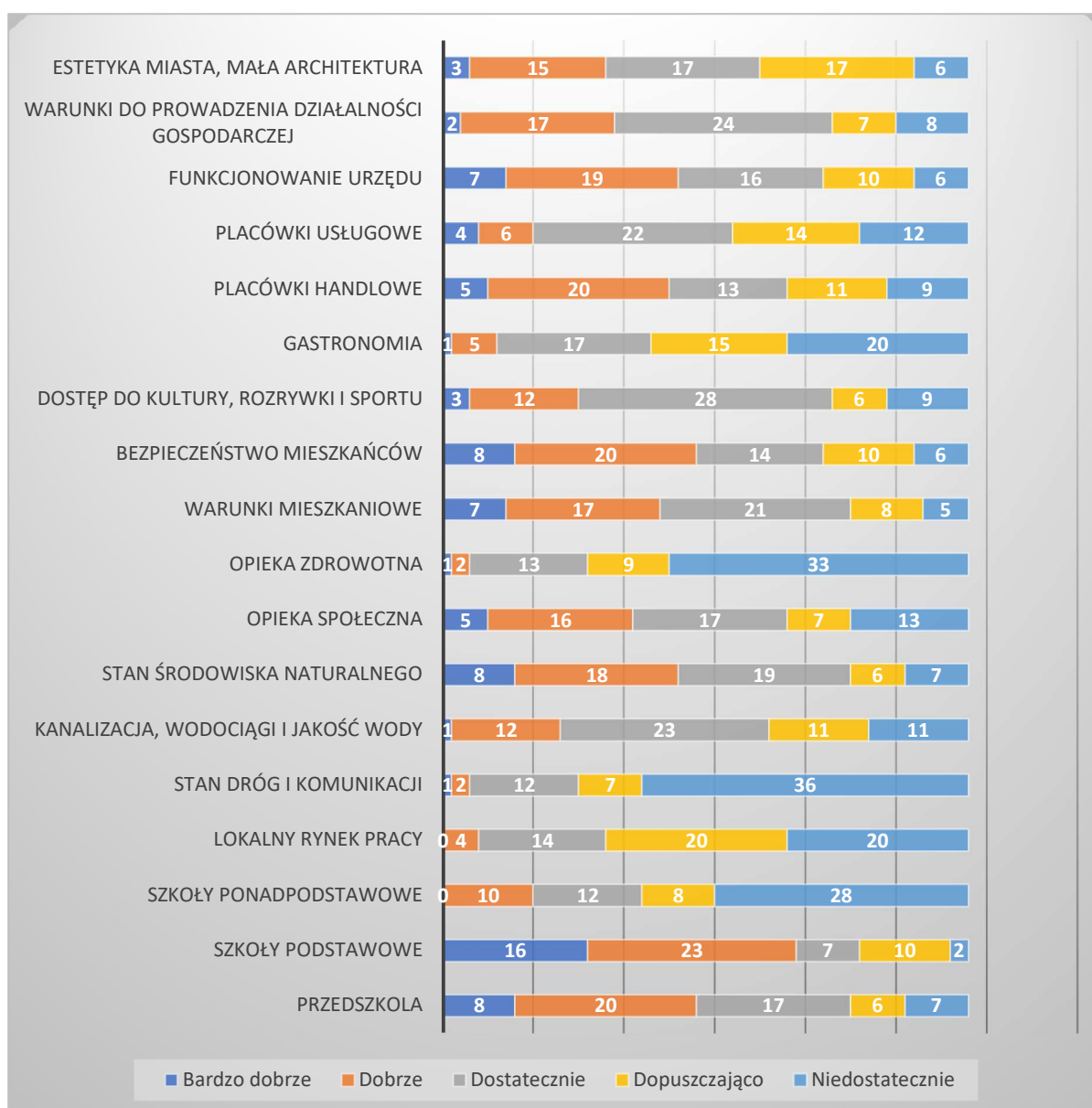
Wykres 2 Ocena warunków życia na terenie gminy w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ocena poszczególnych warunków życia na terenie gminy wskazuje, że bardzo dobrze lub dobrze zostały ocenione takie kwestie jak: szkoły podstawowe i przedszkola, funkcjonowanie urzędu, dostęp do placówek handlowych, bezpieczeństwo mieszkańców oraz stan środowiska przyrodniczego, opieka społeczna i warunki mieszkaniowe. Z kolei negatywnie zostały ocenione takie warunki życia jak: stan dróg i komunikacji, opieka zdrowotna, dostępność szkół ponadpodstawowych, lokalny rynek pracy, gastronomia oraz dostępność placówek usługowych.

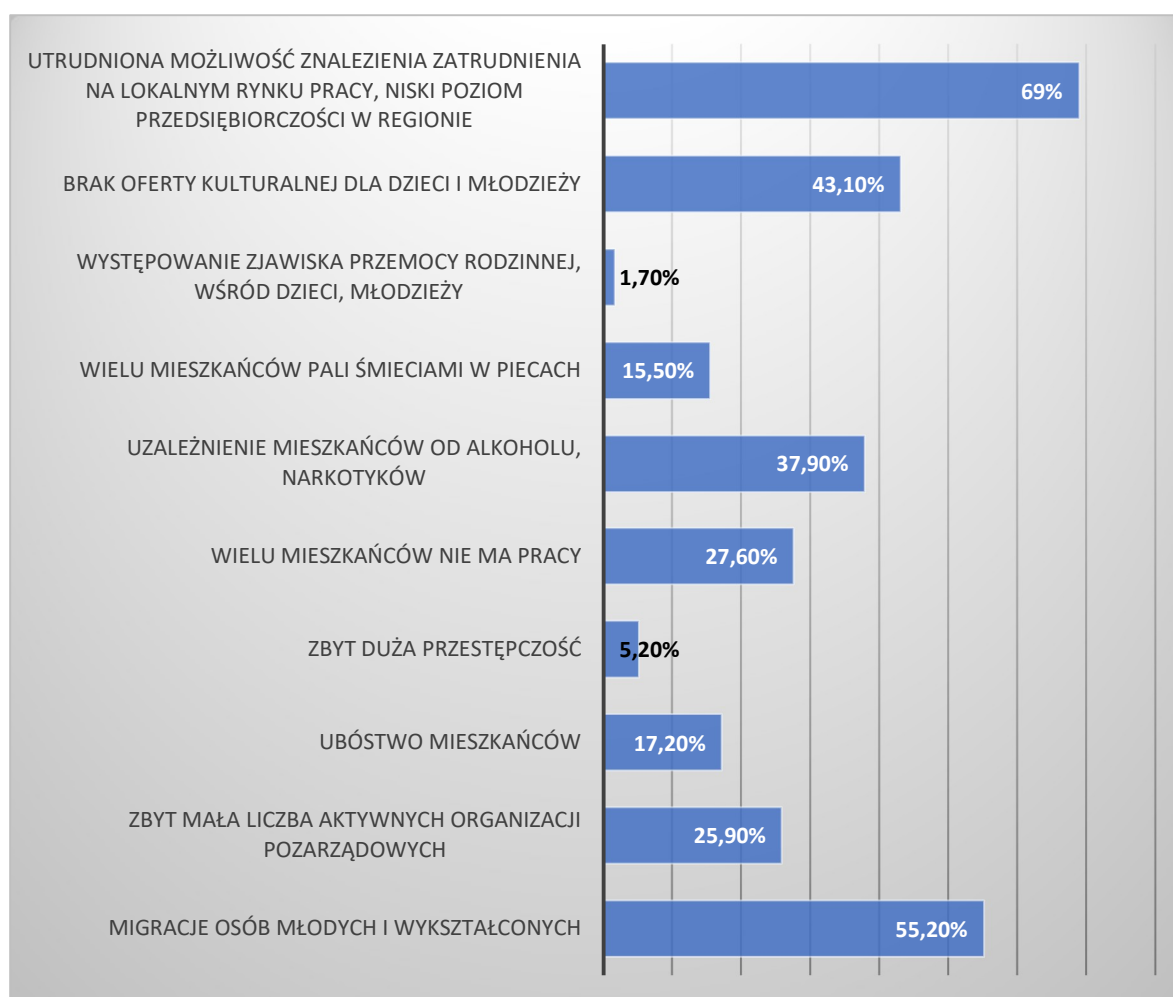
Wykres 3 Ocena warunków życia w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do najważniejszych i głównych problemów społecznych na terenie gminy wskazanych przez mieszkańców należą: utrudniona możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, niski poziom przedsiębiorczości (69%) oraz migracje osób młodych i wykształconych (55,2%), co może wynikać z brakiem znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku. 43,1% badanych osób wskazała także brak lub niewystarczającą ofertę kulturalną dla dzieci i młodzieży.

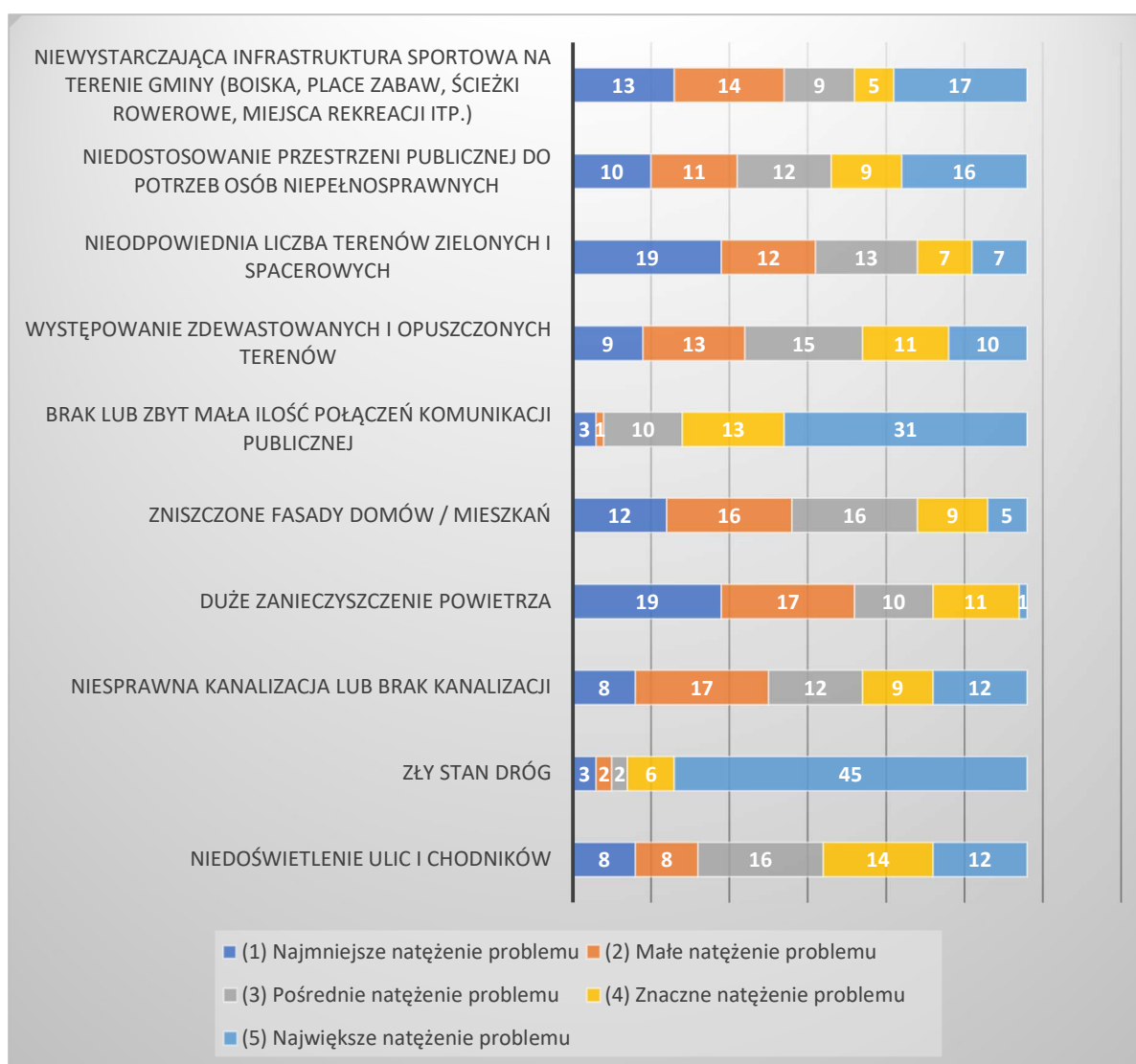
Wykres 4 Najważniejsze problemy społeczne na terenie gminy w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największym natężeniem problemów społecznych na obszarze gminy charakteryzują się, w opinii mieszkańców, zły stan dróg oraz brak lub zbyt mała liczba połączeń komunikacji publicznej. Wśród problemów o niskim natężeniu mieszkańcy wskazali: duże zanieczyszczenie powietrza, nieodpowiednia liczba terenów zielonych i spacerowych, czy też zniszczone fasady domów/mieszkań oraz niewystarczająca infrastruktura sportowa.

Wykres 5 Stopień występowania w gminie problemów społecznych w opinii mieszkańców

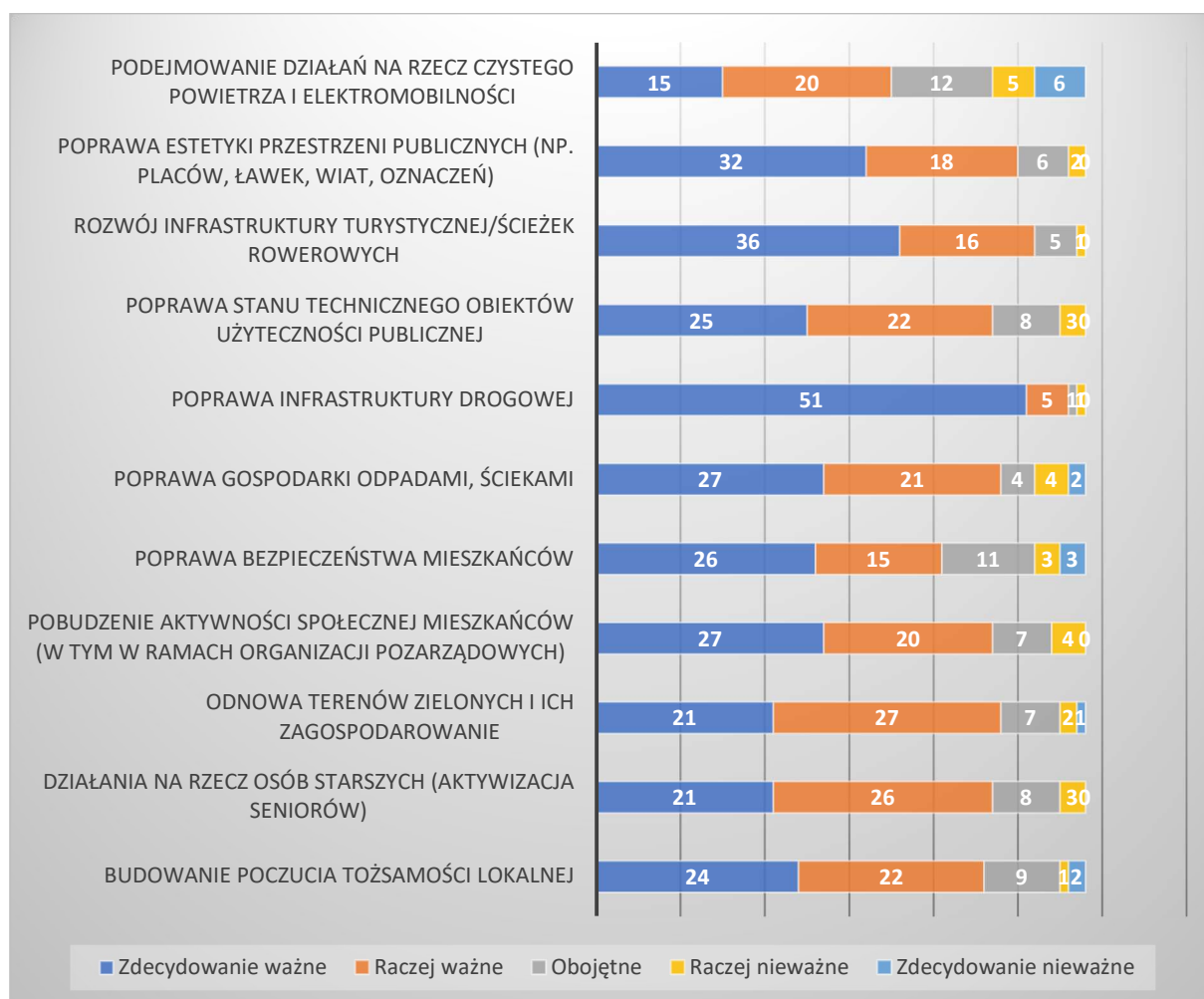
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Propozycja konkretnych zadań do realizacji w kolejnych latach w ramach rozwoju społecznego gminy skupiła się głównie wokół modernizacji i poprawy stanu technicznego dróg gminnych (90% odpowiedzi). Respondenci wskazywali również potrzebę poprawy bezpieczeństwa poprzez budowę chodników i montaż oświetlenia ulicznego. Nieliczni mieszkańcy wskazali także na rewitalizację parków oraz wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy.

Zgodnie z powyższym ocena ważności poszczególnych działań w opinii mieszkańców skupił się głównie na modernizacji i poprawie infrastruktury drogowej. Każde ze wskazanych działań zostało ocenione wysoko, jednak wśród zadań priorytetowych znalazły się także: rozwój infrastruktury turystycznej/ścieżek rowerowych, poprawa estetyki przestrzeni

publicznych oraz odnowa terenów zielonych i ich zagospodarowania i działania na rzecz osób starszych.

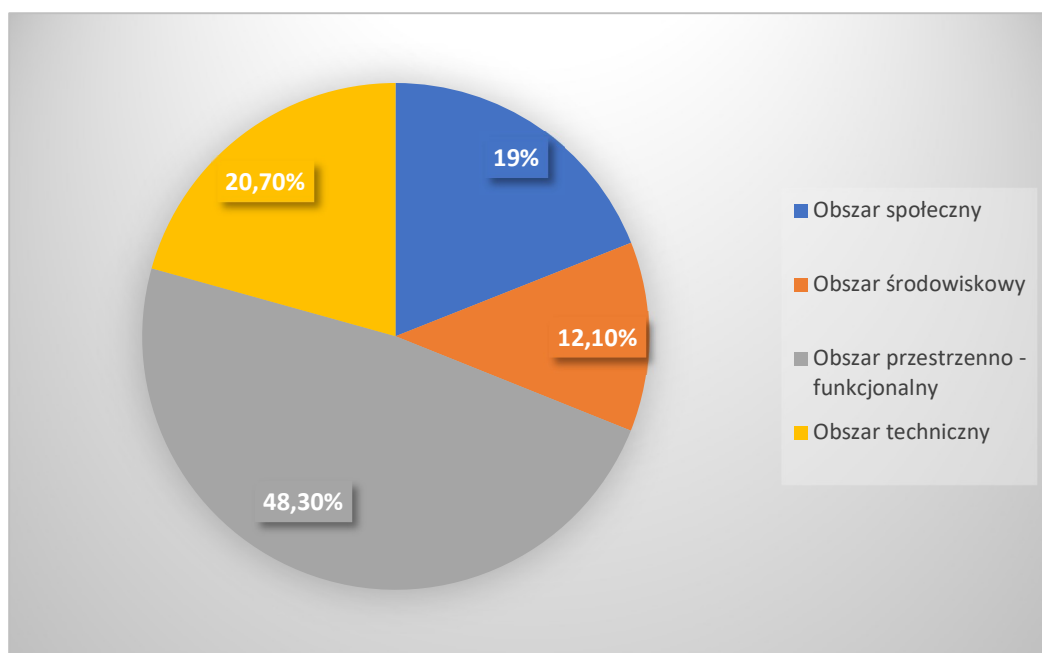
Wykres 6 Ocena ważności poszczególnych działań w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Koncentracja działań podejmowanych w przyszłości w ramach rozwoju gminy w opinii mieszkańców powinna skupiać się przede wszystkim na obszarze funkcjonalno-przestrzennym. Wskazało tak 48% osób biorących udział w badaniu. Na drugim miejscu znalazł się obszar techniczny (21%).

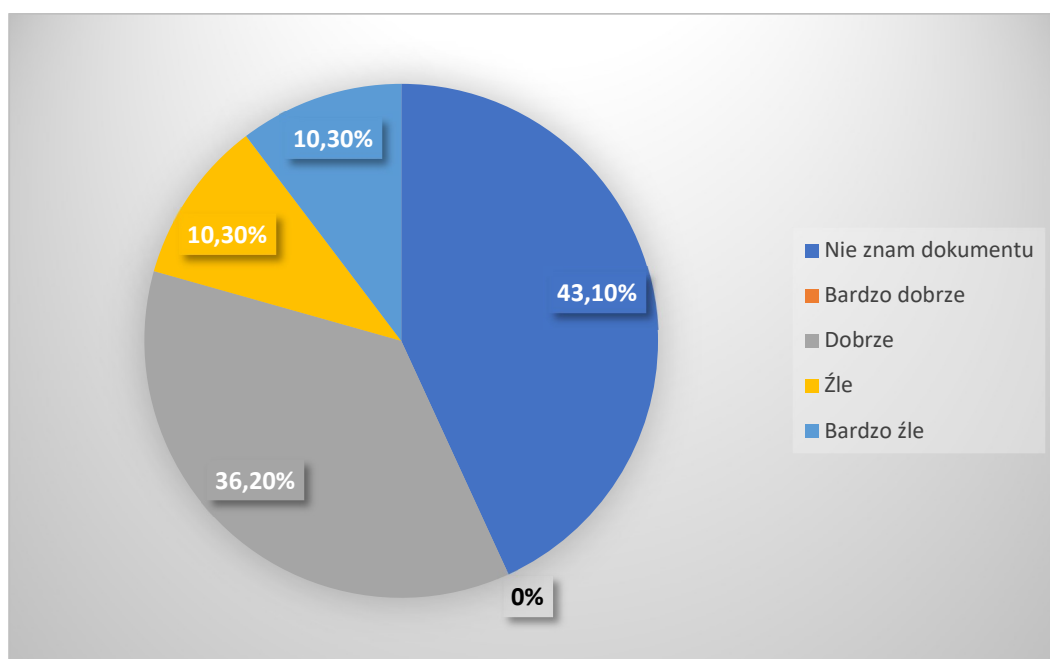
Wykres 7 Koncentracja działań podejmowanych w przyszłości w ramach rozwoju gminy w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

43% respondentów nie jest w stanie dokonać oceny realizacji dotychczasowych działań i celów ujętych w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy, z uwagi, iż nie zna tej treści. 36% badanych ocenia realizację dotychczasowych założeń dobrze, 11% - źle. Tylko 10% badanych osób oceniło realizację zadań z dotychczasowej Strategii jako bardzo dobrze.

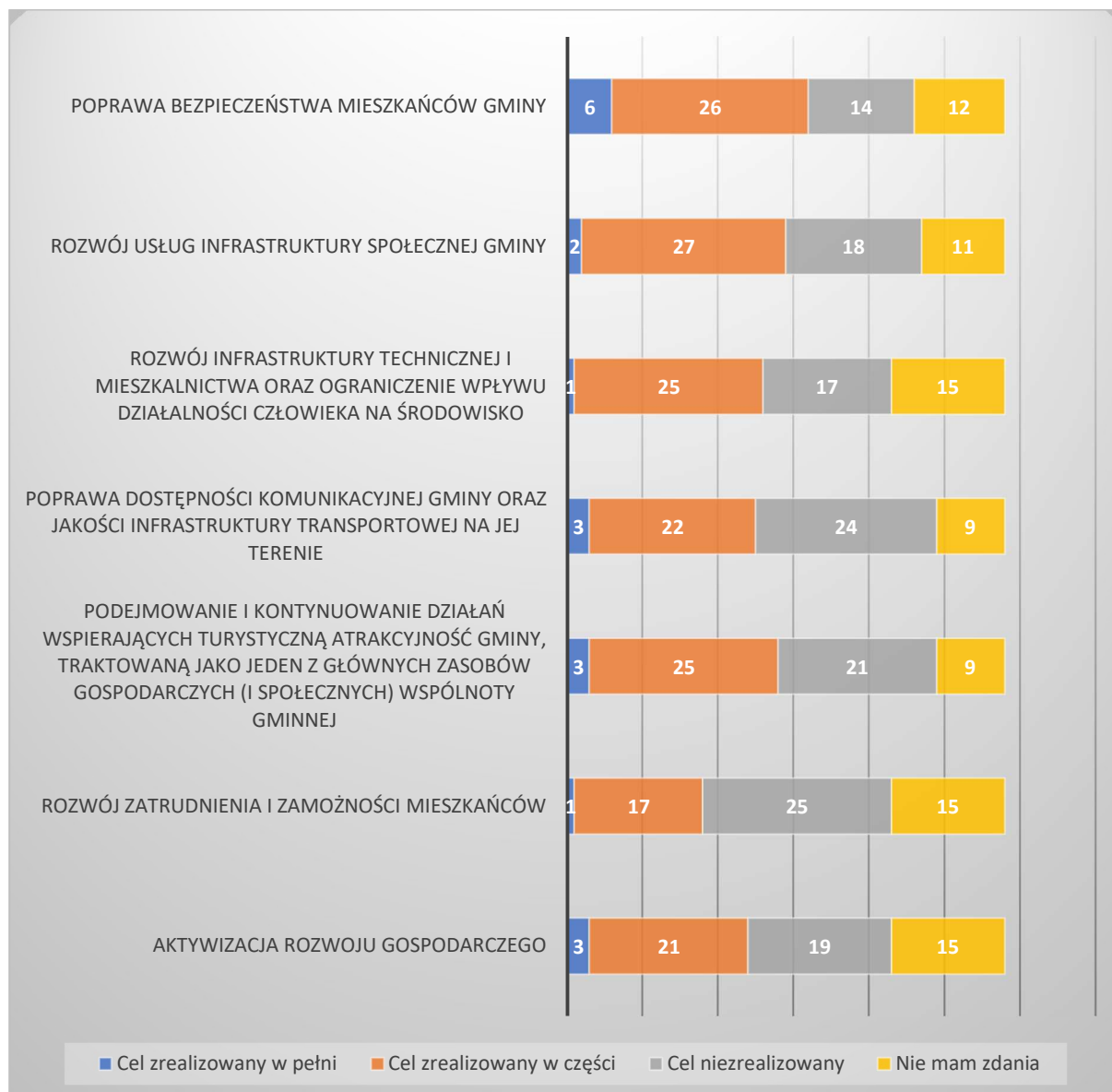
Wykres 8 Ocena stopnia realizacji obecnej Strategii w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według mieszkańców ocena stopnia realizacji celów ujętych w obowiązującej Strategii został oceniona dość dobrze, gdyż większość zaplanowanych celów została zrealizowana w części. Cześć respondentów nie miała zdania w tym zakresie, co wynikało głównie z braku wiedzy na temat tego dokumentu.

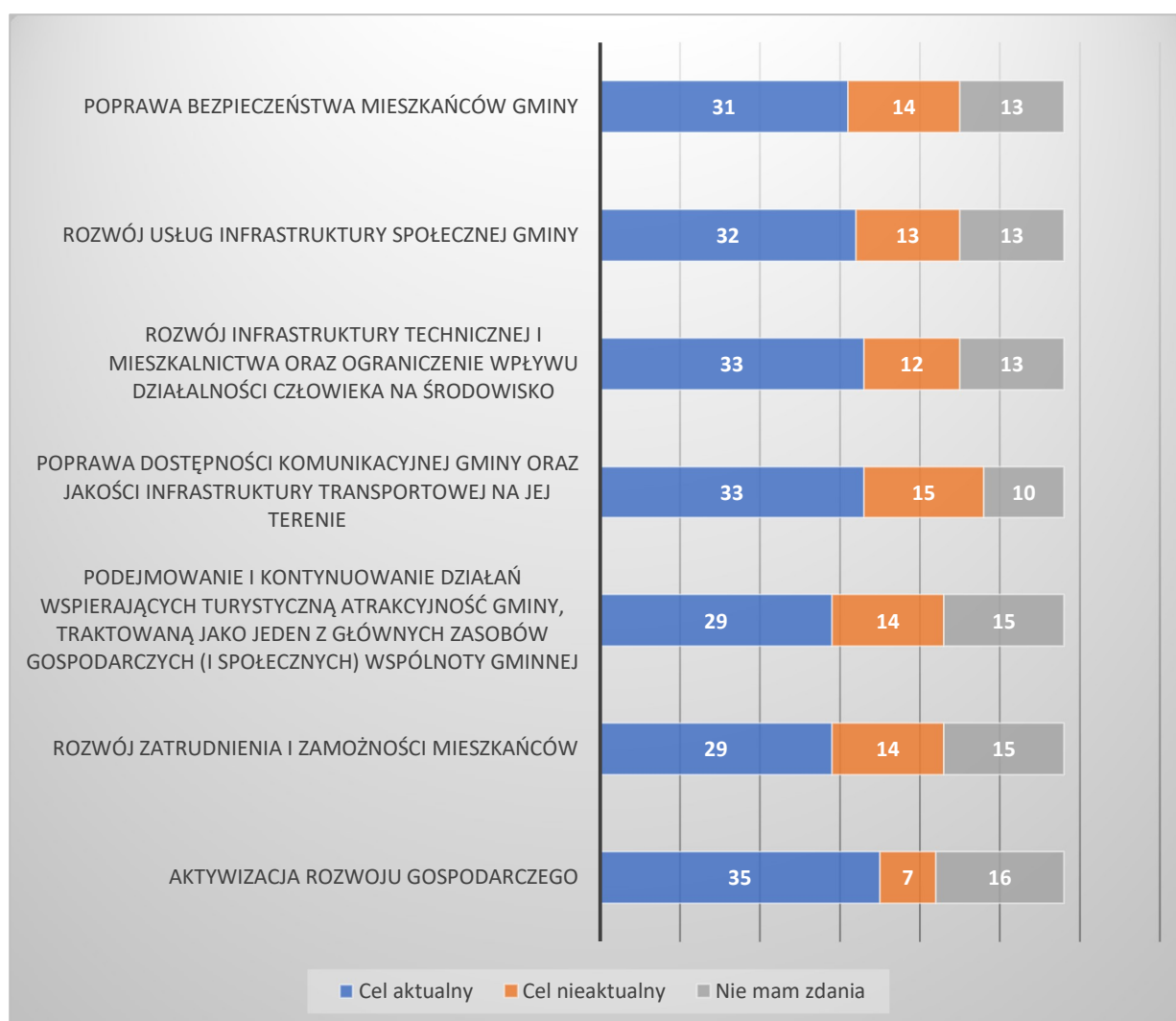
Wykres 9 Ocena stopnia realizacji celów ujętych w obowiązującej Strategii w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowanie wszystkie cele ujęte w Strategii uznane zostały przez mieszkańców za aktualne i bieżące. Około 30 mieszkańców biorących udział w badaniu oceniła każdy wskazany cel za ważny, który należałoby kontynuować w dotychczasowej Strategii.

Wykres 10 Ocena aktualności celów zaplanowanych w powstającym dokumencie Strategii w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród propozycji nowych celów, które należałoby uwzględnić w nowym projekcie Strategii znalazły się:

- Rozwój edukacji,
- Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców gminy,
- Rozwój turystyki i agroturystyki na terenie gminy,
- Tworzenie wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych, zależnych i chorych.

III. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej

III.1 Sytuacja społeczna w gminie

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru i uwarunkowań społecznych gminy

Nowogródek Pomorski wskazuje się na następujące wnioski z diagnozy:

1. Demografia:

- Gmina Nowogródek Pomorski odnotowuje stopniowy spadek liczby ludności, głównie z powodu ujemnego przyrostu naturalnego i migracji do większych miast.
- Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wskazuje na starzenie się społeczeństwa.
- Współczynnik obciążenia demograficznego wzrasta, co może stanowić wyzwanie dla systemu opieki społecznej.

2. Pomoc społeczna:

- Zmniejsza się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej mieszkańców.
- Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej to ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność i bezrobocie.
- GOPS realizuje różnorodne programy wsparcia, w tym zasiłki stałe, okresowe i celowe, a także działania skierowane do osób starszych i z niepełnosprawnością.

3. Bezpieczeństwo publiczne:

- W 2023 r. odnotowano wzrost liczby przestępstw, w szczególności kradzieży oraz przypadków nietrzeźwych kierowców.
- Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową wzrosła, co znalazło odzwierciedlenie w zwiększonej liczbie procedur "Niebieskiej Karty".
- Działalność Ochotniczych Straży Pożarnych oraz wsparcie zewnętrzne przyczyniły się do wzmocnienia systemu ochrony przeciwpożarowej.

4. Edukacja:

- Na terenie gminy działają dwie szkoły podstawowe i jedno przedszkole.
- Liczba uczniów nieznacznie spada, co jest zgodne z ogólnymi trendami demograficznymi.

- W szkołach podejmowane są różnorodne działania w zakresie wzmocnienia systemu edukacji oraz integracji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

5. Mieszkania komunalne:

- Gmina dysponuje ograniczoną liczbą mieszkań komunalnych, z których większość znajduje się w miejscowości Karsko.
- Konieczne może być rozważenie rozbudowy zasobu mieszkań komunalnych w celu zaspokojenia rosnących potrzeb społecznych.

6. Działalność kulturalna:

- Wiejski Ośrodek Kultury w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku prowadzi szeroką działalność kulturalną i organizuje liczne wydarzenia kulturalnej, integracyjne i edukacyjne dla mieszkańców.
- Stabilny poziom czytelnictwa oraz wzbogacanie księgozbioru świadczą o zaangażowaniu społeczności lokalnej w kulturę.

7. Projekty i inwestycje:

- Gmina skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne na realizację projektów infrastrukturalnych, społecznych i kulturalnych, co przyczynia się do jej rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Priorytetowe inwestycje obejmują rozbudowę dróg, kanalizacji, modernizację budynków użyteczności publicznej oraz poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Gmina Nowogrodek Pomorski oferuje mieszkańcom dobre, bezpieczne i przyjazne warunki do życia. Lokalizacja gminy jest dogodna dla młodych rodzin, szukających ciszy i spokoju, z dale od zgiełku dużych miast. Gmina zaspokaja podstawowe potrzeby społeczne, edukacyjne i kulturalne. W ramach dalszego efektywnego rozwoju społecznego rekomenduje się podjęcie następujących działań:

- Wsparcie seniorów: rozwój usług opiekuńczych i dziennych domów pobytu.
- Aktywna polityka społeczna: rozszerzenie programów przeciwdziałających ubóstwu i wspierających osób z niepełnosprawnością.
- Bezpieczeństwo publiczne: wzmocnienie działań profilaktycznych związanych z przemocą domową oraz uzależnieniami, a także kryzysem rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

- Edukacja: kontynuacja programów wspierających edukację dzieci ze specjalnymi potrzebami, rozwijanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej.
- Inwestycje mieszkaniowe: rozbudowa zasobów mieszkaniowych na terenie gminy.
- Aktywność społeczna: wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych, w celu wzmacniania i budowania społeczeństwa obywatelskiego.

III.2 Sytuacja gospodarcza w gminie

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru i uwarunkowań gospodarczych gminy Nowogródek Pomorski wskazuje się na następujące wnioski z diagnozy:

1. Rynek pracy:

- Na koniec 2023 r. stopa bezrobocia wyniosła 3,5%, co stanowi poprawę w porównaniu do 4,7% w roku poprzednim.
- Bezrobocie wśród kobiet jest wyższe niż wśród mężczyzn, co może wynikać z niższych kwalifikacji, obowiązków opiekuńczych lub braku odpowiednich ofert pracy na lokalnym rynku.
- Spadła liczba osób długotrwale bezrobotnych oraz tych w wieku do 30 i powyżej 50 lat, jednak długotrwale bezrobotni nadal stanowią istotną grupę osób pozostających bez pracy.

2. Podmioty gospodarcze:

- W 2023 r. na 1000 mieszkańców przypadało 99 podmiotów gospodarczych, z czego większość to działalności prowadzone przez osoby fizyczne.
- Wskaźnik likwidacji firm wzrósł do 7,6%, co oznacza większe trudności dla przedsiębiorców.
- Wzrosła liczba organizacji społecznych, co może świadczyć o rosnącej aktywności społecznej na terenie gminy.

3. Planowanie przestrzenne:

- Gmina objęta planami zagospodarowania przestrzennego 10,17% swojej powierzchni, a nowe plany koncentrują się m.in. na rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej.
- Podjęto decyzje o inwestycjach w infrastrukturę energetyczną, wodociągową oraz drogową, co może przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców.

4. Mienie gminne:

- Gmina posiada znaczące zasoby gruntów i nieruchomości, w tym drogi, boiska sportowe oraz parki wiejskie.
- Występuje duży udział nieruchomości dzierżawionych i użytkowanych na podstawie umów najmu, co stanowi źródło dochodów dla gminy.

Gmina Nowogródek Pomorski ma stabilną sytuację gospodarczą, z malejącym bezrobociem i rosnącą liczbą przedsiębiorców. Jednak wyzwania to dalsza aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, wzrost liczby zamykanych działalności gospodarczych oraz ograniczona zdolność do rozwoju gospodarczego wynikająca z bliskości większych miast. Możliwości rozwoju leżą w poprawie infrastruktury, zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej oraz wykorzystaniu potencjału mieszkaniowego dla osób pracujących w Gorzowie Wielkopolskim. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy w celu wzmacniania rozwoju gospodarczego gminy rekomenduje się podjęcie następujących działań:

- Rynek pracy: wspieranie aktywizacji zawodowej, szczególnie kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
- Rozwój gospodarczy: wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz przyciąganie nowych inwestycji.
- Planowanie przestrzenne: kontynuacja prac nad planami zagospodarowania przestrzennego w celu umożliwienia zrównoważonego rozwoju.

III.3 Sytuacja środowiskowa w gminie

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru i uwarunkowań środowiskowych gminy Nowogródek Pomorski wskazuje się na następujące wnioski z diagnozy:

1. Infrastruktura techniczna

- Gmina zlokalizowana jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, posiada dogodne połączenia drogowe.
- Na terenie gminy długość gminnych dróg publicznych wynosi 93,09 km. Ich stan ocenia się jako dobry lub dostateczny.
- Gmina sukcesywnie realizuje zadania inwestycyjne związane z modernizacją dróg gminnych, w celu poprawy jakości życia jak również bezpieczeństwa komunikacyjnego.
- Na terenie gminy nie ma ścieżek rowerowych.
- Sieć wodociągowa i kanalizacyjna jest rozbudowywana i modernizowana.

2. Jakość powietrza

- Gmina charakteryzuje się bardzo dobrą jakością powietrza.
- Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji.
- Zgodnie z aktualizacją POP gmina Nowogródek Pomorski w ramach działań naprawczych ma osiągnąć w 2026 r. redukcję emisji benzo(a)pirenu do powietrza na poziomie 0,0009 Mg/rok.

3. Odnawialne źródła energii

- Na terenie gminy wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii jest słabo rozwinięta.
- Planowane są inwestycje sprzyjające rozwojowi wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, głównie w instytucjach i podmiotach publicznych.

4. Zagrożenie suszą i powodzią

- Na terenie gminy nie ma stref zagrożenia powodziowego, tj. nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi ani obszary szczególnego zagrożenia powodzią.
- Zgodnie z Informatycznym Systemem Osłony Kraju obszar gminy Nowogródek Pomorski znajduje się w rejonie silnie zagrożonym suszą.

5. Gospodarka odpadami

- W ostatnich latach odnotowano wzrost odpadów komunalnych odebranych od mieszkańców gminy.
- Odbiór odpadów zbieranych selektywnie na terenie gminy Nowogródek Pomorski utrzymuje się w ostatnich latach na zbliżonym poziomie (ok. 366,66 Mg/rocznie).
- Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych był niższy w 2023 r. niż w latach 2019 czy 2020.
- Na terenie gminy nie funkcjonuje PSZOK. Najbliższy znajduje się w Myśliborzu.
- W dalszym ciągu na terenie gminy znajduje się znaczna ilość odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Pod względem środowiskowym tereny gminy Nowogródek Pomorski charakteryzują się dobrym klimatem oraz wielością terenów zielonych i wodnych, co sprzyja rozwojowi turystyki pieszej i rekreacyjnej. W celu wzmocnienia tego sektora należy rozwinąć system ścieżek rowerowych, które wzmocnią społeczną aktywność mieszkańców gminy i wpłyną na

rozwój turystyki rowerowej. Zadania z zakresu ochrony środowiska są realizowane na zadowalającym poziomie, choć z biegiem lat będą wymagały większych nakładów finansowych na ochronę zasobów przyrodniczych i kulturowo-historycznych. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy w celu wzmacniania rozwoju środowiskowo-przestrzennego gminy rekomenduje się podjęcie następujących działań:

- Infrastruktura techniczna: modernizacja dróg gminnych w celu poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego, w tym budowa ścieżek rowerowych.
- Jakość powietrza: realizacja programów ochrony jakości powietrza.
- Odnawialne źródła energii: wzrost inwestycji w odnawialne źródła energii.
- Zagrożenie suszą i powodzią: edukacja mieszkańców oraz realizacja programów na rzecz zapobiegania suszy.
- Gospodarka odpadami: edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami komunalnymi.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT (ang. *Strengths, Weakness, Opportunities, Threats*) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 3 Analiza SWOT

Sytuacja społeczna	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ dostęp do placówek oświatowych i kulturalnych, ➤ spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ aktywna działalność instytucji kulturalno-edukacyjnych, ➤ dobra realizacja usług w zakresie pomocy społecznej, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków zew. w zakresie społecznym, ➤ dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców gminy, doposażanie OSP na terenie gminy, ➤ wspieranie działań na rzecz realizacji zadań przez podmioty III sektora, ➤ dobra współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi, ➤ realizacja programów profilaktycznych,	➤ spadek liczby ludności, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ migracje osób młodych, ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób starszych, ➤ wzrastające potrzeby osób z niepełnosprawnością i osób starszych, ➤ pogłębiające się problemy wychowawczo-opiekuńcze, ➤ pogłębiające się problemy zubożenia wielu rodzin z terenu gminy, ➤ pogłębiający się kryzys rodziny, występowanie negatywnych zjawisk społecznych (np. alkoholizm, przemoc domowa, brak autorytetu), ➤ utrudniona dostępność do lekarzy specjalistów, ➤ wzrost liczby osób korzystających z usług społecznych, ➤ Wzrost liczby osób uzależnionych i liczby Niebieskich Kart”, ➤ spadek liczby dzieci w szkołach podstawowych w wyniku niżu demograficznego, ➤ wysokie nakłady finansowe na utrzymanie placówek oświatowych, w których odnotowuje się co raz mniej dzieci,

SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ rozbudowa infrastruktury społeczno-kulturalnej i zwiększenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy, ➤ możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne, ➤ zwiększenie integracji społecznej mieszkańców, ➤ zwiększenie aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych, ➤ tworzenie warunków godnego i aktywnego starzenia się społeczeństwa, ➤ rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i z niepełnosprawnościami, ➤ rozwój usług prozdrowotnych na terenie gminy, ➤ pozyskiwanie środków zewnętrznych na zaspokajanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym,	➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, ➤ izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych, ➤ ujemne saldo migracji, wyjazd młodych i wykształconych osób z terenu gminy, ➤ deficyt liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, ➤ pogłębiające się problemy opiekuńczo-wychowawcze i postępujący kryzys polskich rodzin, ➤ niewystarczające środki finansowe na zaspokajanie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, ➤ pogłębiająca się izolacja osób wykluczonych społecznie,

Sytuacja gospodarcza	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ poprawiająca się sytuacja gospodarcza po okresie pandemii (spadek liczby osób bezrobotnych), ➤ systematyczny rozwój gospodarczy gminy, ➤ dostępność terenów inwestycyjnych, ➤ walory krajobrazowe gminy, potencjał do rozwoju turystyki, agroturystyki i działalności gospodarczych,	➤ wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych, ➤ wysoki wskaźnik bezrobocia wśród kobiet, ➤ niski udział dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy, ➤ migracje ludzi młodych i wykształconych, ➤ spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, ➤ brak charakterystycznej marki lokalnej, niesprzyjające warunki rozwoju

	gospodarczego (wysokie nakłady inwestycyjne, koszty zatrudniania i eksploatacji),
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ powstawanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych wraz z infrastrukturą, ➤ budowa i modernizacja infrastruktury drogowej i około drogowej ➤ rozwój działalności lokalnej, ➤ rozwój agroturystyki na terenie gminy, ➤ wzrost udziału dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku, ➤ efektywniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki, ➤ zwiększanie liczby usług turystycznych z udziałem produktów regionalnych,	➤ deficyt wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy, ➤ strach i obawy mieszkańców gminy w zakładaniu własnych działalności gospodarczych, ➤ odpływ ludności wykwalifikowanej z terenu gminy, ➤ brak programów wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców,

Sytuacja przestrzenna i środowiskowa	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ dobra jakość powietrza na terenie gminy, ➤ dobra sytuacja przestrzenna i środowiskowa, ➤ dogodny układ komunikacyjny, ➤ bieżące remonty i modernizacje dróg lokalnych, ➤ rozbudowa sieci komunikacyjnej i wodociągowej na terenie gminy, ➤ sukcesywna poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w zakresie modernizacji dróg, przejść dla pieszych, chodników, ➤ realizacja projektów	➤ zły stan techniczny sieci wodno-kanalizacyjnej, ➤ brak ścieżek rowerowych na terenie gminy, ➤ niezadowalający stan techniczny lokalnych dróg gminnych, ➤ ograniczone środki finansowe na ochronę zabytków i środowiska przyrodniczego, ➤ zanieczyszczenia powietrza w wyniku szkodliwej działalności człowieka, ➤ zły stan wód powierzchniowych, ➤ występowanie susz atmosferycznych,

współfinansowanych ze środków zewnętrznych w celu modernizacji infrastruktury komunikacyjnej, ➤ atrakcyjność przyrodniczo-turystyczna, ➤ wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów, ➤ realizacja programów ochrony środowiska, ochrony zabytków, usuwania azbestu itp. ➤ małe prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi,	
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ wzrost inwestycji w odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej, ➤ rozbudowa infrastruktury technicznej, ➤ rewitalizacja terenów zielonych, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych w zakresie ochrony środowiska, ➤ działania w obszarze ochrony dziedzictwa przyrodniczego, ➤ gospodarka wodna, w tym melioracja, retencja, osuszanie, ➤ wykorzystanie OZE do rozwoju gospodarczego regionu,	➤ występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska, ➤ wysokie nakłady finansowe na realizację programów ochrony środowiska, ➤ wysokie nakłady na rozwój OZE,

Źródło: opracowanie własne

V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

V.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Zewnętrzne powiązania funkcjonalne

Kierunki rozwoju przestrzennego opracowane w dokumentach planistycznych wyższych szczebli administracyjnych (krajowego, wojewódzkiego) determinują w dużym stopniu rozwój poszczególnych struktur w obrębie gminy. W celu zachowania spójności dokumentów i realizowanych zadań na każdym szczeblu dokonywana jest terytorializacja polityki rozwoju, polegająca na wyznaczeniu obszarów funkcjonalnych, które ze względu na relacje przestrzenne (powiązania funkcjonalne), stanowią względnie spójne obszary współpracy. Dzięki temu zabiegowi możliwe jest łatwiejsze i bardziej precyzyjne określenie potrzeb rozwojowych obszarów oraz ukierunkowanie działań na konkretne terytoria. Główną zasadą jest maksymalizacja efektów na obszarach wymagających pewnych form wsparcia bądź stymulacji procesów rozwojowych obejmujących większy obszar niż gmina.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego wyznaczono Obszar Funkcjonalny Barlinek-Myślibórz-Dębno, w obrębie którego znajduje się gmina Nowogródek Pomorski. Obszar ten cechuje się brakiem wyraźnie dominującego ośrodka o znaczeniu subregionalnym. Jest to obszar charakteryzujący się ponadprzeciętną lesistością (42%) z rozwiniętym przemysłem drzewno-meblarskim, zaliczanym do tzw. inteligentnych specjalizacji. Duża lesistość gminy Nowogródek Pomorski pozwala wpisać się w politykę rozwoju gospodarczego obszaru funkcjonalnego. Wysoki potencjał gminy podkreśla jej położenie na tle ważnych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym (trasa S3). Główną sieć komunikacyjną w gminie stanowią jednak drogi powiatowe. W celu rozwoju powiązań funkcjonalnych z miastami Barlinek oraz Myślibórz w ramach OF konieczny jest rozwój infrastruktury drogowej w kierunku wschód-zachód.

Gmina Nowogródek Pomorski położona jest przy granicy z województwem lubuskim. Bliskie położenie Gorzowa Wielkopolskiego powoduje, że gmina znajduje się w strefie ciężenia tego ośrodka, lecz posiada jednocześnie dogodne połączenie drogowe ze stolicą regionu – Szczecinem (drogą o znaczeniu międzynarodowym S3 – E65). Dojazd do najbliższego lotniska w Goleniowie (lotnisko Szczecin-Golenów) zajmuje około 1 godziny, co należy uznać za względnie dogodne połączenie.

Rozwój funkcji i infrastruktury

Osadnictwo skoncentrowane jest w północnej i centralnej części gminy. Rozwój zabudowy powinien w pierwszej kolejności polegać na uzupełnianiu wolnych przestrzeni w obrębie istniejących zabudowań. Wskazuje się głównie na rozwój zabudowy wielofunkcyjnej. Strefy uzupełnień zabudowy wyznacza się w obrębie wsi: Nowogródek Pomorski, Świątki, Trzcinna, Rataje, Giżyn, Golin, Rokito, Karsko, Kinice, Sumiak i Chocień. Dozwolony jest rozwój zabudowy poza istniejącą strukturą osadniczą we wsiach: Nowogródek Pomorski, Karsko i Trzcinna. W miejscowości Karsko wyznaczono ponadto strefę rozwoju funkcji mieszkaniowej z dopuszczeniem usług.

Dostępność potencjalna do szkół na terenie gminy Nowogródek Pomorski jest najlepsza w części centralnej gminy. Gmina zapewnia dojazd do szkół uczniom z terenu gminy. Dostępność do oświaty jest skorelowana z dostępnością do innych usług, które głównie koncentrują się we wsiach Nowogródek Pomorski i Karsko. Ze względu na najwyższy potencjał do rozwoju funkcji usługowej, w tym funkcji rekreacyjnej, obszar ten stanowi strefę koncentracji rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Rozwój mniejszych form działalności gospodarczej w gminie planowany jest policentrycznie. W miejscowości Giżyn wyznaczono strefę przeznaczoną pod park przemysłowy, który stanowi obszar rozwoju działalności logistycznej, produkcyjnej, magazynowej i usługowej. Obszar ten związany jest z bliskością węzła drogowego na trasie S3 „Myślibórz”. Ponadto wyznaczono strefy rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej we wsiach: Nowogródek Pomorski, Kolonia Nowogródek Pomorski, Trzcinna, Golin, Sumiak, Karsko oraz Świątki. Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe mogą być lokalizowane w obrębie stref zabudowy produkcyjno-usługowej. Poza tym dominującą funkcją pozostaje rolnictwo, które skoncentrowane jest w środkowej części gminy.

W centralnej części gminy wyznaczone zostały strefy rozwoju energetyki odnawialnej, w obrębie których dopuszczona jest lokalizacja farm wiatrowych lub urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW. Obszary te obejmują terytoria miejscowości: Golin, Świątki, Trzcinna, Sumiak, Karlin oraz Nowogródek Pomorski. Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii jest wskazanym kierunkiem rozwoju gminy, również z

uwzględnieniem innych rozwiązań tej strefy, które będą wynikać także z planu ogólnego rozwoju gminy.

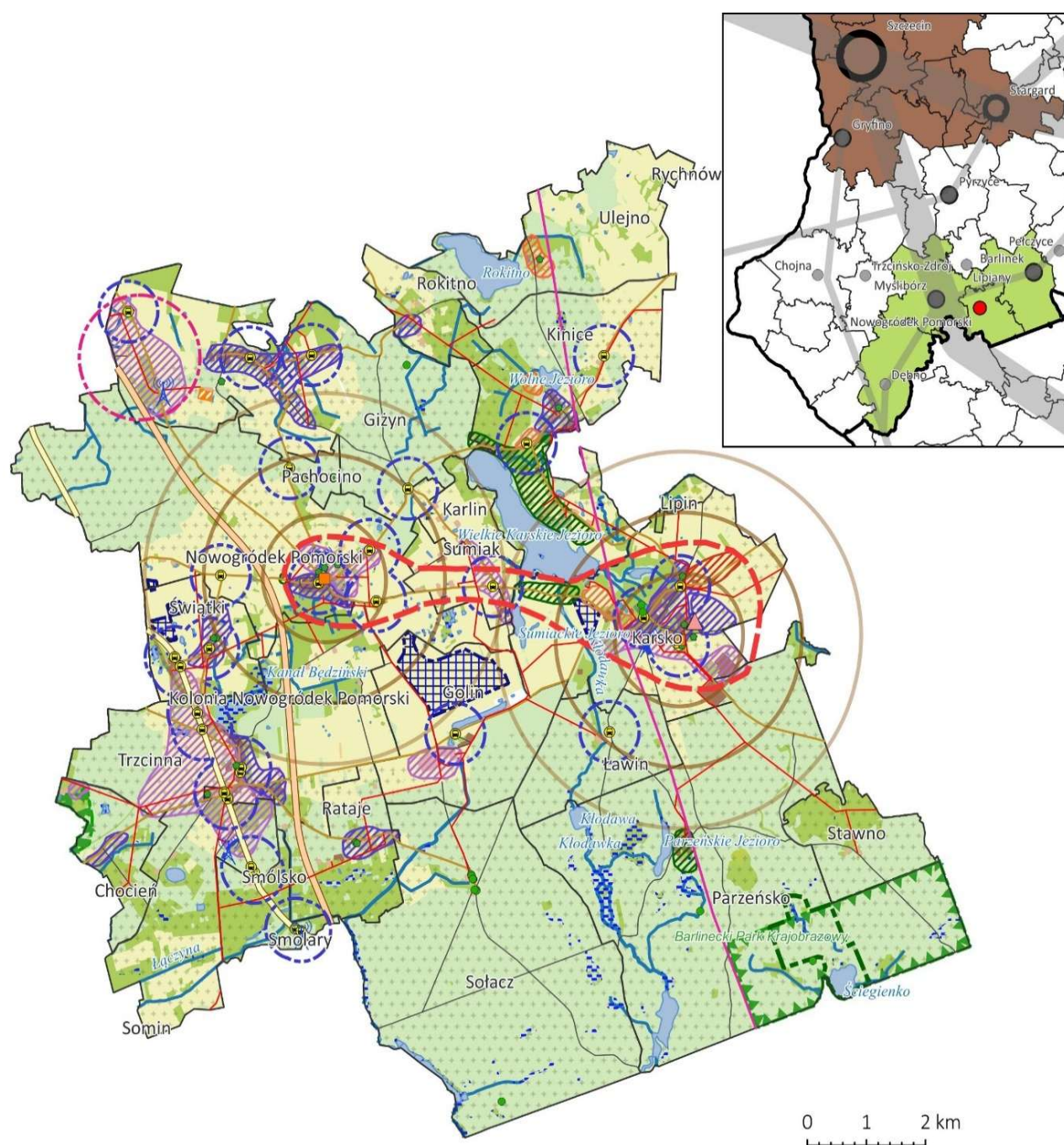
Funkcje gospodarcze gminy poza ww. powinny opierać się na rozwoju turystyki, w tym agroturystyki i różnych form aktywnego spędzania czasu. Dlatego nad Wielkim Karskim Jeziorem wyznaczono strefy rozwoju funkcji turystycznej, rekreacyjnej i letniskowej. Kolejną strefą z dopuszczeniem usług turystycznych jest obszar nad Jeziorem Parzeńskim.

Ochrona środowiska przyrodniczego

Rozwój funkcji gospodarczych powinien odbywać się z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Na obszarze gminy Nowogródek Pomorski znajdują się obszary Natura 2000 oraz częściowo - Barlinecki Park Krajobrazowy. Zaprojektowano potencjalny zasięg obszaru rezerwatu przyrody wykraczającego częściowo poza granicę Barlineckiego Parku Krajobrazowego. Ponadto niemal całe terytorium gminy, wyłączając środkową jej część, jest korytarzem ekologicznym.

Na obszarze gminy Nowogródek Pomorski nie stwierdzono (zgodnie ze stanem danych o obszarach zagrożenia powodziowego według bazy ISOK, stan na 15.02.2025) występowania obszarów zagrożenia powodziowego o stopniu prawdopodobieństwa 1% oraz 10%.

Mapa 4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nowogródek Pomorski

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Sieć osadnicza i infrastruktura

- strefa 1, 2 i 3 km od szkoły
- strefa do 500m od przystanku autobusowego
- szkoła
- przystanek autobusowy
- obiekty sportu i rekreacji
- maszt telekomunikacyjny
- oczyszczalnia ścieków

Teren zabudowy

- gęsta
- luźna
- zabudowa związana ze sportem i rekreacją
- ruiny zabytkowe

Sieć elektroenergetyczna średniego napięcia

- linia elektroenergetyczna średniego napięcia
- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia

Sieć drogowa

- krajowa
- wojewódzka
- powiatowa
- gminna

Rozwój funkcji

- mieszkaniowa
- mieszkaniowa z dopuszczeniem usług
- produkcyjno-usługowa
- turystyczna, rekreacyjna i letniskowa
- usługowa
- wielofunkcyjna
- tereny, na których dopuszczona jest lokalizacja farm wiatrowych lub urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 500kW
- park przemysłowy
- obszar koncentracji rozwoju społeczno-gospodarczego gminy

Ochrona środowiska przyrodniczego

- Projektowane obszary chronione
- Obszar Natura 2000
- korytarz ekologiczny
- las
- krzewy
- roślinność trawiasta
- woda powierzchniowa
- mokradło
- szuwary
- pomnik przyrody

Tereny upraw rolnych

- uprawa trwała
- uprawa na gruntach ornych

Powiązania zewnętrzne

Kierunki powiązań funkcjonalnych

- krajowe i międzynarodowe
- ponadregionalne
- regionalne

Ośrodki funkcjonalne

- metropolitalny
- subregionalny
- ponadlokalny
- lokalny
- Nowogródek Pomorski
- Szczeciński Obszar Metropolitalny
- OF Barlinek-Mysłibórz-Dębno

Źródło: opracowanie własne

V.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna gminy skupia się na kilku zasadniczych aspektach związanych z rozwojem stref produkcyjno-usługowych, turystyki, eliminacją potencjalnych konfliktów przestrzennych, kontrolą rozwoju zabudowy oraz zapewnieniem ładu przestrzennego.

Rekomendacje dla polityki przestrzennej opracowano z zachowaniem spójności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030 i brzmią następująco:

- **Priorytetyzacja działań w zakresie opracowania kompleksowych dokumentów** planistycznych w postaci planu ogólnego.
- **Kontrolowany proces rozwoju zabudowy** – opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego począwszy od obszarów cechujących się najintensywniejszymi zmianami użytkowania.
- **Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią** – w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod zabudowę produkcyjno-usługową oraz obszarami przeznaczonymi pod rozwój infrastruktury OZE.
- **Sprawne planowanie w przestrzeni związane z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnych** – logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania.
- **Kierowanie się zasadami ładu przestrzennego w planowaniu przestrzeni** w aspekcie estetycznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i funkcjonalnym – w szczególności na obszarach o wysokim potencjale rozwoju turystyki, w tym na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym:** na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym:** uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych.

- **Ukierunkowanie celów polityki przestrzennej na rozwój obszarów atrakcyjnych turystycznie, rozwój parku technologicznego oraz pozostałych stref produkcyjno-usługowych.**
- **Uzbrojenie terenów produkcyjno-usługowych w podstawową infrastrukturę techniczną.**
- **Kontrola rozwoju energetyki odnawialnej w zakresie lokalizacji inwestycji OZE,** w tym farmy wiatrowej oraz urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW – ograniczenie rozwoju zabudowy w strefach wyznaczonych zgodnie z Planem Ogólnym gminy oraz wynikających z przepisów odrębnych.
- **Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych pod OZE.**
- **Ograniczenie rozwoju zabudowy mieszkaniowej na obszarach o potencjalnym konflikcie przestrzennym związanym z uciążliwością funkcjonowania infrastruktury.**
- **Rozwój zabudowy mieszkaniowej zgodnie z wyznaczonymi strefami rozwoju funkcji mieszkaniowej i wielofunkcyjnej,** w tym zabezpieczenie interesów inwestorów w kwestii nieuciążliwego sąsiedztwa (dopuszczenie w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej usług i nieuciążliwym charakterze), wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną oraz ograniczenie zabudowy w potencjalnych strefach konfliktu (w pobliżu lokalizacji farm wiatrowych, stref produkcyjnych, oczyszczalni ścieków i innych).
- **Rozwój turystyki oraz agroturystyki gminnej.**
- **Zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych** oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi.
- **Obszarowa ochrona obiektów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:** ochrona walorów wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych, w tym zachowanie ich charakterystycznych cech kulturowych i krajobrazowych w drodze łącznego stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków, krajobrazu i środowiska przyrodniczego.

- **Utworzenie oferty inwestycyjnej poprzez wyznaczenie zasięgu parku przemysłowego w pobliżu węzła drogowego na trasie S3 „Myślibórz” oraz uzbrojenie terenów w podstawową infrastrukturę techniczną.**
- **Skoncentrowany rozwój usług turystycznych w miejscach o wysokim potencjale.**
- **Rozwój produktu turystycznego w ramach inicjatywy pod nazwą „Pomorski Krajobraz Rzeczny”.**
- **Ochrona powiązań przyrodniczych oraz wyznaczenie obszarów ochrony ścisłej.**
- **Poprawa dostępności przestrzennej do usług poprzez rozwój infrastruktury drogowej.**
- **Budowa układów wyspowego zasilania w gaz, zaopatrywanych za pomocą dostaw LNG, LBG.**
- **Dywersyfikacja działalności gospodarczej i rozwój wielofunkcyjności na obszarach wiejskich, wspieranie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych.**
- **Rozwój terenów inwestycyjnych.**
- **Rozwój bazy wypoczynkowej na obszarach wiejskich, w szczególności agroturystyki.**
- **Poprawa dostępności komunikacyjnej do usług w gminie.**
- **Poprawa dostępności komunikacyjnej z miastami Barlinek i Myślibórz poprzez rozwój infrastruktury drogowej.**
- **Wyznaczenie stref ochrony akustycznej od drogi ekspresowej S3.**
- **Dopuszczenie do lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w obrębie wyznaczonych stref produkcyjno-usługowych.**
- **rewitalizacja obszarów zdegradowanych zgodnie z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji.**
- **Gazyfikacja gminy.**

V.3 Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Gmina Nowogródek Pomorski położona jest w obrębie 6 wydzieleni obszarów specjalnych, które zostały wyznaczone w strategicznych i planistycznych dokumentach krajowych i wojewódzkich. W celu ich identyfikacji przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- dokumenty strategiczne szczebla krajowego,

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

Przez obszary specjalne rozumie się:

- OSPT (Obszary Specjalnej Polityki Terytorialnej) – terytoria zawierające wiele jednostek administracyjno-terytorialnych (gmin, powiatów, województw) lub ich części, dla których z uzasadnionych powodów potrzebne jest prowadzenie skoordynowanej i spójnej polityki rozwoju.
- OF (obszary funkcjonalne) – terytoria charakteryzujące się silnymi powiązaniami społeczno-ekonomicznymi o charakterze węzłowym lub sieciowym, które kształtują spójną, trwałą i samopodtrzymującą się strukturę przyrodniczą i (lub) społeczno-gospodarczą.
- OSI (obszary strategicznej interwencji) – terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym, w tym:
 - OP (obszary problemowe) – terytoria o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych.
 - OW (obszary wzrostu) – terytoria o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.

W poniższej tabeli zestawiono obszary specjalne, które obejmują gminę Nowogródek Pomorski.

Tabela 4 Obszary specjalne obejmujące gminę Nowogródek Pomorski (opracowanie własne na podstawie dokumentów krajowych i wojewódzkich)

Lp.	Typ obszaru	Nazwa	Nazwa dokumentu	Uwagi
1	OP	Ekonomiczne Obszary Problemowe	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	-
2	OP	Izolowany Obszar Problemowy (ekonomicznie i gospodarczo)	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Typy obszarów problemowych; problemy o charakterze lokalnym
3	OP	Gminy zagrożone trwałą marginalizacją	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	-

4	OP	Gminy powolnego tempa rozwoju spowodowanego poziomem zadłużenia	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	-
5	OF	Obszar Funkcjonalny Specjalnej Strefy Włączenia	Delimitacja Specjalnej Strefy Włączenia na obszarze Województwa Zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych w 2024 r.	-
6	OF	Obszar Funkcjonalny Barlinek-Myślibórz-Dębno	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030	-

Źródło: opracowanie własne

VI. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Nowogródek Pomorski

VI.1 Misja i wizja rozwoju gminy

Na podstawie wyników analizy SWOT sformułowano wizję rozwoju gminy Nowogródek Pomorski. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu działań strategicznych zrealizowana zostanie poprzez cele operacyjne oraz przedsięwzięcia i działania rekomendowane do wsparcia w ramach środków własnych gminy i funduszy zewnętrznych. Celem jest nie tylko rozwój gminy pod względem gospodarczo-przestrzennym, ale także rozwój społeczny jej mieszkańców. Istotnym aspektem dalszego rozwoju gminy jest aktywizacja społeczna wszystkich grup funkcjonalnych, aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego grup defaworyzowanych.

Dzięki kompleksowemu podejściu do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy nastąpi zagospodarowanie potencjału, jakim dysponuje gmina Nowogródek Pomorski w chwili obecnej. Zadaniem wizji jest pozytywne oddziaływanie na procesy rozwojowe. Wizja umożliwia skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej wiązce celów i działań realizacyjnych. Tak więc wizja rozwoju (generalny cel kierunkowy) to zestaw względnie trwałych dążeń władz gminy, na które powinny być przede wszystkim zorientowane działania strategicznego jej rozwoju.

WIZJA ROZWOJU

Gmina Nowogródek Pomorski stanowi nowoczesny i ekologiczny obszar, który na kanwie stabilnego i wielofunkcyjnego rozwoju społeczno-gospodarczego stwarza mieszkańcom możliwość wysokiej jakości życia, poprzez rozwój infrastruktury społecznej, komunikacyjnej, technicznej, przestrzennej, środowiskowej i turystycznej.

Z kolei misja rozwoju gminy Nowogródek Pomorski do 2030 r. odnosić się będzie do obszarów wdrożenia działań strategicznych. Na bazie przeprowadzonej diagnozy oraz badania ankietowego mieszkańców określono następującą misję gminy Nowogródek Pomorski.

MISJA ROZWOJU

- ❖ Gmina dba o rozwój aktywności społecznych różnych grup społecznych poprzez realizację projektów społecznych oraz rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej.
- ❖ Gmina stawia na stabilny i wielofunkcyjny rozwój gospodarczy z wykorzystaniem potencjałów regionalnych,
- ❖ Gmina zapewnia odpowiednie warunki życia, w tym do zamieszkania, wypoczynku, pracy i zakładania własnych działalności gospodarczych,
- ❖ Gmina dba o ochronę środowiska naturalnego i kulturowego.

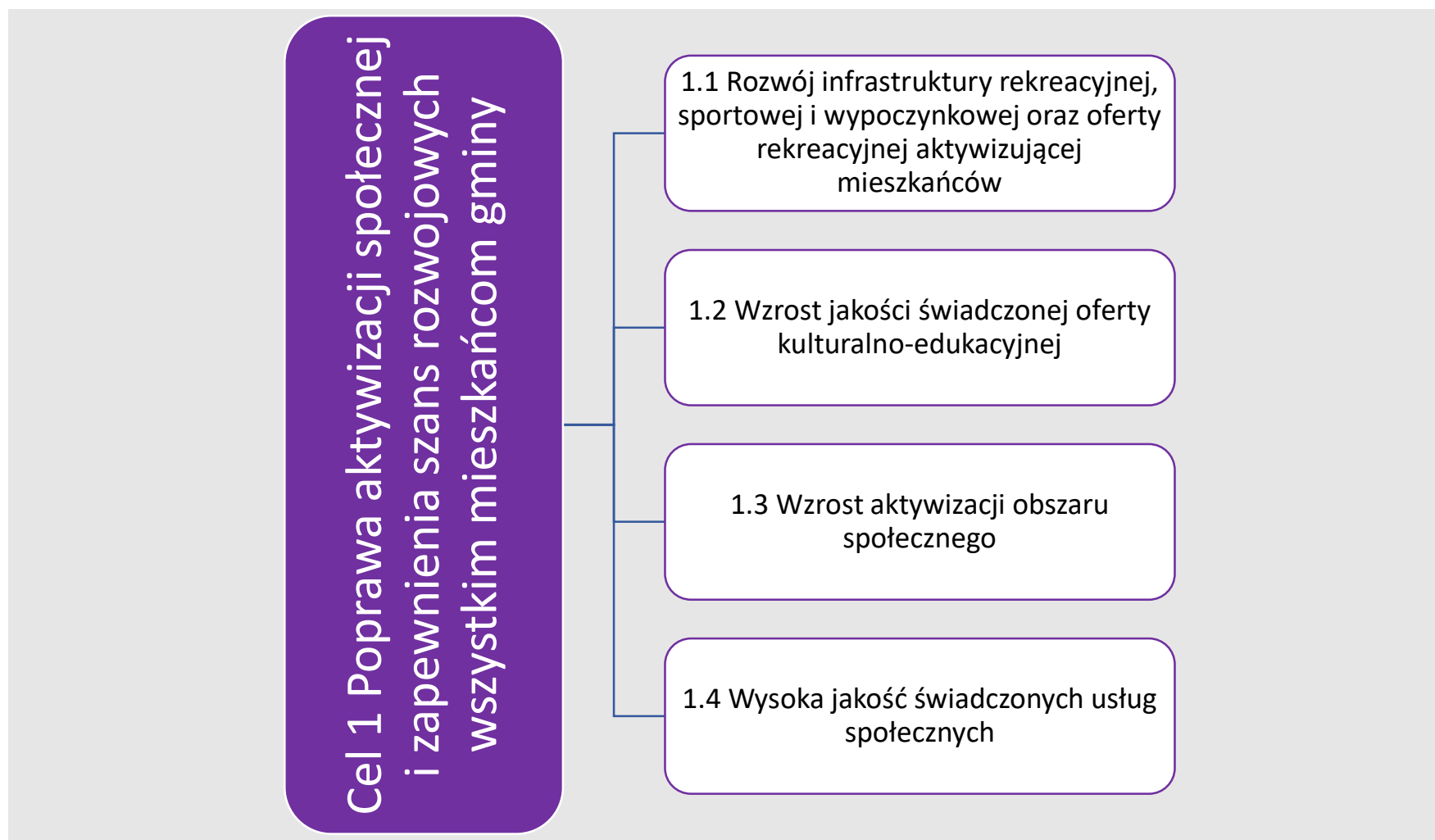
VI.2 Cele strategiczne i operacyjne

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej, a także na podstawie opinii respondentów gminy Nowogródek Pomorski określone zostały potencjały i deficyty gminy analizowanych obszarów. Na podstawie analizy SWOT powstała wizja i misja dalszego rozwoju gminy. Te z kolei stały się podstawą do wyznaczenia celów strategicznych. Zaprezentowane poniżej cele strategiczne odpowiadają zdiagnozowanym problemom w obszarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzenno-funkcyjnym. Realizacja celów strategicznych wynika z zaplanowanych celów operacyjnych, które wpływają na całokształt rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz jej główny cel rozwojowy, którym jest wieloaspektowy rozwój społeczno-gospodarczy

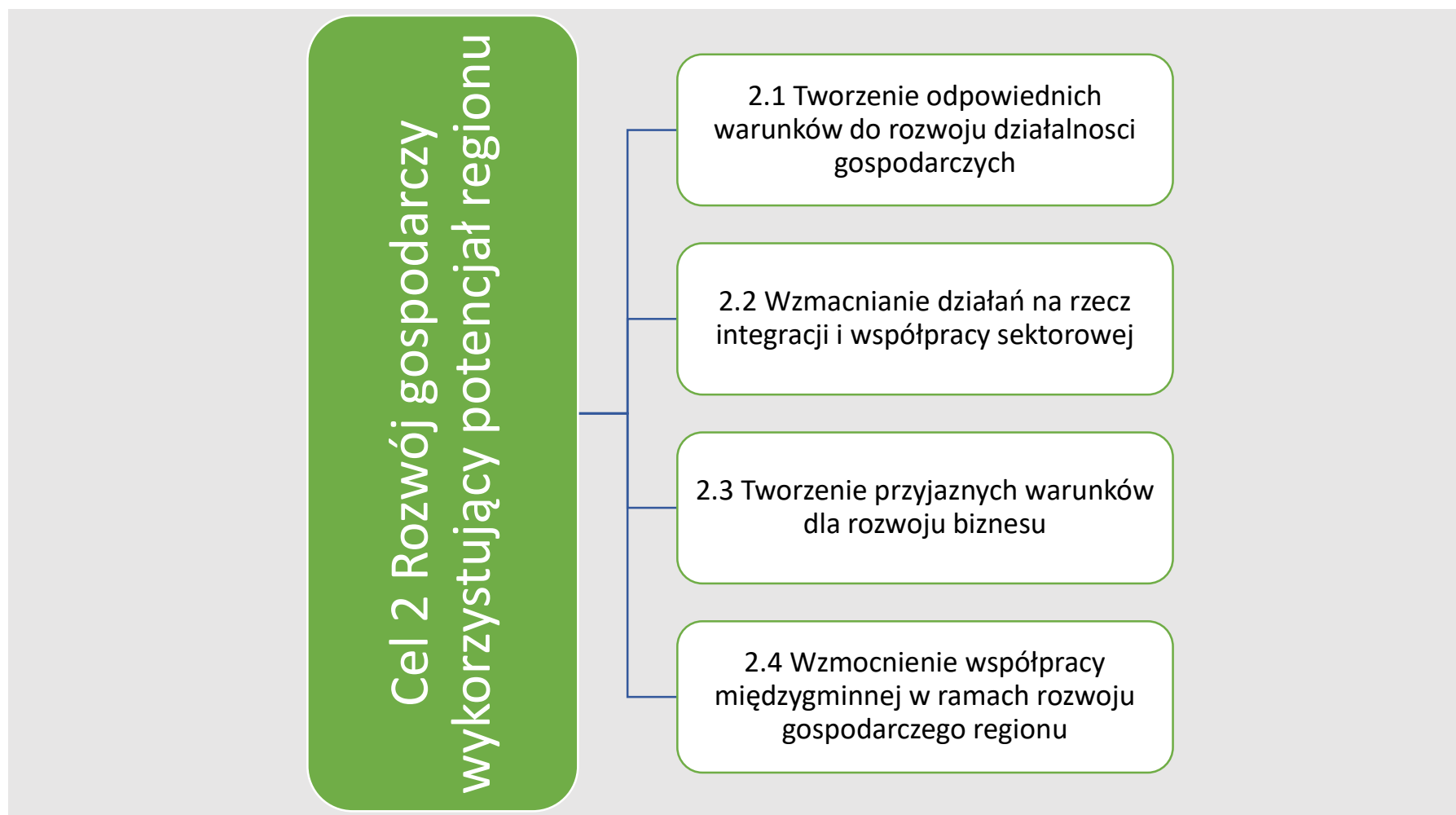
i przestrzenno-środowiskowy gminy Nowogródek Pomorski z uwzględnieniem funkcji środowiskowych, turystycznych i kulturowych.

Celem głównym dalszego rozwoju gminy jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenno-środowiskowy gminy, na który będzie się składać realizacja celów strategicznych. Cele strategicznego rozwoju gminy zostały przedstawione na poniższym schemacie. Następnie zaprezentowane zostały cele operacyjne do każdego celu strategicznego.

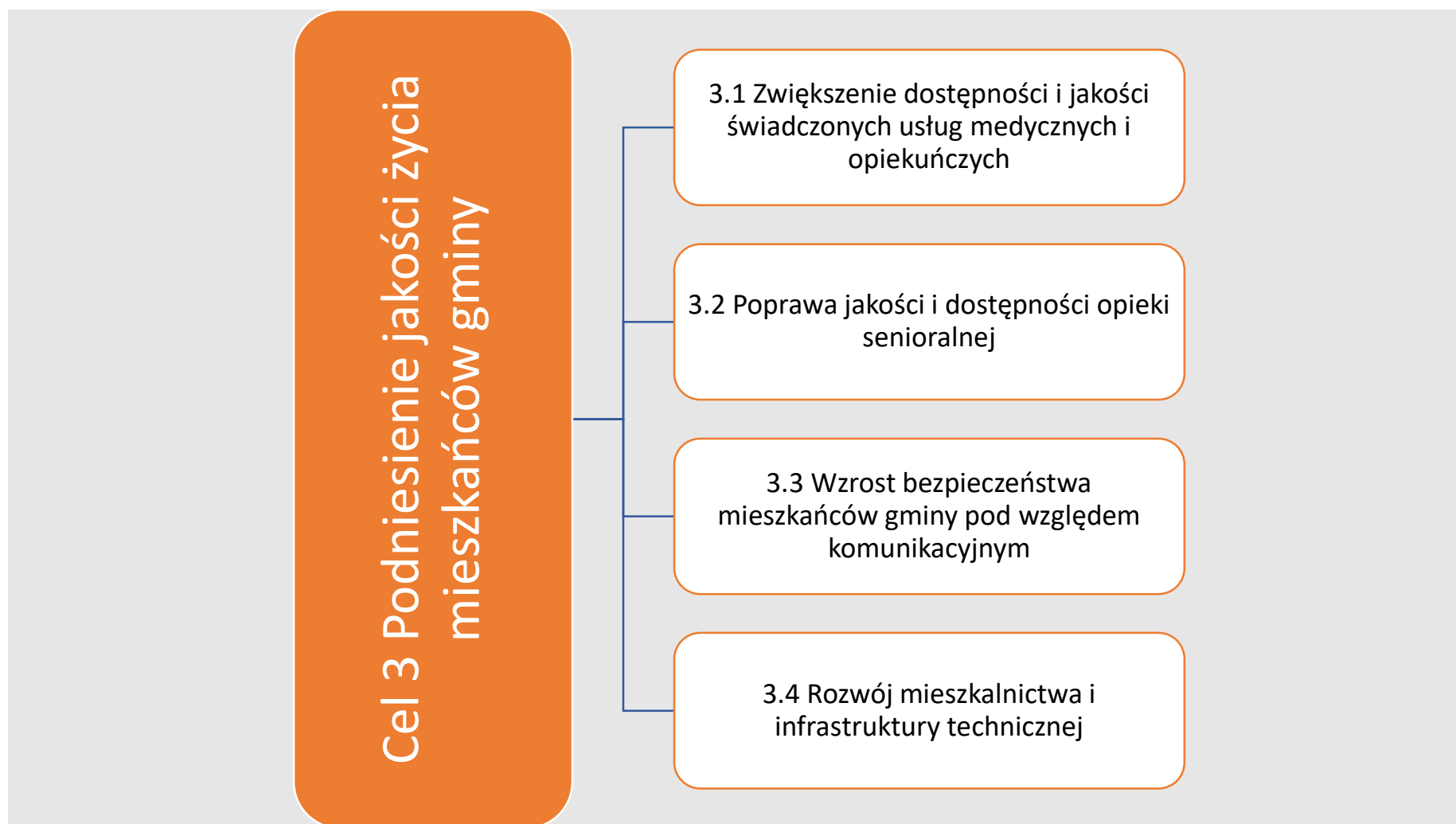

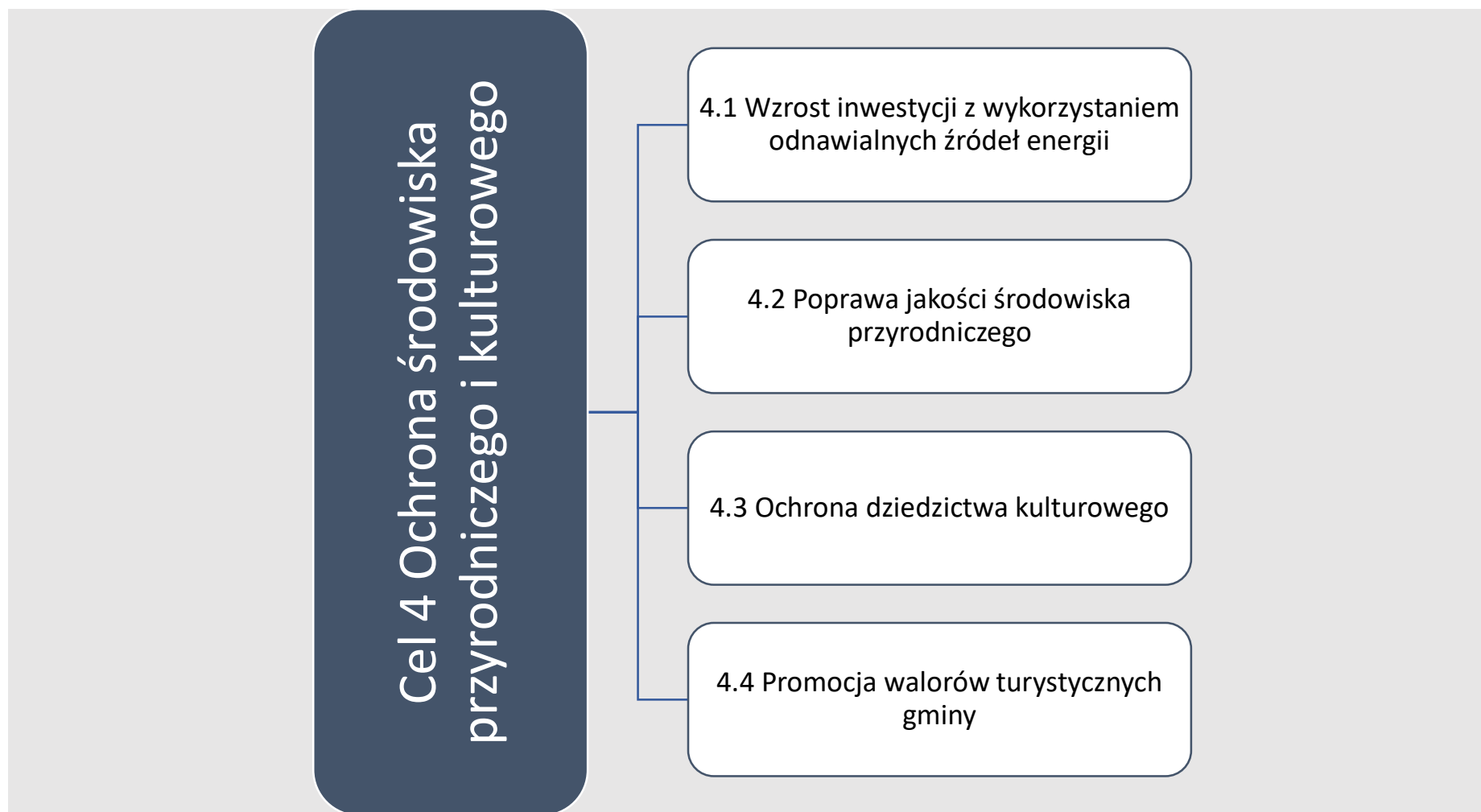
Schemat 3 Cele operacyjne do Celu strategicznego 2

Źródło: opracowanie własne

Schemat 5 Cele operacyjne do Celu strategicznego 4

Źródło: opracowanie własne

VI.3 Działania w zakresie rozwoju gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku

Określenie celów strategicznych oraz uzupełniających celów operacyjnych wyznacza kierunki działań, które odpowiadają wskazanym celom. Na ich podstawie opracowano projekty oraz działania, które przyczynią się w sposób bezpośredni do realizacji założonych celów poprzez osiągnięcie wskazanych rezultatów i wskaźników. W poniższym zestawieniu zaprezentowano zaplanowane kierunki działań strategicznego rozwoju gminy do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku.

W poniższych tabelach określono także okres realizacji poszczególnych działań, wskazano potencjalne źródła finansowania, jak również określono wskaźniki realizacji poszczególnych celów operacyjnych.

Tabela 5 Kierunki strategicznego rozwoju gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku

CEL STRATEGICZNY	Cel 1 Poprawa aktywizacji społecznej i zapewnienia szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom gminy			
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna			
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA	WSKAŹNIK	ZMIANA WSKAŹNIKA	ŹRÓDŁO DANYCH
1.1 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i wypoczynkowej oraz oferty rekreacyjnej aktywizującej mieszkańców	1. Modernizacja istniejących obiektów sportowych. 2. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa ścieżek rowerowych). 3. Wyposażenie obiektów sportowych i kulturalnych w sprzęt niezbędny do wspierania aktywności kulturalnej i fizycznej. 4. Rozbudowa małej infrastruktury na terenach leśnych, parkowych itp. (np. ścieżki zdrowia).	❖ Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych ❖ Liczba nowej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ❖ Liczba miejsc integracji społecznej	Wzrost Wzrost Wzrost	UG, GOPS
1.2 Wzrost jakości świadczonej oferty kulturalno-edukacyjnej	1. Rozszerzenie oferty zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. 2. Rozwój różnych dyscyplin sportowych na terenie gminy. 3. Współpraca z instytucjami kultury i placówkami oświatowymi w zakresie realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży. 4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie tworzenia bogatej oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców gminy.	❖ Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży ❖ Oferta i liczba zajęć dla seniorów i osób starszych ❖ Liczba i rodzaj podjętych współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie tworzenia oferty sportowo-rekreacyjnej	Wzrost Wzrost Wzrost	UG, PLACÓWKI OŚWIATOWE, INSTYTUCJE KULTURY
1.3 Wzrost aktywizacji obszaru społecznego	1. Moderowanie aktywności sportowej dzieci, młodzieży i seniorów.	❖ Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży ❖ Liczba zajęć dla uczniów zdolnych	Wzrost Wzrost	PLACÓWKI OŚWIATOWE, INSTYTUCJE

	2. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 3. Działania na rzecz uczniów zdolnych i utalentowanych. 4. Wyrównywanie szans dla uczniów z trudnościami w nauce. 5. Podejmowanie działań z zakresu kształtowania postaw obywatelskich młodzieży. 6. Budowanie/wzmacnianie tożsamości regionalnej poprzez działania o charakterze edukacyjnym oraz integracyjnym. 7. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie konieczności i zalet podejmowania aktywności sportowej (np. kampanie społeczne, Dzień Sportu w placówkach oświatowych itp.).	❖ Liczba zajęć dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ❖ Liczba działań w zakresie kształtowania postaw obywatelskich, wzmacniania tożsamości regionalnej ❖ Liczba działań na rzecz promocji działań sportowych i rekreacyjnych	Wzrost Wzrost Wzrost	KULTURY, UG, GOPS
1.4 Wysoka jakość świadczonych usług społecznych	1. Podejmowanie działań na rzecz rodziny znajdującej się w kryzysie (udzielanie wsparcia psychologicznego, pomoc niematerialna itp.) 2. Stworzenie strefy/przestrzeni integracyjnej i rekreacyjnej dla seniorów, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. 3. Działania na rzecz uczniów z problemami edukacyjnymi i wykazującymi trudności w kontaktach społecznych (np. tworzenie świetlic środowiskowych). 4. Podnoszenie świadomości na wszystkich poziomach edukacji, ale również osób dorosłych w zakresie włączania osób niepełnosprawnych w aktywne życie społeczne (np. kampanie społeczne, promocja wolontariatu). 5. Wspieranie działań w zakresie tworzenia rodzin zastępczych i pieczy zastępczej.	❖ Liczba działań podejmowanych na rzecz rodziny znajdującej się w kryzysie i liczba rodzin korzystających ze wsparcia ❖ Liczba udzielonych porad psychologicznych ❖ Liczba działań na rzecz uczniów z problemami edukacyjnymi ❖ Liczba rodzin zastępczych ❖ Liczba programów na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością oraz liczba osób korzystających z tych programów	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	GOPS, PLACÓWKI OŚWIATOWE

	6. Realizacja programów rządowych w zakresie wspierania seniorów i osób z niepełnosprawnościami (np. Asystent osoby z niepełnosprawnością, Wieloletni Senior, Opieka 75+, Opieka wytchnieniowa).			
REZULTATY	❖ Zwiększenie dostępu mieszkańców do obiektów sportowych i rekreacyjnych. ❖ Zwiększenie liczby organizowanych zajęć edukacyjnych dostosowanych do aktualnych potrzeb mieszkańców. ❖ Wzrost liczby organizowanych zajęć sportowych i aktywizacyjnych. ❖ Zwiększenie aktywności społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. ❖ Zwiększenie aktywności sportowej i rekreacyjnej dzieci i młodzieży z terenu gminy.			
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2025-2030			
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	30 000 000,00 zł			
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet gminy Dotacje, granty, dofinansowanie rządowych programów Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) Inne źródła			

CEL STRATEGICZNY	Cel 2 Rozwój gospodarczy wykorzystujący potencjał regionu			
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna			
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA	WSKAŹNIK	ZMIANA WSKAŹNIKA	ŹRÓDŁO DANYCH
2.1 Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju działalności gospodarczych	1. Wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć dotyczących współpracy w organizacji szkoły z biznesem. 2. Koordynacja i wsparcie dla działań rozwojowych w celu dopasowania infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości i potrzeb inwestorów. 3. Monitorowanie potrzeb lokalnego rynku pracy w zakresie potrzebnych kwalifikacji zawodowych.	❖ Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy	Wzrost	UG
2.2 Wzmacnianie działań na rzecz integracji i współpracy sektorowej	1. Zapewnienie nowoczesnych standardów zarządzania w organizacjach samorządowych dla obsługi lokalnych przedsiębiorców. 2. Kreowanie korzystnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie i promocja lokalnych walorów oraz stworzenie spójnego systemu zachęt dla lokalnych przedsiębiorców. 3. Budowanie i umacnianie współpracy międzysektorowej na rzecz wzmocnienia przedsiębiorczości w regionie.	❖ Liczba podjętych działań na rzecz współpracy międzysektorowej	Wzrost	UG
2.3 Tworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju biznesu	1. Realizacja zadań w zakresie sprawnego systemu doradztwa zawodowego na poziomie szkolnictwa podstawowego. 2. Promowanie programów edukacyjnych wspierających ideę wolontariatu.	❖ Liczba programów edukacyjnych promujących idee wolontariatu ❖ Liczba działań na rzecz organizacji współpracy z	Wzrost Wzrost	UG, PLACÓWKI OŚWIATOWE, INSTYTUCJE KULTURY, ORGANIZACJE

	3. Działania w kooperacji i współpracy z biznesem w zakresie pracy wakacyjnej dla młodzieży szkolnej, praktyk, staży itp. 4. Efektywna współpraca w zakresie edukacji z podmiotami gospodarczymi (promocja przez przedsiębiorców zawodów potrzebnych w regionie, promocja przedsiębiorców).	biznesem (oferty pracy, staże, praktyki)		POZARZĄDOWE, GOPS
2.4 Wzmocnienie współpracy międzygminnej w ramach rozwoju gospodarczego regionu	1. Realizacja wspólnych działań w zakresie wspierania przedsiębiorczości w regionie. 2. Wytworzenie mechanizmów stałej współpracy i platformy dialogu z partnerami gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi.	❖ Liczba programów współpracy na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w regionie	Wzrost	UG
REZULTATY	• Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie gminy. • Wzrost jakości współpracy międzysektorowej. • Zwiększenie jakości edukacji w zakresie potrzeb lokalnego rynku pracy. Wzrost partnerstw międzygminnych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w regionie.			
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2025-2030			
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	5 000 000,00 zł			
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet gminy Dotacje, granty, dofinansowanie rządowych programów Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) Inne źródła			

CEL STRATEGICZNY	Cel 3 Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy				
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna				
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA	WSKAŹNIK	ZMIANA WSKAŹNIKA	ŹRÓDŁO DANYCH	
3.1 Zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług medycznych i opiekuńczych	1. Poszerzenie oferty opiekuńczej dla starszych, chorych i niepełnosprawnych z wykorzystaniem nowych technologii. 2. Stworzenie warunków do rozwoju prywatnej specjalistycznej praktyki lekarskiej w gminie. 3. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej. 4. Poprawa dostępności komunikacyjnej do systemu opieki zdrowotnej.	❖ Liczba ofert opiekuńczych dla seniorów i osób z niepełnosprawnością	Wzrost	GOPS	
3.2 Poprawa jakości i dostępności opieki senioralnej	1. Tworzenie nowych miejsc integracji i opieki dla osób starszych. 2. Wspieranie działalności Dziennego Domu Pobytu Senior+ 3. Promocja wolontariatu na rzecz osób starszych. 4. Świadczenie opieki psychologicznej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	❖ Liczba nowych miejsc integracji seniorów ❖ Liczba wolontariuszy ❖ Liczba udzielonych porad psychologicznych	Wzrost Wzrost Wzrost	GOPS, UG,	
3.3 Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców gminy pod względem komunikacyjnym	1. Budowa oraz przebudowa zdegradowanych dróg. 2. Budowa oraz przebudowa chodników, ciągów pieszych. 3. Budowa ścieżek rowerowych. 4. Stworzenie przestrzeni dla rowerzystów (budowa miejsc parkingowych, stacji napraw, stref wypoczynku na szlakach rowerowych).	❖ Długość zmodernizowanych dróg gminnych ❖ Długość nowych dróg ❖ Długość zmodernizowanych chodników	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	UG	

	5. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego. 6. Montaż progów zwalniających oraz znaków ograniczających prędkość na drogach szczególnie niebezpiecznych. 7. Wyznaczenie przejść dla pieszych.	❖ Liczba nowych/zmodernizowanych lamp oświetleniowych ❖ Liczba nowych przejść dla pieszych i progów zwalniających ❖ Długość ścieżek rowerowych	Wzrost Wzrost	
3.4 Rozwój mieszkalnictwa i infrastruktury technicznej	1. Rozwój mieszkalnictwa skierowanego do młodych mieszkańców, stanowiących potencjał rozwoju gminy. 2. Uzbrojenie terenów pod rozwój budownictwa jednorodzinnego. 3. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (np. likwidacja barier architektonicznych)	❖ Liczba nowych mieszkań na terenie gminy ❖ Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej ❖ Liczba dostosowanych/zlikwidowanych barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	Wzrost Wzrost Wzrost	UG
REZULTATY	❖ Zwiększenie dostępności świadczeń medycznych dla mieszkańców gminy. ❖ Zwiększenie jakości i dostępności opieki dla seniorów. ❖ Wzrost stanu bezpieczeństwa komunikacyjnego na terenie gminy. ❖ Zwiększenie dostępności do mieszkań na terenie gminy. Wzrost dostępności architektonicznej do budynków użyteczności publicznej.			
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2025-2030			
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	20 000 000,00 zł			
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet gminy Dotacje, granty, dofinansowanie rządowych programów Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) Inne źródła			

CEL STRATEGICZNY	Cel 4 Ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego				
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna				
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA	WSKAŹNIK	ZMIANA WSKAŹNIKA	ŹRÓDŁO DANYCH	
4.1 Wzrost inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	1. Przebudowa sieci energetycznej wraz z rozwojem instalacji fotowoltaicznych.	❖ Długość zmodernizowanej sieci energetycznej	Wzrost	UG	
	2. Wyposażenie OSP w agregaty.	❖ Liczba zakupionych agregatów	Wzrost		
	3. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej.	❖ Liczba OZE na terenie gminy	Wzrost		
	4. Promowanie działań na rzecz rozwoju inwestycji OZE na terenie gminy.	❖ Liczba zmodernizowanych lamp oświetleniowych	Wzrost		
	5. Modernizacja oświetlenia ulicznego w ramach kompleksowego programu oszczędnościowego.				
4.2 Poprawa jakości środowiska przyrodniczego	1. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć na rzecz poprawy jakości powietrza atmosferycznego (realizacja programów np. „Czyste powietrze”).	❖ Liczba działań na rzecz poprawy jakości środowiska	Wzrost	UG	
	2. Usuwanie wyrobów i odpadów niebezpiecznych (azbestu).	❖ Ilość zutylizowanego azbestu	Wzrost		
	3. Kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony środowiska (np. kampanie informacyjne, warsztaty w placówkach edukacyjnych).	❖ Wskaźnik recyklingu odpadów	Wzrost		
	4. Realizacja programów informacyjnych w ramach ochrony środowiska (racjonalna gospodarka wodna, czyste powietrze itp.).	❖ Liczba nowopowstałej infrastruktury dla rowerzystów (parkingi, strefy	Wzrost		
	5. Podejmowanie szerokich działań o charakterze edukacji ekologicznej dla mieszkańców.		Wzrost		

	6. Wspieranie i realizacja działań w ramach ochrony i promocji zasobów krajobrazowych i przyrodniczych. 7. Racjonalne gospodarowanie odpadami. 8. Zwiększenie poziomu recyklingu odpadów. 9. Zwiększenie udziału terenów zielonych w przestrzeni publicznej. 10. Wzmocnienie działań na rzecz rozbudowy infrastruktury rowerowej (ścieżki, stacje napraw, strefy wypoczynku) oraz promocja zwiększenia atrakcyjności tego środka transportu w obszarze gminy. 11. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, w miejscowościach, gdzie nie jest zaprojektowana kanalizacja sanitarna.	wypoczynku, stacji napraw) ❖ Powierzchnia terenów zielonych ❖ Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków		
4.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego	1. Liczba zrewitalizowanych zabytków na terenie gminy. 2. Liczba programów promujących ochronę dziedzictwa kulturowego.	❖ Liczba zmodernizowanych zabytków	Wzrost	UG
4.3 Promocja walorów turystycznych gminy	1. Działania promujące gminę. 2. Promocja walorów turystycznych i produktów regionalnych. 3. Rozwój agroturystyki na terenie gminy.	❖ Liczba działań promocyjnych	Wzrost	UG
REZULTATY	❖ Zwiększenie udziału inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie gminy. ❖ Wzrost inwestycji w obszarze ochrony środowiska. ❖ Zwiększenie działań promocyjnych gminy. ❖ Wzrost udziału zmodernizowanych zabytków na terenie gminy.			
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2025-2030			
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	35 000 000,00 zł			
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet gminy Dotacje, granty, dofinansowanie rządowych programów Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) Inne źródła			

VII. System wdrażania strategii

VII.1 Źródła finansowania

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku* wymaga wysokich nakładów finansowych. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu **90 000 000,00 zł**.

Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w Strategii wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości finansowe budżetu gminy, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowe i międzynarodowe programy związane z nową perspektywą finansową funduszy europejskich, a następnie bardzo skutecznie aplikować o wsparcie. Gmina posiada duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na własny rozwój, w związku z czym należy w dalszym ciągu realizować politykę aplikacyjną w ramach środków zewnętrznych.

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych pochodzić będą między innymi z programów pomocowych UE, z programów rządowych, budżetu państwa, budżetu gminy, ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych, krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych. Planuje się, w ramach możliwości i ogłaszanych naborach, aplikowanie o środki zewnętrzne pochodzące z:

- Funduszy Europejskich dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027,
- Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- Funduszy Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na etapie przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku* nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których gmina będzie mogła skorzystać. Jednakże na bieżąco będzie monitorowała pojawiające się możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych zgodnie

z harmonogramem ich ogłaszania. Również szczegółowa wartość poszczególnych działań będzie określona na etapie wyboru firm biorących udział w przetargach i zapytaniach ofertowych, w przypadku zadań zleconych. Z kolei w przypadku działań własnych, kosztorys będzie możliwy do określenia na etapie realizacji danego zadania.

VII.2 Monitoring

Monitoring realizacji Strategii jest procesem ciągłym, który umożliwia zebranie informacji na temat uzyskiwanych efektów oraz stanu zaawansowania wdrażanych przedsięwzięć i planów. Monitoring pozwala na wykrycie zagrożeń i wprowadzenie korekt oraz modyfikacji w dokumencie, a przez to lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów rozwojowych. Prowadzony jest on w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Proces monitorowania będzie prowadzony poprzez:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych wskaźników, w szczególności opisanych w tabeli nr 5 (Działania w zakresie rozwoju gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku).
- przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii w ramach opracowywania Raportu o stanie gminy za każdy rok realizacji Strategii.

W odniesieniu do monitoringu i dokonywanej obserwacji zmian, za zasadne uznaje się również przeprowadzenie ewaluacji zapisów dokumentu, co może stanowić bazę do aktualizacji dokumentu Strategii.

W ramach przeprowadzania monitoringu realizacji Strategii wskazano wskaźniki wybrane do oceny stopnia realizacji zaplanowanych działań w ramach wyszczególnionych celów operacyjnych. Do analizy wybrano wskaźniki, uwzględniając przede wszystkim kryterium mierzalności i łatwości w pozyskaniu danych, ponieważ są to dane ogólnodostępne, które są możliwe do weryfikacji na podstawie informacji Głównego Urzędu Statystycznego lub danych zewidencjonowanych w Urzędzie Gminy w Nowogrodku Pomorskim lub w innych instytucjach funkcjonujących w gminie, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskich, placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe itp.

VII.3 Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu ocenę efektywności, skuteczności, oddziaływania, trwałości oraz zgodności projektu w kontekście założonych celów, a także porównywanie uzyskiwanych

rezultatów ze wstępnymi oczekiwaniami i zamierzeniami. Zastosowanie odpowiednich kryteriów, przedstawionych w poniżej, pozwala na usprawnienie procesu interwencji.

Kryteria ewaluacji:

- TRWAŁOŚĆ – czy efekty podejmowanych działań są trwałe, długofalowe?
- TRAFNOŚĆ – czy cele odpowiadają potrzebom mieszkańców?
- EFEKTYWNOŚĆ – czy cele osiągnięto najniższym możliwym kosztem?
- SKUTECZNOŚĆ – czy udało się osiągnąć zakładane rezultaty?
- UŻYTECZNOŚĆ – czy działania spełniają oczekiwania mieszkańców?

Dzięki przeprowadzanej ewaluacji możliwa jest ocena działań w określonym czasie, ale również udoskonalanie i wprowadzenie zmian w przedmiotowym dokumencie oraz dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu programowania strategicznego rozwoju gminy Nowogródek Pomorski. W 2028 r. przewiduje się dokonanie okresowej ewaluacji stopnia realizacji założeń Strategii oraz jeśli będzie to uzasadnione i konieczne, dokonanie aktualizacji, w szczególności w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych czy finansowych, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania i rozwoju gminy. Ewaluacja powinna być związana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej (2021-2027). Zmiany w zapisach *Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku* mogą nastąpić również w wyniku powstania nowych dokumentów strategicznych na poziomie kraju i Unii Europejskiej lub pojawienia się nowych, znaczących dla rozwoju gminy instrumentów prawnych i finansowych.

VIII. Spis tabel, wykresów, map, zdjęć

Spis map

MAPA 1 POŁOŻENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI W POWIECIE MYŚLIBORSKIM	12
MAPA 2 WYKAZ SOŁECTW W GMINIE NOWOGRÓDEK POMORSKI	13
MAPA 3 OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	14
MAPA 4 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	43
MAPA 5 MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE GMINY	104
MAPA 6 UKŁAD DRÓG PRZEBIEGAJĄCYCH PRZEZ TEREN GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	108
MAPA 7 LOKALIZACJA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH	121
MAPA 8 TERENY PODMOKŁE NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	123

MAPA 9 MAPY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO DLA OBSZARU GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	124
MAPA 10 OBSZAR ZAGROŻONY SUSZĄ NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	125

Spis schematów

SCHEMAT 1 CELE STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	52
SCHEMAT 2 CELE OPERACYJNE DO CELU STRATEGICZNEGO 1	53
SCHEMAT 3 CELE OPERACYJNE DO CELU STRATEGICZNEGO 2	54
SCHEMAT 4 CELE OPERACYJNE DO CELU STRATEGICZNEGO 3	55
SCHEMAT 5 CELE OPERACYJNE DO CELU STRATEGICZNEGO 4	56

Spis tabel

TABELA 1 ZGODNOŚĆ Z CELAMI INNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	9
TABELA 2 REJESTR ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	18
TABELA 3 ANALIZA SWOT	36
TABELA 4 OBSZARY SPECJALNE OBEJMUJĄCE GMINĘ NOWOGRÓDEK POMORSKI (OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DOKUMENTÓW KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH)	48
TABELA 5 KIERUNKI STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI DO 2030 ROKU	58
TABELA 6 MIESZKAŃCY GMINY W PODZIALE NA GRUPY FUNKCJONALNE W LATACH 2019-2023	74
TABELA 7 GŁÓWNE POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2019-2023	77
TABELA 8 LICZBA PRYZNANYCH ŚWIADCZEŃ W POSTACI ZASIŁKÓW W LATACH 2019-2023	78
TABELA 9 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z ZASIŁKÓW NA TERENIE GMINY W LATACH 2019-2023	78
TABELA 10 LICZBA DZIECI PRZYBYWAJĄCYCH Z PIECZY ZASTĘPCZEJ	82
TABELA 11 LICZBA „NIEBIESKICH KART” NA TERENIE GMINY W PODZIALE NA SOŁECTWA W LATACH 2019-2023	83
TABELA 12 WYKAZ PROGRAMÓW REALIZOWANYCH PRZEZ GOPS W NOWOGRÓDKU POMORSKICH W LATACH 2019-2023	83
TABELA 13 FREKWENCJA WYBORCZA	87
TABELA 14 SYSTEM EDUKACJI NA TERENIE GMINY – LICZBA UCZNIÓW U NAUCZYCIELI W LATACH 2019-2024	88
TABELA 15 WYKAZ MIESZKAŃ KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	90
TABELA 16 OSOBY BEZROBOTNE Z TERENU GMINY W LATACH 2019-2023	100
TABELA 17 SIEĆ WODOCIĄGOWA NA TERENIE GMINY W LATACH 2019-2023	110
	70

TABELA 18 SIEĆ KANALIZACYJNA NA TERENIE GMINY W LATACH 2019-2023	112
TABELA 19 KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA LUDZI – KLASYFIKACJA PODSTAWOWA (KLASY: A, C ORAZ A1, C1 DLA PYŁU PM _{2,5})	114
TABELA 20 KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN - KLASYFIKACJA PODSTAWOWA (KLASY: A, C)	115
TABELA 21 JCWP NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	120
TABELA 22 JCWPD NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI	122
TABELA 23 ZEVIDENCJONOWANY I ZUTYLIZOWANY AZBEST NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI [KG]	128

Spis wykresów

WYKRES 1 WIEK RESPONDENTÓW BIORĄCYCH UDZIAŁ W BADANIACH SPOŁECZNYCH	21
WYKRES 2 OCENA WARUNKÓW ŻYCIA NA TERENIE GMINY W OPINII RESPONDENTÓW	22
WYKRES 3 OCENA WARUNKÓW ŻYCIA W OPINII MIESZKAŃCÓW	23
WYKRES 4 NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY W OPINII MIESZKAŃCÓW	24
WYKRES 5 STOPIEŃ WYSTĘPOWANIA W GMINIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W OPINII MIESZKAŃCÓW	25
WYKRES 6 OCENA WAŻNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW	26
WYKRES 7 KONCENTRACJA DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W PRZYSZŁOŚCI W RAMACH ROZWOJU GMINY W OPINII MIESZKAŃCÓW	27
WYKRES 8 OCENA STOPNIA REALIZACJI OBECNEJ STRATEGII W OPINII MIESZKAŃCÓW	27
WYKRES 9 OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW UJĘTYCH W OBOWIĄZUJĄCEJ STRATEGII W OPINII MIESZKAŃCÓW	28
WYKRES 10 OCENA AKTUALNOŚCI CELÓW ZAPLANOWANYCH O POWSTAJĄCYM DOKUMENCIE STRATEGII W OPINII MIESZKAŃCÓW	29
WYKRES 11 LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY W LATACH 2019-2023	73
WYKRES 12 WSPÓŁCZYNNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W GMINIE W LATACH 2019-2023	74
WYKRES 13 MIGRACJE MIESZKAŃCÓW GMINY W LATACH 2019-2023	75
WYKRES 14 PRZYROST NATURALNY W GMINIE W LATACH 2019-2023	75
WYKRES 15 LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE W LATACH 2019- 2023	77

WYKRES 16 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z ZASIŁKÓW PIELEGNACYJNYCH Z TYTUŁU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W LATACH 2019-2023	79
WYKRES 17 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2019- 2024	81
WYKRES 18 LICZBA OSÓB UZALEŻNIONYCH Z TERENU GMINY W LATACH 2019-2023	82
WYKRES 19 LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE W LATACH 2019-2023	99
WYKRES 20 LICZBA BEZROBOTNYCH KOBIET I MĘŻCZYZN NA TERENIE GMINY W LATACH 2019-2023	99
WYKRES 21 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ORAZ OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2019-2023	101
WYKRES 22 UDZIAŁ PODMIOTÓW WYREJESTROWANYCH W OGÓLNEJ LICZBIE PODMIOTÓW WPISANYCH DO REJESTRU REGON ORAZ UDZIAŁ FUNDACJI, STOWARZYSZEŃ I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ W LATACH 2019- 2023	102
WYKRES 23 LICZBA WYDANYCH DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY W LATACH 2021-2023	106
WYKRES 24 ILOŚĆ DOSTARCZANEJ WODY W TYS. M ³ W LATACH 2019-2024	111
WYKRES 25 WIELKOŚĆ REDUKCJI EMISJI BENZO(A)PIRENU DO POWIETRZA W WYNIKU REALIZACJI DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH W POSZCZEGÓLNYCH LATACH 2023-2026	116
WYKRES 26 ILOŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH Z TERENU GMINY W LATACH 2020-2024 [MG]	126
WYKRES 27 ILOŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH SELEKTYWNIE NA TERENIE GMINY W LATACH 2020-2024 [MG]	126
WYKRES 28 ILOŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH Z TERENU GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI W PSZOK W LATACH 2020-2023 [MG]	127

Spis zdjęć

ZDJĘCIE 1 BALINECKO-GORZOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY	15
ZDJĘCIE 2 REZERWAT PRZYRODY „BUKOWIEC”	17
ZDJĘCIE 3 JEZIORO KARSKIE WIELKIE	17
ZDJĘCIE 4 KOŚCIÓŁ MB KRÓLOWEJ POLSKI W NOWOGRÓDKU POMORSKIM	19
ZDJĘCIE 5 KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. ANTONIEGO W KARSKU	20
ZDJĘCIE 6 POŁUDNIK W MIEJSCOWOŚCI TRZCINNA	21
ZDJĘCIE 7 SZKOŁA PODSTAWOWA IM. UNII EUROPEJSKIEJ W NOWOGRÓDKU POMORSKIM	89
ZDJĘCIE 8 ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W KARSKU	89

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

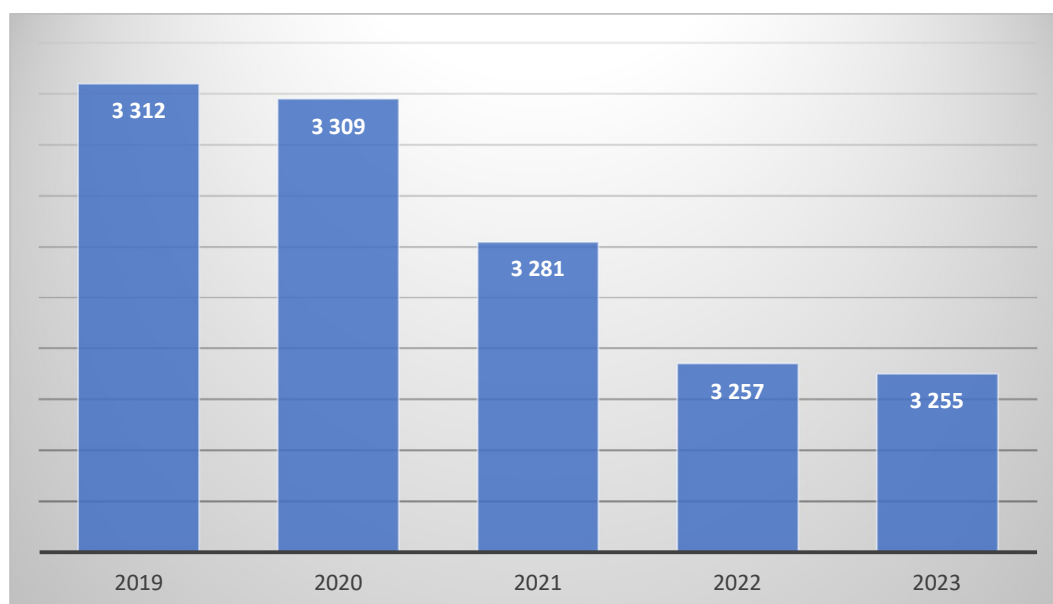
Załącznik: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Nowogródek Pomorski

1. Uwarunkowania społeczne

1.1 Demografia

Na koniec grudnia 2023 r. gminę Nowogródek Pomorski zamieszkiwało łącznie 3 255 mieszkańców, w tym kobiety stanowiły 49,5% mieszkańców gminy. Liczba ludności na terenie gminy systematycznie maleje, choć w porównaniu z innymi gminami w Polsce jest to spadek niewielki, gdyż w latach 2019-2023 z terenu gminy ubyło 57 osób.

Wykres 11 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

W 2023 r. w gminie 60,06% społeczeństwa było w wieku produkcyjnym (27,43% mieszkanek i 32,63% mieszkańców gminy). W wieku przedprodukcyjnym było 21,17 % społeczeństwa, a w wieku poprodukcyjnym 18,80% ludności (12,32% mieszkanek i 6,48 mieszkańców gminy). W analizowanych latach 2019-2023 zmniejszeniu uległa liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (o 24 osoby) oraz produkcyjnym (o 105 osób), a wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym (72 osoby).

Tabela 6 Mieszkańcy gminy w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2019-2023

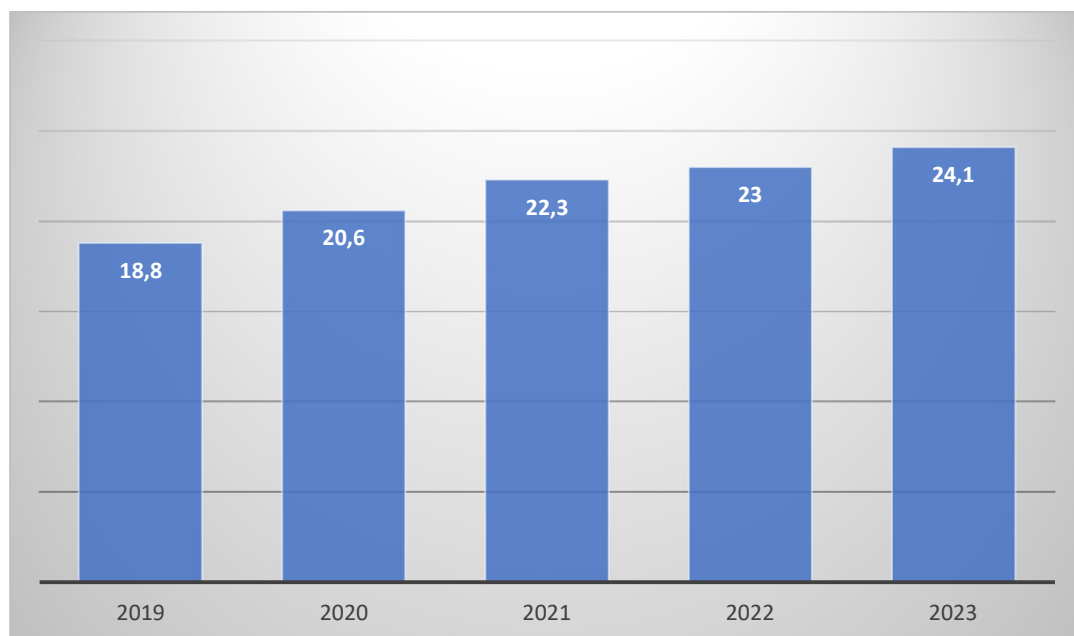
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	713	692	640	697	689
wiek produkcyjny	2060	2061	2070	1965	1955
wiek poprodukcyjny	539	556	571	595	611

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

Zachodzące zmiany demograficzne wpływają na wzrost ludzi starszych na terenie gminy.

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy w latach 2019-2023 uległ wzrostowi o 5,3 p. p. i w 2023 r. wynosił on 24,1 p. p., co jest porównywalne do gminy z terenu województwa zachodniopomorskiego.

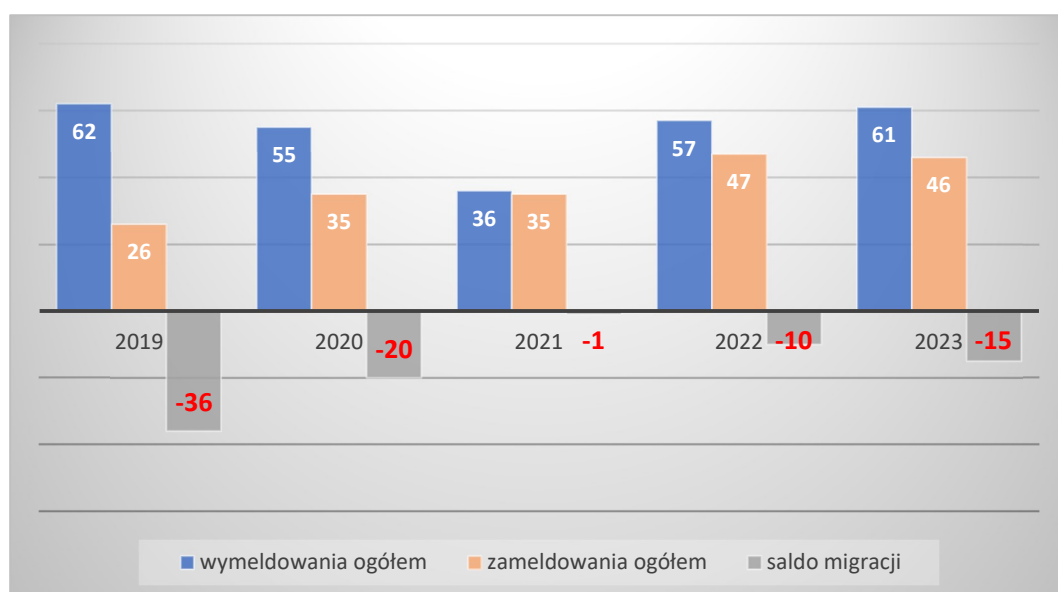
Wykres 12 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

W analizowanym okresie lat 2019-2023 widoczny jest spadek liczby osób opuszczających teren gminy. W 2023 r. saldo migracji w gminie wynosiło -15 osób. Odnotowane migracje przebiegały głównie w kierunku większych miast. W 2023 r. zameldowało się 46 osób, a wymeldowało 61. W porównaniu z danymi z roku 2019 widoczna jest znaczna zmiana w liczbie osób meldujących się na terenie gminy.

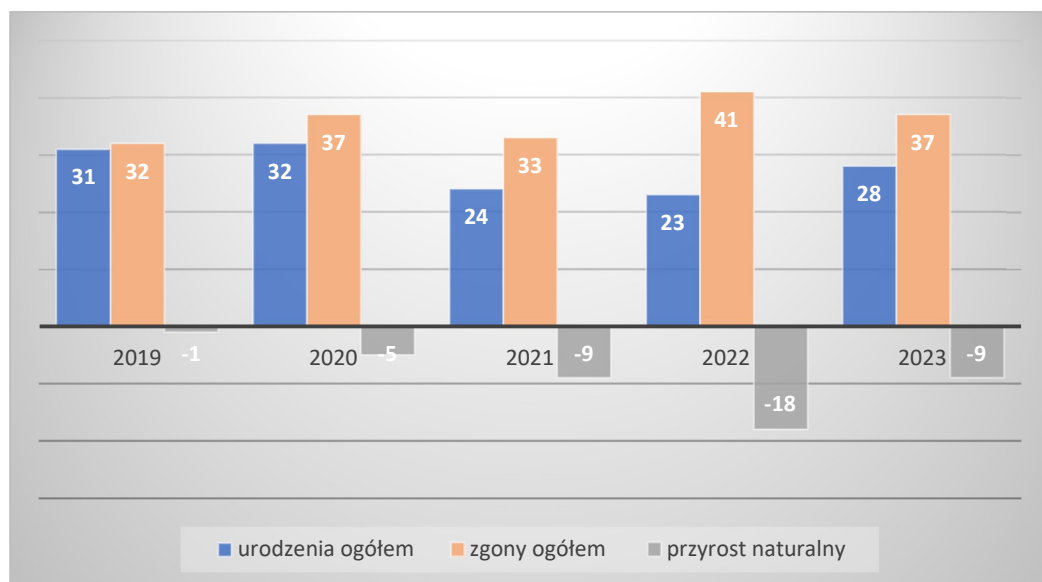
Wykres 13 Migracje mieszkańców gminy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

Spadek liczby ludności na terenie gminy wynika z utrzymującego się od wielu lat ujemnego przyrostu naturalnego. W 2023 r. urodziło się na terenie gminy 28 dzieci, a zmarło 37 osób. Przyrost naturalny wynosił -9 osób.

Wykres 14 Przyrost naturalny w gminie w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

1.2 Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną gminy Nowogród Pomorski realizującą zadania pomocy społecznej (własne i zlecone) z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim

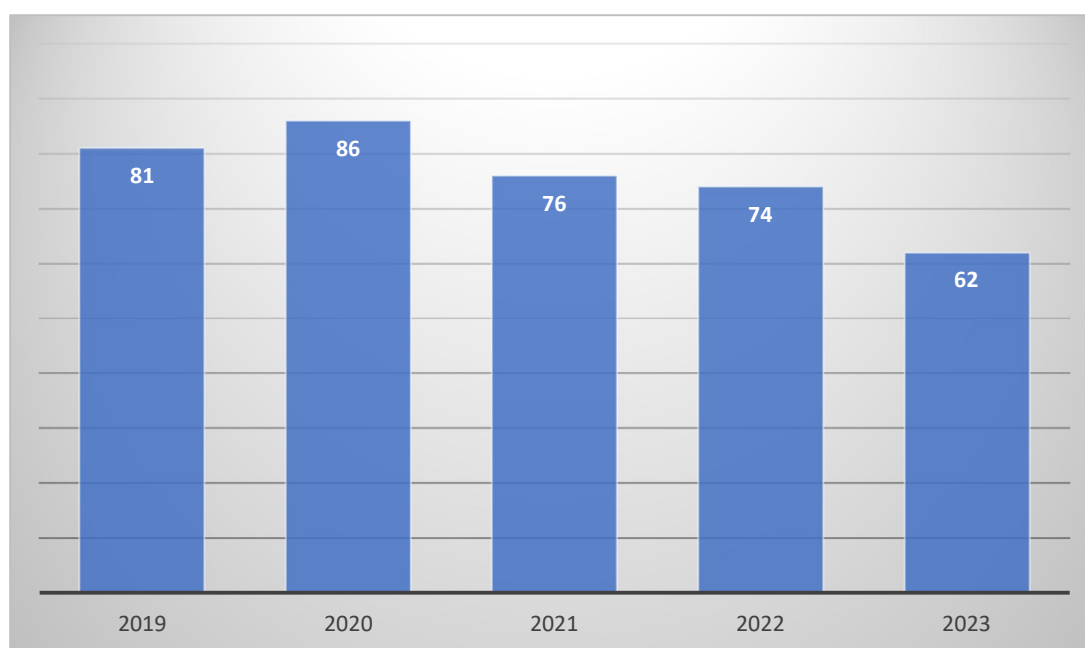
(GOPS). Do zadań Ośrodka realizującego politykę społeczną gminy należy w szczególności:

- Wspieranie mieszkańców gminy, skutkujące poprawą jakości ich życia oraz zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.
- Zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadającym godności człowieka.
- Doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.
- Zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.
- Realizacja świadczeń pieniężnych w ramach pomocy społecznej.
- Zapewnianie schronienia osobom bezdomnym.
- Zapewnianie usług opiekuńczych.
- Kierowanie do domów pomocy społecznej.

Ważnym aspektem współczesnej pracy pracowników społecznych jest świadczenie pracy socjalnej oraz identyfikowanie potrzeb wynikających z potrzeb społecznych. Pomoc społeczna dokonuje analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, a także realizuje zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb społecznych. Rozwija nowe formy pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

W 2023 r. GOPS udzielił pomocy 62 rodzinom z terenu gminy, które korzystały z pomocy społecznej. przebywało w nich łącznie 1668 osób. W stosunku do 2019 r. łączna liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 19 rodzin. Były to osoby, które uzyskały pomoc w postaci świadczenia oraz osoby objęte pomocą opiekuńską. Łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 45 osób w stosunku do roku 2022.

Wykres 15 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

W gminie Nowogrodek Pomorski najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną było kolejno: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie.

W poniższej tabeli uwzględniono powody ubiegania się o pomoc społeczną w latach 2019-2023.

Tabela 7 Główne powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2019-2023

2019	2020	2021	2022	2023
• ubóstwo, • bezrobocie, • niepełnosprawność, • długotrwała lub ciężka choroba	• ubóstwo, • bezrobocie, • niepełnosprawność, • bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	• ubóstwo, • niepełnosprawność • bezrobocie	• ubóstwo, • potrzeba ochrony macierzyństwa, • długotrwała lub ciężka choroba • niepełnosprawność	• ubóstwo, • długotrwała lub ciężka choroba, • niepełnosprawność • bezrobocie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

GOPS w Nowogrodku Pomorskim każdego roku świadczy wsparcie w postaci zasiłków stałych, okresowych oraz celowych. W 2023 r. przyznano łącznie 141 świadczeń w postaci

zasiłków stałych, 10 zasiłków celowych, 78 zasiłków okresowych. W 2023 r. w porównaniu z latami poprzednimi liczba świadczeń w postaci zasiłków uległa ogólnemu obniżeniu, co może świadczyć o poprawiającej się sytuacji życiowej mieszkańców gminy i mniejszej potrzebie korzystania z pomocy społecznej.

Tabela 8 Liczba przyznanych świadczeń w postaci zasiłków w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek stały	126	174	170	146	141
Zasiłek celowy	15	51	5	6	10
Zasiłek okresowy	108	132	115	105	78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

Liczba osób korzystająca ze świadczeń w postaci zasiłków stałych w analizowanych latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2023 r. z zasiłków stałych korzystało 17 osób. zmniejszeniu uległa liczba osób korzystająca z zasiłków celowych i okresowych. W 2023 r. z zasiłków celowych skorzystało 10 osób, a z zasiłków okresowych 24 osoby.

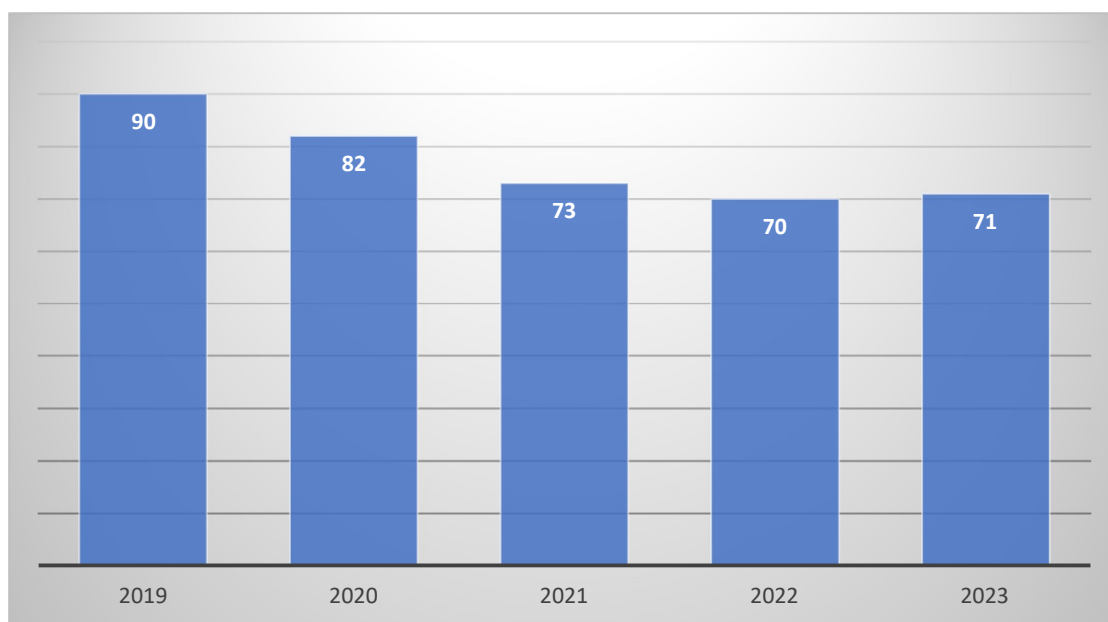
Tabela 9 Liczba osób korzystających z zasiłków na terenie gminy w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek stały	14	16	17	14	17
Zasiłek celowy	15	51	5	6	10
Zasiłek okresowy	37	36	31	27	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa polskiego jedną z form świadczenia wsparcia są zasiłki pielęgnacyjne z tytułu niepełnosprawności. W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 71 osób, co wskazuje na spadek liczby osób korzystających z tej formy pomocy w latach 2019-2023, gdyż w 2019 r. zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności pobierało 90 osób.

Wykres 16 Liczba osób korzystających z zasiłków pielęgnacyjnych z tytułu niepełnosprawności w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

Osoby legitymujące się orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym, ale niepełnosprawność powstała po 21 roku życia nie są uprawnione do zasiłku pielęgnacyjnego. Nie wszystkie osoby uprawnione z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym pobierają zasiłek pielęgnacyjny, część osób pobiera dodatek pielęgnacyjny do renty lub emerytury, brak jest więc dokładnych danych na temat ilości osób legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności.

Formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnością świadczone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim:

1. Zasiłek pielęgnacyjny
2. Świadczenie pielęgnacyjne
3. Zasiłek opiekuńczy
4. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej
5. Usługi opiekuńcze
6. Kierowanie do domów pomocy społecznej

Najczęstszymi potrzebami zgłaszanych przez osoby z niepełnosprawnością z terenu gminy są: świadczenia pieniężne, pomoc w dostaniu się do lekarzy specjalistów lub na rehabilitację, pomoc w dostaniu się do aptek, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych związanych z

nabywaniem uprawnień do różnych form pomocy, a także pomoc w postaci asystenta lub usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Na rzecz osób starszych z terenu gminy działa **Dzienny Dom Pobytu „Senior+” w Trzcinnej**, który zapewnia 20 miejsc dla seniorów. Głównym celem działalności Domu jest wsparcie seniorów z terenu gminy oraz zapobieganie wykluczeniu i marginalizacji z życia społecznego, poprzez zapewnienie im różnych form aktywizacji i samorealizacji, zarówno w sferze kultury, rozrywki, zdrowia jak i aktywnego spędzania czasu wolnego oraz rozwijania własnych zainteresowań.

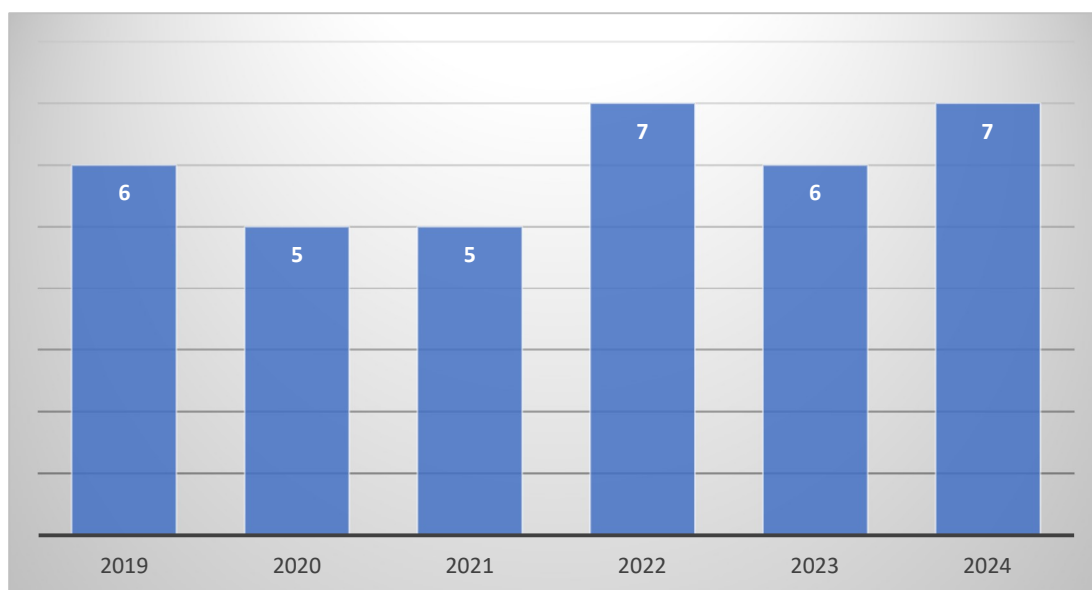
W 2023 r. realizowany był także **Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej** opracowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Program realizowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego. Celem Programu było ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia. Z tej formy wsparcia w 2023 r. skorzystało 7 osób.

System finansowego wspierania rodzin realizowany przez GOPS to nie tylko świadczenia z pomocy społecznej, ale także: świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, stypendia i zasiłki szkolne, dodatki mieszkaniowe.

W ramach świadczeń rodzinnych przyznawanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych wypłacane są: zasiłki rodzinne z dodatkami, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłki pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenia rodzicielskie, świadczenie „Za życiem”. Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca również świadczenia z funduszu alimentacyjnego, w przypadku, gdy egzekucja komornicza jest bezskuteczna.

W sytuacji, gdy GOPS otrzymuje informację o rodzinie, w której występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, przydzielane jest rodzinie, za jej zgodą, wsparcie w formie usług asystenta rodziny. Asystent rodziny pracuje z rodziną, która ma problemy nie tylko wychowawcze, lecz także wymaga wsparcia w sprawach codziennych. W 2023 r. ze wsparcia asystenta rodziny skorzystało 6 rodzin.

Wykres 17 Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2019-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

Placówki wsparcia dziennego są jednostkami organizacyjnymi systemu wspierania tych rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ich zadaniem jest udzielanie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Celem pracy Placówki jest wsparcie rodziny, poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem. Do takich placówek dzieci najczęściej trafiają z powodu trudności w wypełnianiu przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczych, często w powiązaniu z ubóstwem i wynikającymi z niego problemami socjalnymi. W strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej działa **Placówka Wsparcia Dziennego w formie specjalistycznej**. Dzięki realizacji zadania dzieci miały możliwość korzystania z szerokiego katalogu zajęć tj.: zajęcia z pedagogiem, z psychologiem, zajęcia logopedyczne, Terapia SI, zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z j. niemieckiego, kompetencje cyfrowe, matematyczno-przyrodnicze oraz zajęcia fotograficzne i sportowe. W 2023 r. w Placówce Wsparcia Dziennego przebywała łącznie 34 dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim w 2023 r. realizował zadania związane z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi związane z tym wydatki. W analizowanych latach 2019-2023 liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wzrosła.

W 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało 3 dzieci, a w 2023 r. – 4 dzieci. W 2024 r. odnotowano 6 rodzin zastępczych, ich liczba również wzrosła w analizowanych latach.

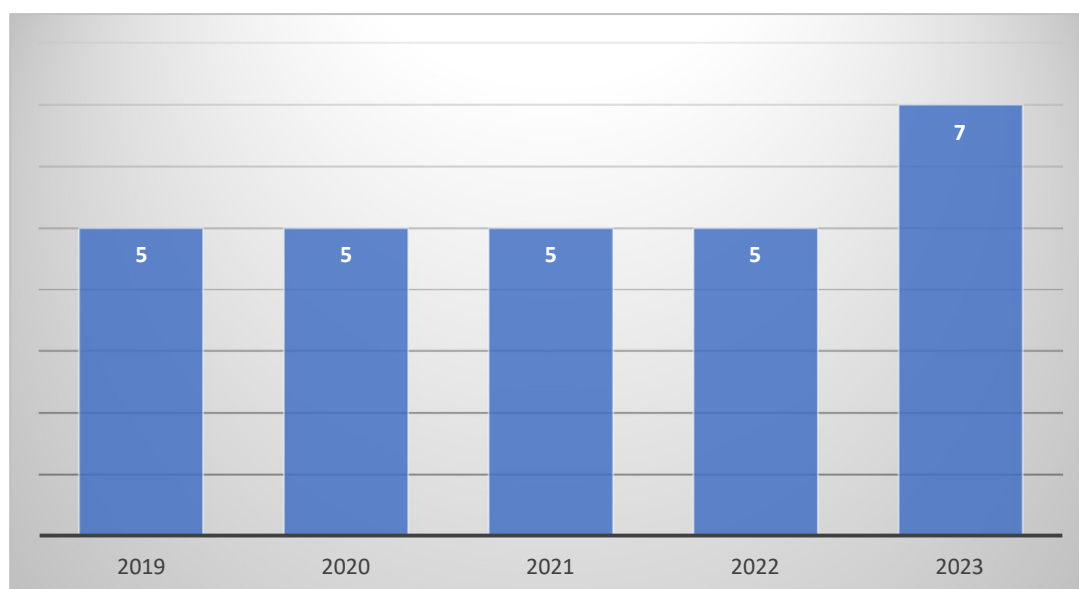
Tabela 10 Liczba dzieci przybywających z pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin zastępczych	3	3	4	2	3	6
Liczba dzieci w pieczy zastępczej - rodziny	3	3	3	2	4	7
Liczba dzieci w pieczy zastępczej - piecza instytucjonalna	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

Na terenie gminy w ramach współpracy z GOPS swoją działalność prowadzą także: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Wspierają one rodziny dysfunkcyjne w przezwyciężaniu trudności związanych z nadużywaniem alkoholu oraz stosowaniem przemocy domowej. Z danych GKRPA wynika, że w 2023 r. zdiagnozowano 7 osób z problemem alkoholowym, co wskazuje na wzrost liczby osób w porównaniu z latami poprzednimi.

Wykres 18 Liczba osób uzależnionych z terenu gminy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GKRPA w Nowogrodku Pomorskim

Uzależnienia są często przyczyną występowania przemocy domowej. Z danych GOPS w Nowogrodku Pomorskim wynika, że wzrasta liczba „Niebieskich Kart” na terenie gminy, którą są często wynikiem nadużywania alkoholu. W 2023 r. odnotowano 19 „Niebieskich

Kart” na terenie gminy w trakcie procedury, co w porównaniu z rokiem 2019 wskazuje na wzrost o 13 procedur.

Tabela 11 Liczba „Niebieskich Kart” na terenie gminy w podziale na sołectwa w latach 2019-2023

Liczba Niebieskich Kart w trakcie procedury	2019	2020	2021	2022	2023
Nowogródek	0	0	3	5	6
Karsko	2	4	4	3	4
Parzeńsko	1	0	0	0	0
Golin	0	0	0	0	2
Kinice	0	1	2	1	0
Trzcinna	1	1	1	2	4
Świątki	0	0	0	1	2
Gizyn	2	3	4	1	0
Sumiak	0	0	0	1	1
Rokitno	0	0	0	0	0
Razem	6	9	14	14	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

W analizowanym okresie lat 2019-2023 GOPS w Nowogrodku Pomorskim realizował zadania i projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych. W ramach wsparcia zewnętrznego w latach 2020-2021 realizowany był projekt pn. „Nowa i skuteczna pomoc społeczna w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim”. W latach 2022-2023 zrealizowano projekt pn. „Rozwój Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci w gminie Nowogródek Pomorski szansą na ich pracę w przyszłości”, a w 2024 r. projekt „Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług na rzecz osób doznających przemocy domowej w gminie Nowogródek Pomorski”.

Również w analizowanym okresie realizowano programy współfinansowane ze środków zewnętrznych, a były to następujące działania:

Tabela 12 Wykaz Programów realizowanych przez GOPS w Nowogrodku Pomorskich w latach 2019-2023

2019	Program wieloletni Senior+ Program Posiłek w szkole i w domu Program Asystent rodziny Program Opieka 75+
2020	Program wieloletni Senior+ Program Posiłek w szkole i w domu Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej Program Asystent rodziny Program Opieka 75+
2021	Program wieloletni Senior+ Program Posiłek w szkole i w domu

	Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej Program Wspieraj Seniora Program Asystent rodziny Program Opieka 75+
2022	Program wieloletni Senior+ Program Posiłków w szkole i w domu Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej Program Asystent rodziny Program Opieka 75+
2023	Program wieloletni Senior+ Program Posiłków w szkole i w domu Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej Program Asystent rodziny Program Opieka 75+
2024	Program wieloletni Senior+ Program Posiłków w szkole i w domu Program Opieka Wytchnieniowa Program Asystent rodziny Program Opieka 75+

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowogrodku Pomorskim

1.3 Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z zadań gminnych jest realizacja zadań z zakresu zapewnienia szeroko pojętego porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego. W szczególności obejmują one sprawy związane z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Gminny system ochrony przeciwpożarowej opiera się na 3 Jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych. Są to następujące jednostki: OSP Nowogródek Pomorski, OSP Karsko, OSP Giżyn, OSP Nowogródek Pomorski oraz OSP Karsko należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W 2023 r. na terenie gminy Nowogródek Pomorski odnotowano łącznie 84 zdarzenia, w tym: 34 pożary oraz 50 miejscowych zagrożeń. OSP Nowogródek Pomorski w 2023 r. wyjeżdżała do zdarzeń 61 razy, OSP Karsko – 63 razy, a OSP w Giżynie – 2 razy.

W 2023 r. zgodnie z informacjami z Komendy Powiatowej Policji w Myśliborzu odnotowano na terenie gminy Nowogródek Pomorski 42 przestępstwa, z czego:

- 11 zdarzeń dotyczyło kradzieży i kradzieży z włamaniem, przywłaszczenie cudzej rzeczy,
- 5 zdarzeń dotyczyło uszkodzenia cudzej rzeczy,

- 5 zdarzeń dotyczyło nietrzeźwych kierowców,
- odnotowano 5 przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomani,
- doszło do 1 wypadku drogowego.

Ponadto na terenie gminy Nowogródek Pomorski w zakresie ścigania sprawców wykroczeń najbardziej uciążliwych dla społeczeństwa w 2023 r. policjanci w rejonie swojego działania ujawnili:

- zakłócenia spokoju, porządku publicznego, spoczynku nocnego – 19
- kradzież mienia art. 119 par 1 kw – 6
- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych – 12
- kolizje drogowe – 29.

1.4 Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski w 2023 r. działały następujące organizacje pozarządowe:

- Towarzystwo Historyczno-Przyrodnicze „Wilga”,
- Stowarzyszenie „Kobiety Rakiety”,
- Koło Gospodyń Wiejskich Świątki,
- Stowarzyszenie „Wojtkowyje”,
- Towarzystwo Przyjaciół Karska i Okolic,
- Stowarzyszenie „W Zielone Gramy”,
- Nowogródzkie Stowarzyszenie Rodziców „Nasza Gromada”,
- Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Nowogródek Pomorski,
- Podwórkowa Placówka Wsparcia Dziennego Oratorium „Stasiówka”,
- Zespół Ludowy „Giżiniani”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Wsi Giżyn,
- Dzienny Dom Pobytu Senior+,
- Stowarzyszenie W Działaniu Razem „Somin”,
- Stowarzyszenie „Kobiety Rakiety”,
- Koło Gospodyń Wiejskich Karsko,
- Koło Gospodyń Wiejskich Świątki,
- Koło Gospodyń Wiejskich Parzeńsko,
- Koło Gospodyń Wiejskich Giżyn,

- Koło Gospodyń Wiejskich Trzcinna.

Rozwój organizacji społecznych oraz aktywności mieszkańców wpływają na rozwój społeczności lokalnej i budowania tożsamości lokalnej. Jest to bardzo ważne w kontekście życia mieszkańców, ponieważ zaspokajane są w ten sposób podstawowe potrzeby aktywności społecznej, fizycznej i kulturalnej. Podmioty III sektora często realizują zadania polityki społecznej, wspierają samorząd w organizacji instytucji i placówek działających na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, wykluczonych społecznie. Stowarzyszenia prowadzą również działalność sportową, co dla młodego obywatela ma niejednokrotnie istotne znaczenie. Jego ambicje sportowe są bowiem zaspokajane w lokalnym środowisku.

Każdego roku gmina Nowogródek Pomorski drogą uchwały zatwierdza *Program współpracy gminy Nowogródek Pomorski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*. Program pozwala na prowadzenie działań zmierzających do osiągnięcia głównego celu, jakim jest włączenie organizacji pozarządowych działających na terenie gminy w proces rozwoju gminy i regionu.

Celami szczegółowymi Programu na rok 2025 są:

- 1) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
- 2) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie,
- 3) poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- 4) integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art.4 ustawy,
- 5) udział zainteresowanych podmiotów przy tworzeniu programu współpracy,
- 6) otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd,
- 7) wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego jako elementu długoterminowego programu współpracy.

W ramach współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi ogłaszane są konkursy ofert na realizację zadań publicznych, z których każdego roku korzystają kluby sportowe działające na terenie gminy.

Aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców gminy przejawia się również w zaangażowaniu w życie wyborcze. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych lub parlamentarnych stanowi przejaw odpowiedzialności i współdecydowania o losach gminy, powiatu czy kraju. W wyborach prezydenckich w 2020 r. uczestniczyło 58,6% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. W wyborach samorządowych w 2024 r. udział wzięło 55,34% ludności. Z kolei w wyborach parlamentarnych w 2024 r. uczestniczyło 27,28% mieszkańców.

Tabela 13 Frekwencja wyborcza

Wybory	Gmina [%]
Sejm RP i Senat RP - 2019 - 2023	43,72 63,04
Prezydent RP - 2020 I tura - 2020 II tura	52,48 58,6
Samorząd (wybory Wójta) - 2024 I tura - 2024 II tura	55,51 55,34
Parlament Europejski - 2019 - 2024	28,06 27,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

1.5 Edukacja

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski funkcjonują dwie szkoły podstawowe, do których zaliczają się:

- Szkoła Podstawowa im. Unii Europejskiej w Nowogrodku Pomorskim,
- Zespół Placówek Oświatowych w Karsku, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. H. CH. Andersena w Karsku oraz Gminne Przedszkole w Karsku.

W roku szkolnym 2023/2024 odnotowano w ww. placówkach łącznie 236 dzieci uczących się w szkołach podstawowych oraz 78 dzieci uczęszczających do przedszkola. W szkołach

odnotowano 18 dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w przedszkolu 3.

W analizowanym okresie lat 2019-2023 liczba dzieci uczęszczających do placówek edukacyjnych uległa niewielkiemu spadkowi. Również w niewielkim zakresie zmianie uległa liczba zatrudnionych nauczycieli.

Tabela 14 System edukacji na terenie gminy – liczba uczniów u nauczycieli w latach 2019-2024

Wyszczególnienie	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Szkoła Podstawowa im. Unii Europejskiej w Nowogrodku Pomorskim					
- liczba uczniów	78	81	87	76	68
- liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	8	8	8	10	7
- liczba nauczycieli	14	16	14	15	15
Zespół Placówek Oświatowych w Karsku – szkoła podstawowa					
- liczba uczniów	192	178	201	181	178
- liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	12	25	21	13	11
Zespół Placówek Oświatowych w Karsku – przedszkole					
- liczba uczniów	63	65	76	74	58
- liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	3	2	3	1	3
- liczba nauczycieli w obu placówkach	28	25	24	26	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z placówek oświatowych w Nowogrodku Pomorskim

Szkoła Podstawowa im. Unii Europejskiej w Nowogrodku Pomorskim mieści się w jednym budynku, w którym znajduje się 11 sal lekcyjnych. Placówka posiada dostęp do szerokopasmowego internetu. Szkoła wyposażona jest 7 monitorów interaktywnych, 18 laptopów, 5 telewizorów i 2 projektory multimedialne. Placówka nie posiada własnej Sali gimnastycznej, w razie niepogody zajęcia sportowe odbywają się w sali w szkole, która pełni funkcje sali gimnastycznej. Przy placówce dostępne jest boisko wielofunkcyjne. Szkoła nie jest dostosowana do potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami w zakresie poruszania się. Przy wejściu głównym (we własnym zakresie) zrobiono podjazd dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim. Placówka w latach poprzednich realizowała programy rządowe, tj. Aktywna Tablica, Laboratoria Przyszłości czy Aktywna Szkoła.

Zdjęcie 7 Szkoła Podstawowa im. Unii Europejskiej w Nowogrodku Pomorskim

Źródło: <https://24kurier.pl/> (dostęp: 3.02.2025 r.)

Z kolei Zespół Placówek Oświatowych w Karsku to placówka składająca się z dwóch budynków i sali gimnastycznej. Szkoła jest dostosowana do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością. Posiada podjazd przy wejściu głównym oraz windę w środku. Placówka posiada dostęp do szerokopasmowego internetu, a także 4 tablice interaktywne, 3 rzutniki, skaner i drukarkę 3D, 16 laptopów. Przy szkole znajduje się boisko wielofunkcyjne oraz plac zabaw.

Zdjęcie 8 Zespół Placówek Oświatowych w Karsku

Źródło: <https://www.facebook.com/zpokarsko/> (dostęp: 3.02.2025 r.)

1.6 Mieszkania komunalne

Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Nowogródek Pomorski to 764 budynków mieszkalnych obejmujących 1001 mieszkania. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne i dane pozyskane z GUS: 94,4% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 83,0% mieszkań posiada łazienkę, 64,2% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego. Do wodociągu przyłączonych jest 88,4% ogółu budynków mieszkalnych. Natomiast z kanalizacji korzysta 20,6% budynków mieszkalnych w gminie.

Łączny zasób lokali mieszkalnych na terenie gminy Nowogródek Pomorski stanowiących własność gminy wynosi 294,17 m² obejmujących 7 mieszkań. Najwięcej (6 mieszkań) zlokalizowanych jest w miejscowości Karsko. Jedno mieszkanie komunalne znajduje się w miejscowości Świątki. Średnia powierzchnia mieszkania komunalnego w gminie wynosi 42,76 m². 6 mieszkań posiada toaletę.

Tabela 15 Wykaz mieszkań komunalnych na terenie gminy Nowogródek Pomorski

Lp.	Adres	Pow. użytkowa lokalu mieszkalnego w m ²	Uwagi
1.	Karsko ul. Plac Jedności Narodowej 8	59,56 m ²	1 mieszkanie, jest toaleta
2.	Karsko ul. Mieszka I 45/1	58,55 m ²	1 mieszkanie, jest toaleta
3.	Karsko ul. Mieszka I 45/3	31,12 m ²	1 mieszkanie, jest toaleta
4.	Karsko ul. Mieszka I 45/2	27,57 m ²	1 mieszkanie, jest toaleta
5.	Karsko ul. Mieszka I 45/4	16,64 m ²	1 mieszkanie
6.	Karsko ul. Ogrodowa 24	54,21 m ²	1 mieszkanie, jest toaleta
7.	Świątki 5/2	46,52 m ²	1 mieszkanie, jest toaleta
OGÓŁEM		294,17 m ²	x

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

1.7 Działalność kulturalna

Działalność kulturalną na terenie gminy Nowogródek Pomorski rozwija **Wiejski Ośrodek Kultury w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku (WOK)**. WOK służy rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb kulturalno-oświatowych, sportowo-rekreacyjnych i sportowych, tworzeniu nawyków korzystania z dóbr kultury i udziału w jej tworzenie oraz kształtowaniu postaw czynnego odbiorcy kultury i kultury fizycznej. W Bibliotece Publicznej i filii w 2024 r.

zatrudnione były 4 osoby. Biblioteka posiada na stanie 14 145 pozycji książkowych, zbiór audiobooków w liczbie 120 sztuk. Stan czytelników utrzymuje się na stabilnym poziomie 357 czytelników (w 2022 r. 335). Księgozbiór wzbogacił się o 252 nowych pozycji inwentarzowych. Cały księgozbiór biblioteczny jest wprowadzony do programu MAK+. Pod względem dostępności architektonicznej budynek WOK przystosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością, dysponuje podjazdem oraz dostosowaną toaletą.

WOK jest organizatorem wszystkich wydarzeń organizowanych na terenie gminy. Oprócz działań w zakresie popularyzacji czytelnictwa na terenie gminy, organizuje szereg wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, edukacyjnych itp. Jest organizatorem spotkań autorskich, Dnia Dziecka, balów karnawałowych, warsztatów czy dożynek gminnych. Organizuje dla dzieci zajęcia podczas przerw feryjnych oraz wakacyjnych. Jest także organizatorem konkursów plastycznych, czytelniczych itp.

1.8 Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych

Gmina Nowogródek Pomorski aktywnie pozyskuje środki na rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Każdego roku gmina z powodzeniem aplikuje po środki zewnętrzne na realizację wielu zaplanowanych działań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych. W poniższym zestawieniu ujęto najważniejsze zadania, na które gmina pozyskała środki z funduszy zewnętrznych w latach 2019-2023.

1. Przebudowa drogi gminnej Karsko-Ławin
Dofinansowanie 993 160,90 zł
Koszt całkowity 1 582 176,25 zł
2. Przebudowa drogi gminnej w m. Kinice wraz z budową kanalizacji
Dofinansowanie (droga) 368 389,37 zł
Koszt całkowity (droga) 791 951,63 zł
Koszt całkowity (kanalizacja) 351 214,76 zł
3. Przebudowa drogi od ul. Polnej w m. Karsko poprzez m. Ławin do m. Parzeńsko, nr działki 945 obr. Karsko, gmina Nowogródek Pomorski, wraz z budową wodociągu z m. Karsko do m. Parzeńsko i Ławin oraz przebudowa ul. Pionierów w m. Karsko wraz z budową oświetlenia
Dofinansowanie 5 945 546,04 zł
Koszt całkowity 6 329 642,06 zł

4. Przebudowa drogi gminnej nr 790027Z w m. Kinice
Dofinansowanie 1 999 991,80 zł
Koszt całkowity 2 381 923,95 zł
5. Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej w miejscowości Kinice
Dofinansowanie 1 925 784,00 zł
Koszt całkowity 4 113 000,00 zł
6. Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno tłocznej w. Kinice
Dofinansowanie 1 187 500,00 zł (dofinansowanie łączne inwestycji wraz z budową wodociągów Karsko – Kinice, Golin – Rataje)
Koszt całkowity 3 91 843,20 zł
7. Ochrona przeciwpożarowa i zapobieganie katastrofom Projekt INT 116. Dostawa sprzętu i wyposażenia dla OSP: mobilny zespół zasilania kryzysowego, łódź z przyczepką i silnikiem, kombinezony, skafandry. Udział w ćwiczeniach.
Dofinansowanie 51 203,15 euro
Koszt całkowity 60 239,00 euro
8. Fundusz sprawiedliwości – wyposażenie dla OSP Karsko
Dofinansowanie 23 212,69
Koszt całkowity 23 447,17
9. Fundusz sprawiedliwości – wyposażenie OSP Karsko
Dofinansowanie 22 509,75 zł
Koszt całkowity 22 737,12 zł
10. Nowy samochód ratowniczo-gaśniczy OSP Karsko
Dofinansowanie 600 000,00 zł
Koszt całkowity 969 240,00 zł
11. Dostawa samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych Projekt Door-to-Door
Dofinansowanie 120 000,00 zł
Koszt całkowity projektu 299 999,92 zł
12. Adaptacja pomieszczeń na dzienny dom opieki w ramach Programu Senior +
Dofinansowanie 300 000,00 zł
Koszt całkowity 455 358,79 zł
13. Laptopy do Dziennego Domu Pobytu Seniora w Trzcinnej
Dofinansowanie 17 820,00 zł

14. Edukacja językowa dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Niemiecki i Polski jako język obcy Projekt INT 128
Dofinansowanie 37 568,07 euro
Koszt całkowity 44 197,74 euro
15. Dostawa sprzętu komputerowego w ramach projektu Granty PPGR
Dofinansowanie 255 495,60 zł
16. Zakup i montaż trybun przy boisku sportowym w miejscowości Giżyn
Dofinansowanie 20 000,00 zł
Koszt całkowity 40 000,00 zł
17. Program operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 zdalna szkoła+ I i II edycja
Dofinansowanie 100 000,00 zł
18. Budowa placu zabaw w miejscowości Kinice, Granty Sołeckie 2019
Dofinansowanie 10 000,00 zł
19. Zagospodarowanie terenu wokół sali wiejskiej w miejscowości Karsko, Granty Sołeckie 2019
Dofinansowanie 10 000,00 zł
Koszt całkowity 15 128,58 zł
20. Doposażenie kuchni w świetlicy wiejskiej w m. Świątki, Granty Sołeckie 2020
Dofinansowanie 10 000,00 zł
Koszt całkowity 10 000,00 zł
21. Doposażenie świetlicy w Nowogrodku Pomorskim, Granty Sołeckie 2020
Dofinansowanie 10 000,00 zł
Koszt całkowity 11 914,80
22. Doposażenie sali wiejskiej w miejscowości Giżyn, Granty Sołeckie 2021
Dofinansowanie 10 000,00 zł
Koszt całkowity 16 300,00 zł
23. Doposażenie i remont istniejącego placu zabaw w miejscowości Trzcinna, Granty Sołeckie 2022
Dofinansowanie 14 811,24 zł
Koszt całkowity 14 811,24 zł
24. Doposażenie i remont istniejącego placu zabaw w Nowogrodku Pomorskim
Dofinansowanie 15 000,00 zł

- Koszt całkowity 16 701,96 zł
25. Przebudowa obiektu świetlicy wiejskiej w Parzeńsku, PROW
Dofinansowanie 202 720,00 zł
Koszt całkowity 326 060,99 zł
26. Remont dachu budynku mauzoleum rodu von Borcke w Giżynie
Dofinansowanie 95 816,00 zł
Koszt całkowity 218 758,68 zł
27. Zagospodarowanie terenu i zakup małej architektury na potrzeby turystyczno-rekreacyjne na plażach w Parzeńsku i Kinicach
Dofinansowanie 80 000,00 zł
Koszt całkowity 96 189,34 zł
28. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego w Giżynie wraz z przebudowa zbiornika
Dofinansowanie 697 816,48 zł
Koszt całkowity 1 247 911,97 zł
29. Budowa sieci wodociągowych na terenie Gminy Nowogródek Pomorski, Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych.
2 982 750,00 zł
1 396 050,00 zł wodociąg Karlin-Giżyn
701 100,00 zł – wodociąg Karlin-Kinice
885 600,00 zł- osiedle domków letniskowych w Kinicach
30. Budowa kanalizacji sanitarnej w Kinicach – Etap II, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Dofinansowanie 2 511 238,00 zł
Wartość inwestycji 3 199 051,39 zł
31. Przebudowa ulic w m. Nowogródek Pomorski wraz z infrastrukturą towarzyszącą, Rządowy Fundusz Polski Ład
Dofinansowanie 2 280 000,00 zł
Wartość inwestycji 2 441 213,26 zł
32. Modernizacja kościoła poewangelickiego w Giżynie,
Dofinansowanie 1 539 000 zł
Wartość inwestycji 3 877 577,79 zł

33. Przebudowa drogi gminnej oznaczonej nr 790039Z i 790040Z (dz. Nr 506, 512, 514, 510/2) w miejscowości Golin, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
Dofinansowanie 934 004,87 zł
Wartość inwestycji 1 8 60 000,00 zł
34. Modernizacja boisk sportowych zlokalizowanych na terenie gminy Nowogródek Pomorski, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Wartość inwestycji 189 433,78 zł – Beneficjent Klub Sportowy Polonia Giżyn
35. Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno-sportowe przy remizie OSP w Karsku, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Wartość inwestycji – Beneficjent OSP Karsko
36. Montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku remizy w Giżynie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
Dotacja 17 000,00 zł
37. Montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku remizy OSP w Nowogrodku Pomorskim,
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
Dotacja 40 000,00 zł
38. Rozwój placówki wsparcia dziennego dla dzieci w gminie Nowogródek Pomorski szansą na ich pracę w przyszłości, Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020
Dofinansowanie: 883 829,37 zł
39. Wiata rekreacyjna w Sołectwie Parzeńsko, Granty Sołeckie 2023
Dofinansowanie 15 000,00 zł
40. Modernizacja oświetlenia w Gminie Nowogródek Pomorski, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład
Dofinansowanie 399 760,00 zł
Wartość inwestycji 399 760,00 zł
41. Lekcje o finansach w Szkole Podstawowej w Karsku
42. Poprawa efektywności energetycznej sektora mieszkaniowego w Gminie Nowogródek Pomorski poprzez modernizację energetyczną budynków jednorodzinnych, Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020

43. Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Golin i Giżyn w gminie Nowogródek Pomorski, Rządowy Fundusz Polski Ład Program inwestycji strategicznych – edycja szósta- PGR
Dofinansowanie 1 999 200,00 zł
44. Przebudowa stacji wodociągowych z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Karsko i Golin gmina Nowogródek Pomorski, Rządowy Fundusz Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych – edycja szósta- PGR
Dofinansowanie 1 480 000,00 zł
45. Rozbudowa remizy strażackiej w miejscowości Giżyn i budowa nowego budynku remizy w miejscowości Karsko w gminie Nowogródek Pomorski, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych- edycja ósma
Dofinansowanie: 1 955 000,00 zł
46. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie Nowogródek Pomorski, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych- edycja ósma
Dofinansowanie 5 795 000,00 zł
47. Remont dachu kościoła poewangelickiego w Giżynie, Rządowy Program Odbudowy Zabytków
Dofinansowanie 392 000,00 zł
48. Remont dachu kościoła parafialnego w Trzcinnej, Rządowy Program Odbudowy Zabytków
Dofinansowanie 735 000,00 zł
49. Wymiana stolarki drzwiowej i okiennej w kościele poewangelickim w Giżynie
Dofinansowanie 147 000,00 zł
50. Remont Kościoła p.w. św. Antoniego w Karsku z powodu osuwającej się ściany
zalecenie konserwatora zabytków
Dofinansowanie 199 920,00
51. Rozwinię skrzydła – wsparcie uczniów Szkoły Podstawowej w Karsku.
Dofinansowanie 671 075,50 zł
52. Doposażenie Osp w Nowogrodzie Pomorskim, Fundusz Sprawiedliwości
Dofinansowanie 30 346,00 zł

Gmina Nowogródek Pomorski posiada duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków na własny rozwój społeczno-gospodarczy. Z powyższego wykazu wynika, że realizuje przedsięwzięcia infrastrukturalne, mające na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, jak również zapewnienie im dobrych warunków życia na terenie gminy. Zrealizowane zadania przy współfinansowaniu ze źródeł zewnętrznych obejmowały wiele działań społecznych, ukierunkowanych na wzmocnienie kapitału ludzkiego i poszerzanie usług społecznych na rzecz mieszkańców gminy. Również wiele działań obejmowało zadania z zakresu poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz dbania o środowisko naturalne.

Dodatkowo w 2024 r. udało się pozyskać również środki na realizację następujących działań:

1. Rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w miejscowości Karsko,
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Dofinansowanie 2 989 409,66 zł
Koszt całkowity 4 325 851,62 zł
2. Wymiana ciągów komunikacyjnych w SP Karsko, PFRON
Dofinansowanie 11 771,73 zł
Koszt całkowity 205 039,51 zł
3. Modernizacja źródła ciepła w budynku OSP Nowogródek Pomorski, Granty
Strażackie 2024
Dofinansowanie 20 000,00 zł
Koszt całkowity 24 000,00 zł
4. Zakup samochodu wraz z wyposażeniem do prowadzenia akcji ratowniczych w
Gminie Nowogródek Pomorski, FEPZ
Dofinansowanie 377 052,46 zł
Koszt całkowity 443 591,13 zł
5. Zakup wyposażenia dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Karsku, FEPZ
Dofinansowanie 95 783,08 zł
Koszt całkowity 112 685,98 zł
6. Doposażenie i remont istniejącego placu zabaw w miejscowości Karsko, Granty
Sołeckie 2024
Dofinansowanie 15 000,00 zł
Koszt całkowity 25 000,00 zł

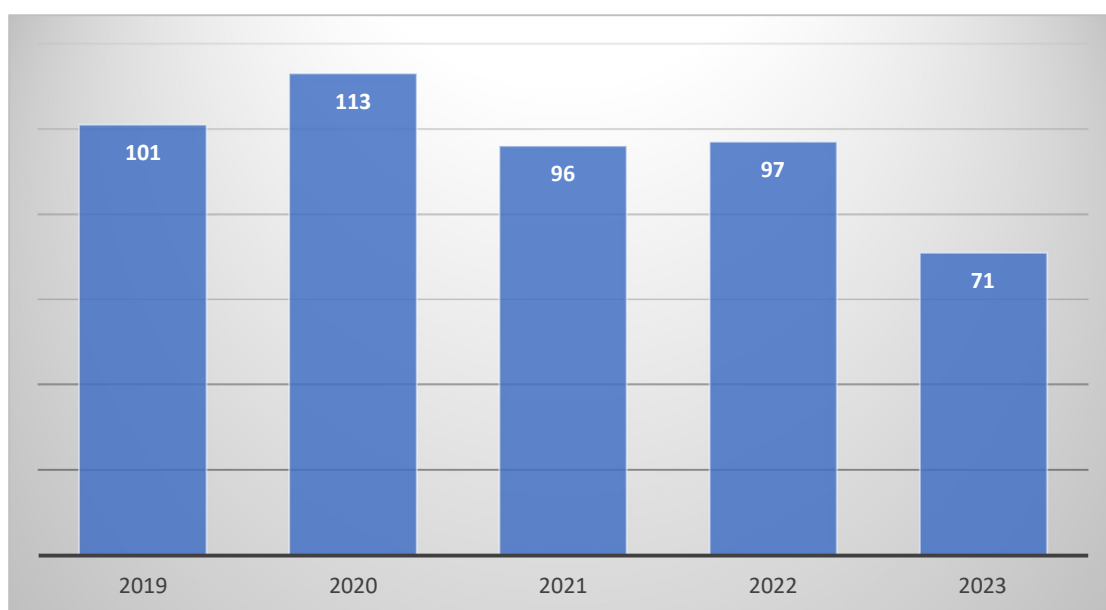
7. Bezpieczna przystań w Sołectwie Rokitno, Granty Sołeckie 2024
Dofinansowanie 15 000,00 zł
8. Budowa wiaty przy świetlicy wiejskiej w Kinicach
Dofinansowanie 15 000,00 zł
9. Bezpieczna wieś – modernizacja i doposażenie przejść dla pieszych
w miejscowości Karsko.
Dofinansowanie 100 000,00 zł
Koszt całkowity 161 000,00 zł
10. Aktywna Szkoła SP Nowogródek Pomorski, Ministerstwo Sportu i Turystyki
11. Gminny Żłobek w Nowogrodku Pomorskim, Aktywny Maluch 2022-2029 KPO
Dofinansowanie 1 061 391,00 zł
12. Aktywna Szkoła – sprzęt sportowy, Ministerstwo Sportu i Turystyki
Dofinansowanie 24 995,70 zł

2. Uwarunkowania gospodarcze

2.1 Rynek pracy

Na koniec grudnia 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myśliborzu zarejestrowanych było 71 osób bezrobotnych z terenu gminy Nowogródek Pomorski, w tym 52 kobiety i 19 mężczyzn. Wskaźnik bezrobocia wyniósł 3,5% i poprawił się w stosunku do roku poprzedniego, w którym wynosił 4,7%. Zjawisko pandemii COVID-19 spowodowało wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju, co również można zaobserwować w gminie, gdzie w 2020 r. odnotowano 113 osób bezrobotnych. Poziom bezrobocia na terenie gminy systematycznie maleje.

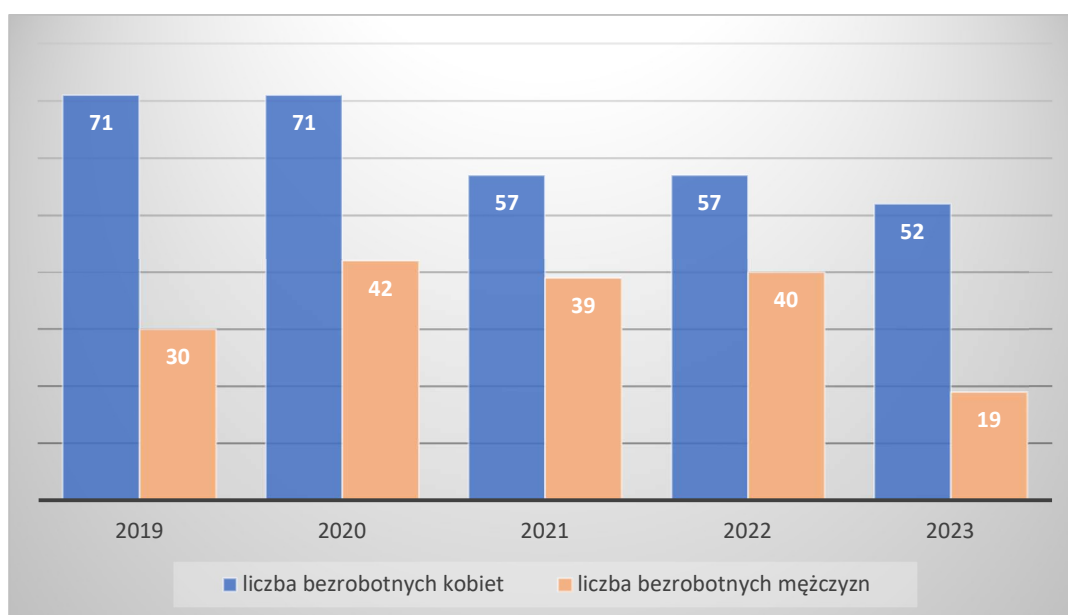
Wykres 19 Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Dane z lat 2019-2023 dotyczące bezrobocia w gminie wskazują, iż większy odsetek osób pozostających bez zatrudnienia stanowią kobiety. Bezrobocie wśród kobiet ma zazwyczaj kilka przyczyn: brak chęci do pracy, sprawowanie opieki nad osobami zależnymi, niższe kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz brak odpowiednich ofert pracy dla kobiet na lokalnym rynku. Warto podkreślić, że liczba bezrobotnych kobiet na terenie gminy w każdym z analizowanych lat znacznie przewyższała liczbę mężczyzn.

Wykres 20 Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn na terenie gminy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Ważną grupę wśród bezrobotnych stanowią również (oprócz kobiet) osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do nich osoby młode – do 30 roku życia, starsze – po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotne. W 2023 r. w grupie osób do 30 roku życia, które znajdowały się bez pracy na lokalnym rynku odnotowano 18 osób. Ich liczba uległa zmniejszeniu o 10 osób na przestrzeni ostatnich 5 lat. W grupie osób po 50 roku życia, którzy nie posiadali pracy było również 18 osób, a ich liczba w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 22 osób. Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych, wśród grupy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, na terenie gminy stanowią osoby długotrwale bezrobotne. W latach 2019-2023 odnotowano spadek liczby długotrwale bezrobotnych o 17 osób. Osoby długotrwale bezrobotne często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności zawodowej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Często również zasilają tzw. „szarą strefę”, albo przejmują status bezrobotnego, w wyniku czego działania aktywizacyjne skierowane do osób długotrwale bezrobotnych są nieefektywne i mało skuteczne. Na terenie gminy Nowogródek Pomorski bezrobocie stanowi jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Tabela 16 Osoby bezrobotne z terenu gminy w latach 2019-2023

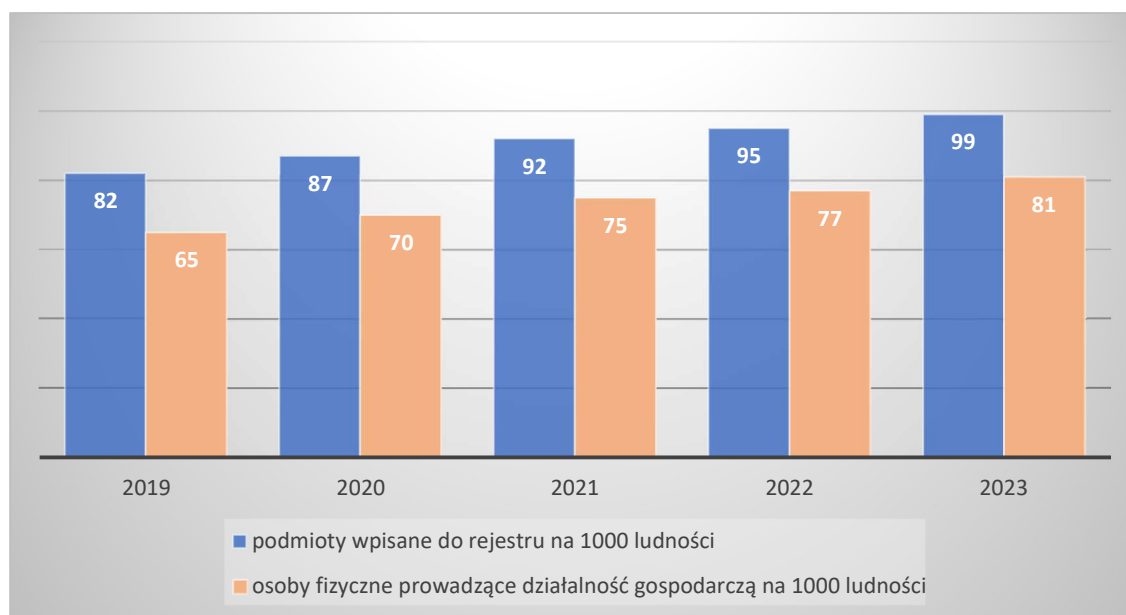
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
osoby do 30 roku życia	28	36	29	32	18
osoby po 50 roku życia	30	22	22	27	18
długotrwale bezrobotni	61	64	56	54	44

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

2.2 Podmioty gospodarcze

Według danych GUS na terenie gminy Nowogródek Pomorski w 2023 r. wpisanych do rejestru REGON było 99 podmiotów na 1000 ludności. Wśród tych podmiotów aż 81 była prowadzona przez osoby fizyczne. W analizowanych latach 2019-2023 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności uległa zwiększeniu o 17 podmiotów, tym samym wzrosła liczba osób fizycznych prowadzących własną działalność (o 16 osób).

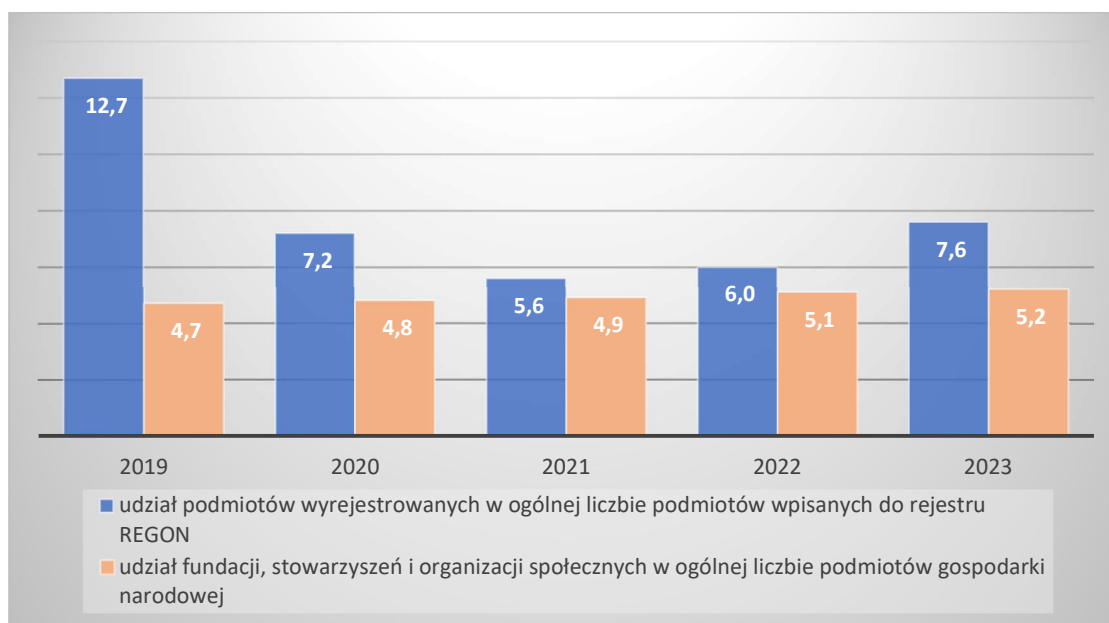
Wykres 21 Liczba podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2019-2023 wykazuje tendencje spadkowo-wzrostowe. W 2019 r. wskaźnik ten wynosił 12,7 p. p., spadł do 5,6 p. p. w roku 2021. Od tego czasu widoczny jest ponowny wzrost tego wskaźnika, który w 2023 r. wynosił 7,6 p. p., co oznacza, że coraz większa liczba działalności gospodarczych zostaje zlikwidowana. Warto podkreślić, że wraz ze spadkiem podmiotów gospodarczych na terenie gminy wzrasta liczba organizacji społecznych. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy w 2023 r. wynosił 5,2 p. p. w porównaniu do 4,7 p. p. odnotowanych w 2019 r.

Wykres 22 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON oraz udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Gmina Nowogródek Pomorski jest małą wiejską gminą, która charakteryzuje się niewielką liczbą przedsiębiorców. Według danych z rejestru CEIDG na dzień 31.12.2023 r. liczba podmiotów gospodarczych wyniosła 108. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost o 3 przedsiębiorców. Według rejestru KRS w gminie funkcjonuje 15 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, 1 spółdzielnia oraz 12 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (320) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 10,7% (35) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 37,5% (123) podmiotów, a 51,8% (170) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (36,4%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (17,1%).

Największymi przedsiębiorcami na terenie gminy są:

1. "ROLPI" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Adres: ul. Gorzowska 16, 74-305 Karsko

2. FARM EQUIPMENT INTERNATIONAL SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
Adres: ul. Gorzowska 16, 74-305 Karsko
3. A&G TRANS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA
Adres: ul. Ogrodowa 6/6, 74-305 Karsko
4. INTER - GLOB - TRANS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
Adres: Chocień 3, 74-304 Nowogródek Pomorski
5. "DINO POLSKA" SPÓŁKA AKCYJNA
Adres: (punktów) ul. Mickiewicza 16A, 74-304 Nowogródek Pomorski
Plac Jedności Narodowej 18, 74-305 Karsko.

Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w gminie Nowogródek Pomorski w 2023 r. wyniosła 11,6042 ha. Z kolei średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. wyniosła 32,99 ha, a w kraju 11,42 ha.

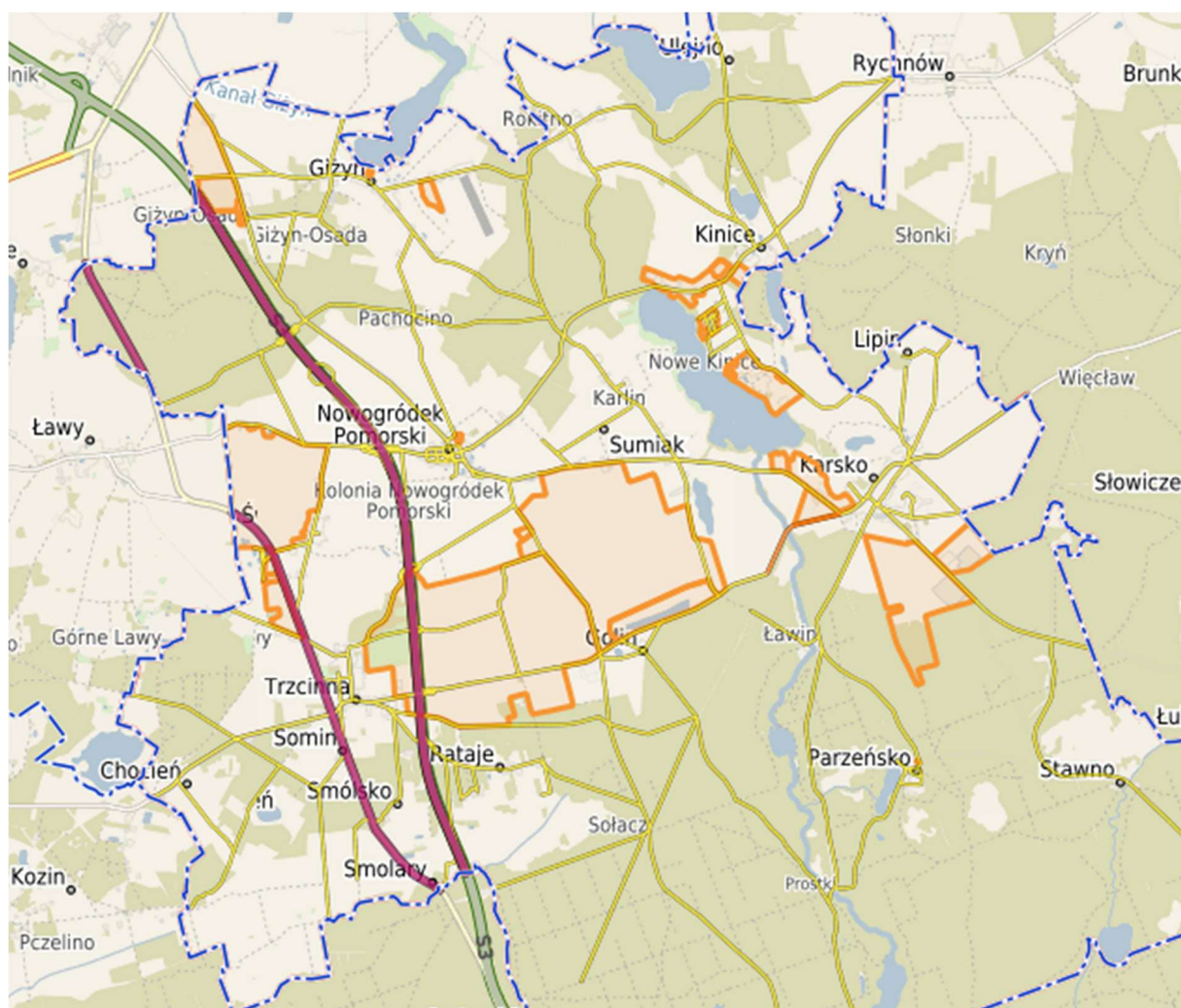
Z uwagi na swoje położenie w bliskim sąsiedztwie większych aglomeracji miejskich (Myśliborza, Barlinka czy Gorzowa Wielkopolskiego) gmina Nowogródek Pomorski posiada ograniczoną zdolność do rozwoju gospodarczego. Rozwój gospodarczy prężnie rozwija się w samym Gorzowie Wlkp. oraz w jego okolicach. Bliskie sąsiedztwo z tym miastem powoduje stagnację gospodarczą w samej gminie, choć z drugiej strony może być potencjałem przyszłościowym do rozwoju gminy jako „sypialni” Gorzowa Wlkp., napływu ludności oraz rozwoju lokalnej działalności gospodarczej. Sprzyjają ku temu dogodne położenie gminy oraz przebieg drogi S3 w pobliżu.

2.3 Planowanie przestrzenne

Obecnie na terenie gminy Nowogródek Pomorski obowiązuje „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” stanowiący załącznik do uchwały nr L/357/2023 Rady Gminy Nowogrodek Pomorski z dnia 26 października 2023 r.

Na terenie gminy obowiązują 24 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Powierzchnia gminy objęta mpzp wynosi 1 483,32 ha, co stanowi 10,17% powierzchni gminy.

Mapa 5 Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy

Źródło: <https://nowogrodekpomorski.e-mapa.net/>

Gmina w 2023 r. podjęła 2 uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp:

1. Uchwała Nr L/355/2023 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 26 października 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ulicami Leśną i Mieszka I w miejscowości Karsko.
2. Uchwała Nr L/356/2023 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 26 października 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla lokalizacji elektrowni wiatrowych w gminie Nowogródek Pomorski

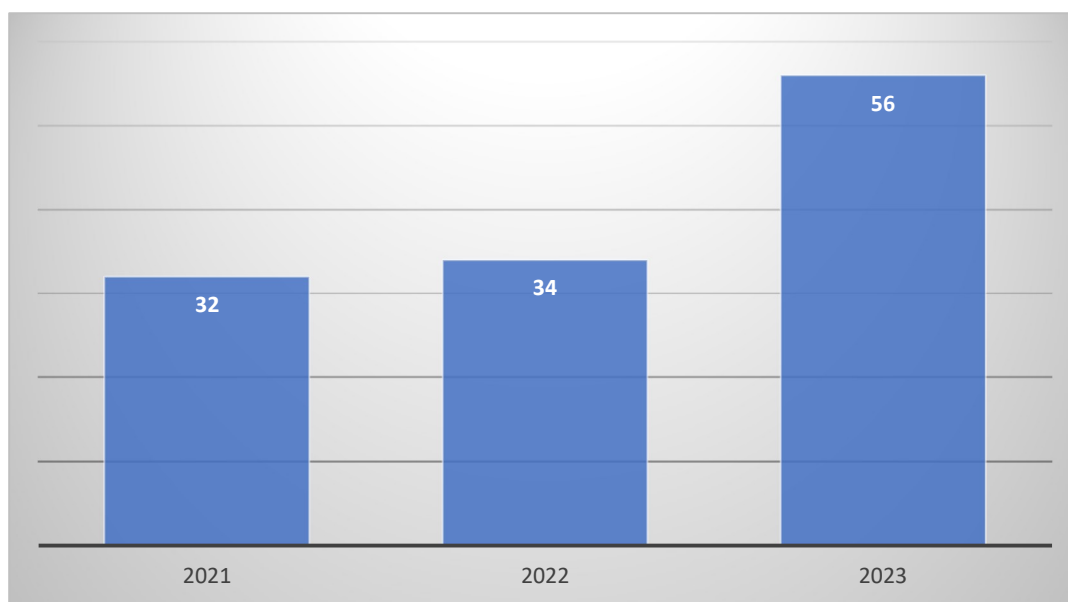
W 2023 r. wydano 10 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Inwestycje te dotyczyły:

- Budowa sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV na potrzeby oświetlenia drogowego wraz ze słupami oświetleniowymi.
- Budowa gminnej sieci wodociągowej rozdzielczej, w miejscowości Kinice (na 3 działkach).
- Budowa sieci oświetlenia drogowego na terenie działek o nr ewid. 195, 206, 479, 164/3, 169, 201, 180/1 i 207 położonych w obrębie ewidencyjny Nowogródek Pomorski, gmina Nowogródek Pomorski.
- Budowa linii kablowych elektroenergetycznych średniego napięcia wraz z infrastrukturą teletechniczną na terenie działek o nr ewid. 507/6, 508, 511/22, 506 i 510/1 położonych w obrębie ewidencyjny Karsko, gmina Nowogródek Pomorski.
- Budowa linii kablowych elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia wraz z infrastrukturą teletechniczną na terenie działek o nr ewid. 533/1, 533/2, 533/3, 600 i 609 położonych w obrębie ewidencyjny Karsko, gmina Nowogródek Pomorski.
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kinice na terenie działek o nr ewid. 104, 151, 127 i 84 położonych w obrębie ewidencyjny Kinice, gmina Nowogródek Pomorski.
- Budowa podziemnych linii kablowych elektroenergetycznych 110 kV wraz z infrastrukturą teletechniczną (światłowodem) na wyznaczonym obszarze.
- Budowa gminnej sieci wodociągowej rozdzielczej oraz przebudowie stacji uzdatniania wody w m. Golin wraz z budową 2-óch zbiorników wyrównawczych na wodę o pojemności 100 m³ każdy, rozbiórką i montażem nowych obudów studni głębinowych (2 szt.) oraz realizacją pozostałej niezbędnej infrastruktury technicznej.

Dodatkowo w 2023 r. wydano 56 decyzji o warunkach zabudowy, w tym 2 decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, 29 decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 1 decyzję dotyczącą zabudowy usługowej, 5 decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej w zabudowie zagrodowej, 4 decyzje dotyczące OZE, 4 decyzje dotyczące infrastruktury technicznej, 1 decyzje dotyczącą zabudowy budynkami gospodarczymi, 6 decyzji dotyczących innej zabudowy, 4 decyzje dotyczące zabudowy lotniskowej.

W ostatnich latach liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy zwiększyła się prawie dwukrotnie, co prezentuje poniższy wykres.

Wykres 23 Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2021-2023

Źródło: Raport o stanie gminy Nowogródek Pomorski za rok 2023, s. 46.

Gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wyznaczonych w Studium obszarów rozwoju zabudowy, dotychczas nieposiadających mpzp, obejmujących wyznaczone w Studium obszary:

- obszary rozwoju zabudowy, o charakterze wielofunkcyjnym, we wsiach: Nowogródek Pomorski, Karsko, Trzcinna;
- obszar rozwoju zabudowy usługowej (w tym usług turystycznych), w Nowogrodku Pomorskim;
- obszary rozwoju zabudowy usług turystycznych, rekreacji indywidualnej i letniskowej: trzy kompleksy w Kinicach: Kinice Nowe nad Jez. Karskie Wielkie (uzupełnienie na obszarach, które dotychczas nie są objęte planami, Kinice – przy drodze do Ulejna, nad Jeziorem Sumiackim, Kinice – po północnej stronie drogi z Kinic do Nowogrodka, Ulejno, Karsko – na południowym brzegu Jeziora Karsko Wielkie;
- obszary rozwoju zabudowy produkcyjno-usługowej tworzące park przemysłowy, związany między innymi z węzłem „Myślibórz” na drodze S3, wyznacza się w rejonie Giżyna (Giżyn Jabłonki i Giżyn Młyn);
- obszary rozwoju zabudowy produkcyjno-usługowej wyznaczone w miejscowościach: Trzcinna (pomiędzy dawną drogą nr 3 a linią kolejową), Trzcinna – Smólsko (obejmujący teren nieczynnej stacji benzynowej i jej okolice), Golin (obejmujący teren po d. PGR i jego sąsiedztwo);

- tereny wymagające rewitalizacji i rewaloryzacji: obszar folwarku w Sumiaku i jego sąsiedztwo;
- tereny lokalizacji obiektów inwentarskich przewidzianych dla chowu lub hodowli zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 40 dużych jednostek przeliczeniowych.

2.4 Mienie gminne

Gmina Nowogródek Pomorski jest właścicielem gruntów i budynków położonych na powierzchni 287,2654 ha. Grunty w użytkowaniu wieczystym będące własnością gminy zajmują powierzchnię 5,6229 ha. Drogi zajmują znaczną część ogólnej powierzchni nieruchomości Gminy Nowogródek Pomorski – ich powierzchnia wynosi 185,4092 ha, tj. 64,2%. Gmina jest właścicielem:

- boisk sportowych o powierzchni 8,4081 ha;
- parków wiejskich o powierzchni 3,76 ha;
- lasów o powierzchni 1,994 ha, gruntów zadrzewionych o powierzchni 0,6803 ha;
- nieruchomości użytkowanych przez najemców na podstawie umowy najmu zawartej na czas nieokreślony (0,4109 ha);
- nieruchomości użytkowanych przez dzierżawców na podstawie umowy zawartej na czas określony (20,8162 ha) oraz dzierżawa na czas nieokreślony – 0,0206 ha;
- nieruchomości w użyczeniu – 5,6551 ha;
- świetlice wiejskie i obiekty OSP – 3,2459 ha
- plaże gminne – 1,1909 ha
- nieruchomości administrowane przez Zespół Placówek Oświatowych w Karsku i Szkołę Podstawową w Nowogrodku Pomorskim o powierzchni 0,8743 ha.

3. Uwarunkowania środowiskowe

3.1 Infrastruktura techniczna

3.1.1 Infrastruktura drogowa

Gmina Nowogródek Pomorski położona jest w południowej części województwa zachodniopomorskiego, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych. Przez teren gminy przebiega droga ekspresowa S3 relacji ŚWINOUJŚCIE - SZCZECIN – GORZÓW WIELKOPOLSKI - ZIELONA GÓRA - LUBIN - LEGNICA - BOLKÓW - JELENIA GÓRA - JAKUSZYCE – GRANICA PAŃSTWA. Na północ od Nowogrodka Pomorskiego na trasie S3 zlokalizowany jest MOP – miejsce obsługi podróżnych. Lokalny układ drogowy powiązany jest z drogą

ekspresową S3 poprzez drogę krajową nr 26 i węzeł „Myślibórz”, znajdujący się tuż za północno zachodnią granicą gminy. Przez zachodnią część gminy przebiega dawna droga krajowa nr 3.

Mapa 6 Układ dróg przebiegających przez teren gminy Nowogródek Pomorski

Źródło: <https://nowogrodekpomorski.e-mapa.net/>

Ważnymi drogami w komunikacji gminnej są przebiegające w bliskim sąsiedztwie drogi wojewódzkie, do których należą:

- DW nr 151 z Barlinka do Gorzowa Wlkp.,
- DW nr 156 z Barlinka do Lipian i starej drogi DK nr 3,
- DW nr 128 na odcinku prowadzącym po trasie z Nowogrodka Pomorskiego do Myśliborza.

Sieć dróg powiatowych na terenie gminy Nowogródek Pomorski jest bardzo rozwinięta, ale niektóre z nich nie pełnią większej roli w zakresie obsługi komunikacyjnej terenu. Na terenie gminy długość gminnych dróg publicznych wynosi 93,09 km. Ich stan ocenia się jako dobry lub dostateczny. Każdego roku gmina sukcesywnie realizuje zadania inwestycyjne związane z modernizacją dróg gminnych, w celu poprawy jakości życia jak również bezpieczeństwa komunikacyjnego. W ramach zadań własnych w latach 2019-2023/2024 udało się zrealizować następujące przedsięwzięcia infrastrukturalne:

- Przebudowa drogi gminnej Karsko-Ławin o długości 1 980 m. - łączna wartość inwestycji 1 582 176,25 zł,
- Przebudowa drogi gminnej o długości 0,408 km w m. Kinice wraz z budową kanalizacji – projekt o wartości 791 951,63 zł,
- Przebudowa drogi od ul. Polnej w m. Karsko przez m. Ławin do m. Parzeńsko o długości 3,02 km, nr działki 945 obr. Karsko, gmina Nowogródek Pomorski, wraz z budową wodociągu z m. Karsko do m. Parzeńsko i Ławin oraz Przebudowa ul. Pionierów w m. Karsko wraz z budową oświetlenia – inwestycja o wartości 6 329 642,06 zł,
- Przebudowa drogi gminnej nr 790027Z w m. Kinice o długości 0,925 km na wartość 2 381 923,95 zł,
- Przebudowa ulic zlokalizowanych w m. Nowogródek Pomorski (ul. Ogrodowa, Kościelna, Poczтовая o łącznej długości 527 m) o wartości 2 441 213,26 zł.

Przez obszar gminy biegnie fragment lokalnej linii kolejowej nr 415 łączącej stację Gorzów Wielkopolski ze stacją Myślibórz o łącznej długości 48,605 km. W latach 2000 do 2008 linia była nieczynna, ponownie została uruchomiona w 2009 r. na odcinku Gorzów Wielkopolski - Świątki dla ruchu towarowego na potrzeby transportu materiałów budowlanych do budowy drogi ekspresowej S3. W chwili obecnej linia kolejowa jest nieczynna. Na terenie gminy znajduje się jedna stacja kolejowa - w m. Świątki. Obecnie nieczynna, budynek stacji został zaadaptowany na cele mieszkaniowe.

Na terenie gminy nie ma ścieżek rowerowych. Ich budowa stanowi ważne zadanie samorządu w kolejnych latach. Zgodnie z planami gminy planuje się budowę ścieżek rowerowych wzdłuż drogi powiatowej nr 2108Z na odcinku od Giżyna do Rokitna, a także wzdłuż drogi gminnej nr 790001Z. Ścieżka wzdłuż drogi powiatowej nr DP 2116Z (droga relacji: Sulimierz-Rokitno-Rychnów o długości 5,454 km) na odcinku Karsko – granica

administracyjna gminy, stanowi fragment tzw. pętli Barlinecko – Nowogrodzkiej. Trasa ta prowadzi z Karska do Krzynki (gm. Barlinek) – Jagowa – Równa – Dzikowa – Rychnowa – przez Kinice do Karska. Planowana jest również budowa ścieżki rowerowej w Kinicach o długości 1 500 m. Realizacja powyższych ścieżek rowerowych stanowi ważny element kreowania zrównoważonego rozwoju gminy. W ramach wdrażania programu rozwoju wybranych sektorów turystyki uznano turystykę rowerową jako tzw. produkt markowy. Trasy rowerowe pokazane na mapie Studium zaproponowano przy założeniu, że będą służyć zarówno do rekreacji jak i do dojazdów związanych z pracą. Ponadto tworzą one alternatywę dla przemieszczeń komunikacją rowerową pomiędzy miejscowościami w gminie.

3.1.2 Sieć wodociągowa

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie gminy Nowogródek Pomorski w 2024 r. wyniosła 88,4 km i obsługiwała 793 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do roku 2019 długość sieci wodociągowej na terenie gminy nie uległa zwiększeniu. Z sieci wodociągowej w gminie w 2024 r. korzystało 3 003 osoby, co stanowiło 91,92% ogólnej liczby ludności gminy. W 2024 r. odnotowano 9 awarii sieci wodociągowej. Zużycie wody na 1 mieszkańca w 2024 r. wynosiło 49,48 dam³, co w porównaniu z latami wcześniejszymi wskazuje na nieznaczny spadek zużycia wody na terenie gminy.

Tabela 17 Sieć wodociągowa na terenie gminy w latach 2019-2023

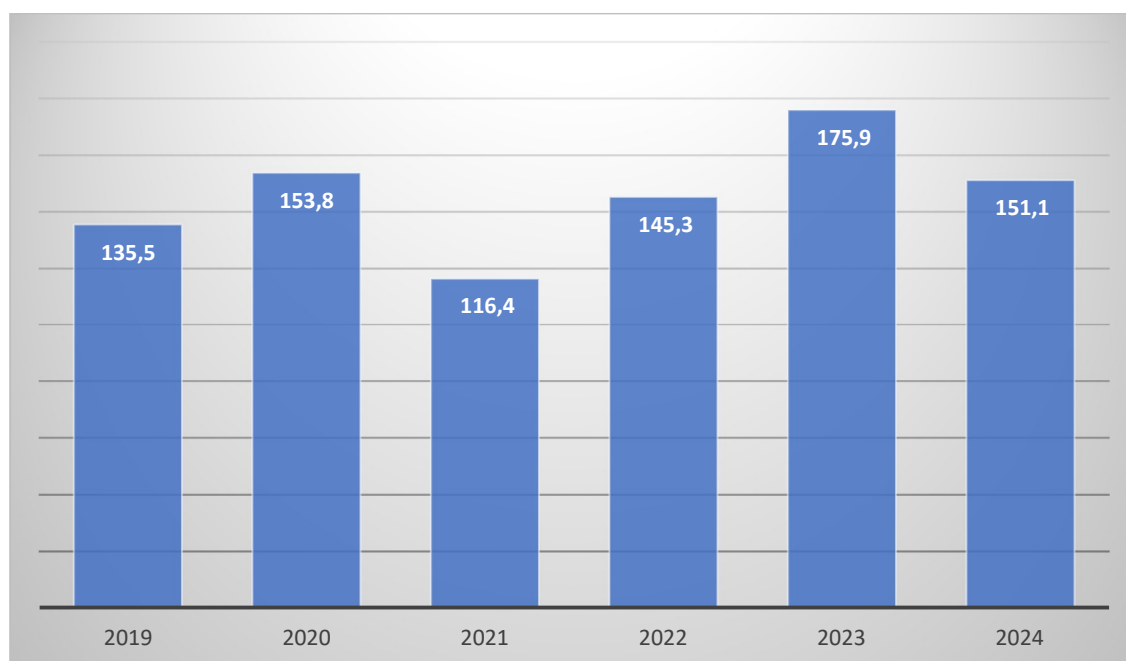
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) [km]	-	76,7	76,7	76,7	76,7	88,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	762	762	762	763	771	793
awarie sieci wodociągowej [szt.]	21	13	14	12	5	9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	-	3 010	2 983	2 979	2 973	3 003
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	89,8	89,8	89,8	89,8	89,9	91,92
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [dam ³]	34,4	42,8	34,5	43,6	52,7	49,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

Na terenie gminy eksploatowane są 2 stacje wodociągowe zaopatrujące w wodę mieszkańców poszczególnych miejscowości. Są to stacje w Karsku oraz w Golinie. Sieć wodociągowa poszczególnych grupowych układów z wiejskimi ujęciami wody dostarcza wodę do 14 miejscowości leżących na terenach gminy, zamieszkałych przez około 90% ogólnej liczby mieszkańców gminy Nowogródek Pomorski. Mieszkańcy gospodarstw rolnych w obrębie poszczególnych sołectw, których podłączenie do gminnego systemu zaopatrzenia w wodę jest nieuzasadnione ekonomicznie, korzystają z indywidualnych źródeł wody pitnej. Z gminnego systemu wodociągowego zaopatrywana jest miejscowość Łubianka, położona w sąsiedniej gminie Barlinek. Stan techniczny sieci wodociągowej jest zadowalający.

W latach 2019-2024 dostarczanej wody w tys. m³ uległa zmianie. W 2024 r. do gospodarstw domowych dostarczono łącznie 151,1 tys. m³ wody.

Wykres 24 Ilość dostarczanej wody w tys. m³ w latach 2019-2024

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

3.1.3 Sieć kanalizacyjna

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Nowogródek Pomorski w 2024 r. wyniosła 22,6 km i obsługiwała 260 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do roku 2019 długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy uległa zwiększeniu o 12,6 km. Z sieci kanalizacyjnej w gminie w 2024 r. korzystało 1 176 osób, co stanowiło 36% ogólnej liczby ludności gminy. W 2024 r.

odnotowano 3 awarie sieci kanalizacyjnej, co wskazuje na spadek liczby awarii w porównaniu z latami poprzednimi.

Tabela 18 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	10	10	10	15,6	15,6	22,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	225	225	227	242	252	260
awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	10	10	8	7	3	3
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	1 098	1 096	1 093	1 135	1 161	1 176
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	32,7	32,7	32,9	34,2	35,1	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim

Na obszarze gminy znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków: w Karsku oraz w Golinie. 160 budynków mieszkalnych jest podłączona do sieci kanalizacyjnej. Trzy sołectwa na obszarze gminy posiadają zbiorczą sieć kanalizacyjną, reszta jest wyposażona w bezodpływowe zbiorniki kanalizacyjne oraz 94 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenie gminy nie ma zorganizowanego systemu odprowadzania wód opadowych. Wody odprowadzane są powierzchniowo do istniejących w pobliżu cieków i rowów melioracyjnych bądź zagospodarowywane w obrębie poszczególnych terenów zainwestowanych. Jedynie w miejscowościach Nowogrodek Pomorski oraz Karsko istnieją fragmentaryczne układy kanalizacji deszczowej odprowadzające wody do odbiorników, którymi na ogół są pobliskie cieki i rowy melioracyjne. Prawidłowe stosunki wodne są utrzymywane poprzez system urządzeń melioracji podstawowej i szczegółowej, szczególnie rozbudowanym w zachodniej części gminy.

3.1.4 Sieć szerokopasmowa

Dużą potrzebą współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego jest dostęp do komunikacji, którą zapewnia szerokopasmowy internet. „Narodowy Plan Szerokopasmowy” (NPS) określa politykę rządu dotyczącą zapewnienia obywatelom i przedsiębiorcom dostępu do nowoczesnych usług komunikacji elektronicznej.

Na przestrzeni lat 2013-2018 należy dostrzec pozytywny wzrost poziomu pokrycia kraju infrastrukturą szerokopasmową, umożliwiającą korzystanie z usług dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s. Na koniec 2018 r. taką możliwość posiadało 71,7% gospodarstw domowych w Polsce, wskaźnik ten wzrósł zaś o 19,6 p. p. względem danych na koniec 2013 r., tj. tuż przed przyjęciem przez Radę Ministrów pierwszej wersji NPS.

Kluczowym wyzwaniem Ministerstwa Cyfryzacji jest zapewnienie do 2025 r. wszystkim gospodarstwom domowym możliwości dostępu do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s., z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach oraz zapewnienie gigabitowego dostępu do internetu dla wszystkich miejsc stanowiących siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego, takich jak szkoły, węzły transportowe i główne miejsca świadczenia usług publicznych, a także dla przedsiębiorstw prowadzących intensywną działalność w internecie.

W kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego gminy należy uwzględniać w rozwoju instytucjonalnym aktywną działalność w celu podnoszenia dostępu do sieci szerokopasmowej. Stanowi to ważny aspekt rozwoju przedsiębiorczości internetowej, funkcjonowania placówek oświatowych, kulturalnych oraz administracji samorządowej.

W zakresie rozwoju telekomunikacji na terenie gminy Nowogródek Pomorski zakłada się:

- 1) rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, np. rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej,
- 2) zapewnienie pełnej dostępności do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych, rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu,
- 3) objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

3.2 Jakość powietrza

W województwie zachodniopomorskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: Aglomerację szczecińską, miasto Koszalin i strefę zachodniopomorską, do której należy gmina Nowogródek Pomorski.

Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim – raport wojewódzki za rok 2023* (GIOŚ RWMŚ w Szczecinie, 2024 r.) na terenie gminy Nowogródek Pomorski wyznaczono obszar przekroczeń docelowego stężenia rocznego O₃ w powietrzu ze względu na kryterium ochrony zdrowia i roślin.

W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2023 z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, żadna strefa nie otrzymała klasy C. W przypadku wszystkich badanych zanieczyszczeń każda z trzech stref województwa została sklasyfikowana jako A (A1 pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II). Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2023 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń metody szacowania uwzględniające modelowanie, metody szacowania wyznaczone przez analogię do stężeń uzyskanych na podstawie pomiarów w innych strefach województwa a także informacje o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 19 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM_{2,5})

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
aglomeracja szczecińska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
miasto Koszalin	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
strefa zachodniopo morska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2023, s. 91.

Chociaż w roku 2023 w ocenie jakości powietrza żadna strefa w województwie zachodniopomorskim nie uzyskała klasy C ze względu na kryteria określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi, warto podkreślić, że zgodnie z zasadami oceny rocznej, klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, w przypadku

wystąpienia obszaru przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia nawet o małym zasięgu decyduje on o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że potencjalne zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Z kolei w rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2023 r. z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska uzyskała klasę A. Na uwzględnionym w ocenie stanowisku pomiarowym tła pozamiejskiego, zlokalizowanym w Widuchowej (powiat gryfiński), nie zanotowano wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych/docelowych określonych dla kryterium celu ochrony roślin. Strefa zachodniopomorska została natomiast zaliczona do klasy D2 z uwagi na przekroczenie kryterium celu długoterminowego ustanowionego dla ozonu, zarejestrowane na stanowisku w Widuchowej.

Tabela 20 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2023, s. 99.

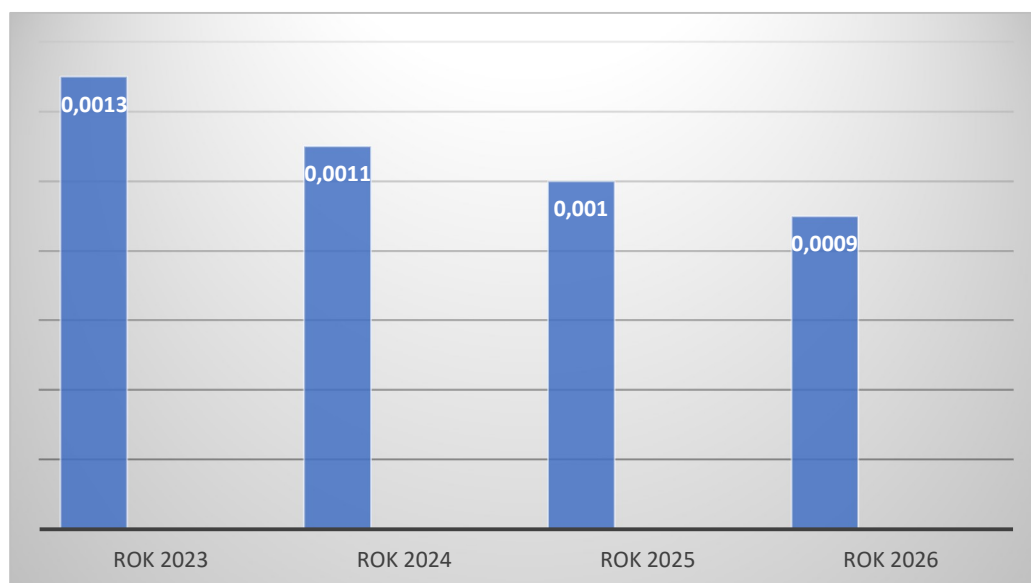
Stan jakości powietrza w gminie Nowogródek Pomorski można określić jako bardzo dobry. Przekroczenia zanieczyszczenia powietrza dotyczyły tylko ozonu O₃. Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa, podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego.

Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

W dniu 14 września 2023 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację programu ochrony powietrza (POP) wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej. Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa w sytuacjach alarmowych w strefach województwa zachodniopomorskiego w danym roku kalendarzowym.

Zgodnie z aktualizacją POP gmina Nowogródek Pomorski w ramach działań naprawczych ma osiągnąć w 2026 r. redukcję emisji benzo(a)pirenu do powietrza na poziomie 0,0009 Mg/rok.

Wykres 25 Wielkość redukcji emisji benzo(a)pirenu do powietrza w wyniku realizacji działań naprawczych w poszczególnych latach 2023-2026

Źródło: Uchwała Nr XLY/540/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie określenia Aktualizacji Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej, s. 54.

Uchwałą Nr XXII/153/17 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 22 marca 2017 r. został zmieniony i zatwierdzony „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2015-2020”. Celem opracowania Planu była realizacja zadań, których celem były:

- Redukcja emisji gazów cieplarnianych do roku 2020 o minimum 9495,7 MgCO₂ stanowi 15% emisji roku 2013 przyjętego za bazowy.
- Zwiększenia do roku 2020 udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do minimum 6566,4 GJ co stanowi 20% energii produkowanej w roku 2013 (bazowym) ze źródeł odnawialnych.
- Zmniejszenia zużycia energii finalnej o 20% w stosunku do tzw. scenariusza Business As Usual w roku docelowym 2020 co stanowi 145735 GJ
- Zaprojektowanie działań niskoemisyjnych i efektywnie wykorzystujących zasoby, w tym poprawie efektywności energetycznej, wykorzystaniu OZE.
- Wzrost liczby budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej objętych termomodernizacją.
- Ograniczenie „niskiej emisji” z mieszkalnictwa.
- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.
- Wzrost liczby zmodernizowanego oświetlenia ulicznego.

3.3 Odnawialne źródła energii

Wraz z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na energię a przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski funkcjonuje jedna farma fotowoltaiczna o mocy 2016 kW zajmująca działki o powierzchni 30 972 m². Dwa budynki gminne posiadają również panele fotowoltaiczne o mocy 5,5 kW. Są to: OSP Nowogródek Pomorski oraz OSP Giżyn. W latach 2024-2026 gmina zaplanowała realizację instalacji fotowoltaicznych w obiektach gminnych. Ich celem jest ochrona środowiska poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Do planowanych na kolejne lata inwestycji należy instalacja paneli w następujących obiektach użyteczności publicznej:

1. Oczyszczalnia ścieków w Golinie o mocy 5,4kW do wykonania w 2025 r.
2. OSP Karsko o mocy 13,5kW do wykonania 2025 r.
3. OSP Giżyn dodatkowo 5,5kW do wykonania 2025 r.
4. PSZOK Karsko o mocy 27kW do wykonania 2025 r.
5. Stacja Uzdatniania Wody w Karsku o mocy 20kW do wykonania 2025 r.
6. Stacja Uzdatniania Wody w Golinie o mocy 20kW do wykonania 2025 r.
7. Szkoła w Karsku o mocy 45 i 26kW do wykonania 2026 r.
8. Szkoła w Nowogrodku Pomorskim o mocy 27kW do wykonania 2026 r.

3.4 Zagrożenie suszą i powodzią

Wody powierzchniowe

Gmina Nowogródek Pomorski leży w dorzeczu Odry - i jej dopływu Warty. Na obszarze dorzecza Odry leży północna i zachodnia część gminy, znajdująca się w zlewni Myśli.

Na obszarze dorzecza Warty leży południowo-wschodnia część gminy, znajdująca się w zlewni Kłodawki, jednego z większych prawobrzeżnych dopływów Warty w jej dolnym biegu.

Przez teren gminy przepływają następujące rzeki i kanały:

1. Kłodawka: jest prawobrzeżnym dopływem Warty. Od jeziora Karskie Wielkie płynie na południe przez Ławin, Trzciniec, Kabatki. Całkowita długość Kłodawki wynosi 28 km a powierzchnia jej zlewni 327,7 km². Długość Kłodawki w granicach gminy Nowogródek Pomorski wynosi ok. 9 km. Na obszarze gminy Nowogródek Pomorski Kłodawka nie jest zasilana większymi, naturalnymi dopływami. Przyjmuje jedynie kilka niewielkich, naturalnych i sztucznych cieków, m. in. ciek wypływający z jeziora Parzeńskiego oraz ciek odwadniający łąki śródlądne znajdujące się na południe od wsi Parzeńsko.
2. Marwica: jest prawobrzeżnym dopływem Kłodawki, do której wpływa na obszarze gminy Kłodawa. Całkowita długość Marwicy wynosi 22,8 km, przyjmując za górny odcinek rów melioracyjny przebiegający przez użytki zielone na południe od Golina. Powierzchnia zlewni rzeki wynosi 86,76 km². Długość Marwicy na obszarze gminy wynosi 4 km a na odcinku następnych 4,4 km stanowi granicę z gminą Lubiszyn.
3. Kanał Kłodawski jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Kłodawki, do której wpływa na obszarze gminy Kłodawa. Obszarem źródłowym Kanału Kłodawskiego są zmeliorowane łąki znajdujące się w okolicy Łubianki na wysokości 67 m n.p.m. (gm. Barlinek). Całkowita długość Kanału wynosi 13,8 km, a powierzchnia jego zlewni – 70,74 km². Kanał Kłodawski wpływa na obszar gminy Nowogródek Pomorski w okolicy Stawna i na długości ok. 4 km płynie przez południowo - wschodnią część gminy, na przeważającym odcinku przez lasy Puszczy Barlineckiej a przed wypłynięciem z gminy – przez jezioro Ściegienko.

Na obszarze zlewni Myśli w granicach gminy Nowogródek Pomorski, odpływ wód powierzchniowych do Myśli następuje poprzez sztucznie wykształconą sieć rowów i kanałów melioracyjnych, w przeciwieństwie do naturalnego układu wodnego zlewni Kłodawki. Sieć ta powstała przed wojną celem osuszenia terenów podmokłych na rozległych torfowiskach. Do głównych kanałów melioracyjnych należą Kanał Nowogródek, Kanał Giżyn, Kanał Chocim (Kozi Rów).

Na obszarze gminy Nowogródek Pomorski znajduje się 9 jezior o powierzchni powyżej 1 ha. Są to następujące jeziora: Karskie Wielkie - 150,0ha, Sumickie - 10,0 ha, Blade – 3,2 ha, Kinickie - 10,7 ha, Rokitno – 82,4 ha, Somin – 6,6 ha, Ciche – 9,2 ha, Parzeńskie – 11,5 ha, Ściegienko – 20,3 ha. Łączna powierzchnia akwenów wodnych na obszarze gminy wynosi 340 ha, co stanowi 2,1% jej powierzchni.

W północnej części gminy, zwłaszcza w strefie czołowomorenowej, znajdują się liczne, niewielkie, naturalne zbiorniki wodne, typowe dla krajobrazu polodowcowego. Są to śródpolne jeziorka typu wytopiskowego tzw. oczka wodne, najczęściej o powierzchni do 1 ha, bez dopływu powierzchniowego (nie podlegają klasyfikacji gleboznawczej). Wyróżniają się w otwartym, rolniczym krajobrazie ze względu na często występujące zadrzewienie i zarośla towarzyszące tym akwenom. Największe nagromadzenie oczek śródpolnych znajduje się na południe od Sumiaka oraz w okolicy Rokitna, Nowogródka Pomorskiego, Karska, Karlina, Lipina, Świątek na północny wschód od Ulejna.

Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie obszar gminy położony jest w granicach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

Tabela 21 JCWP na terenie gminy Nowogródek Pomorski

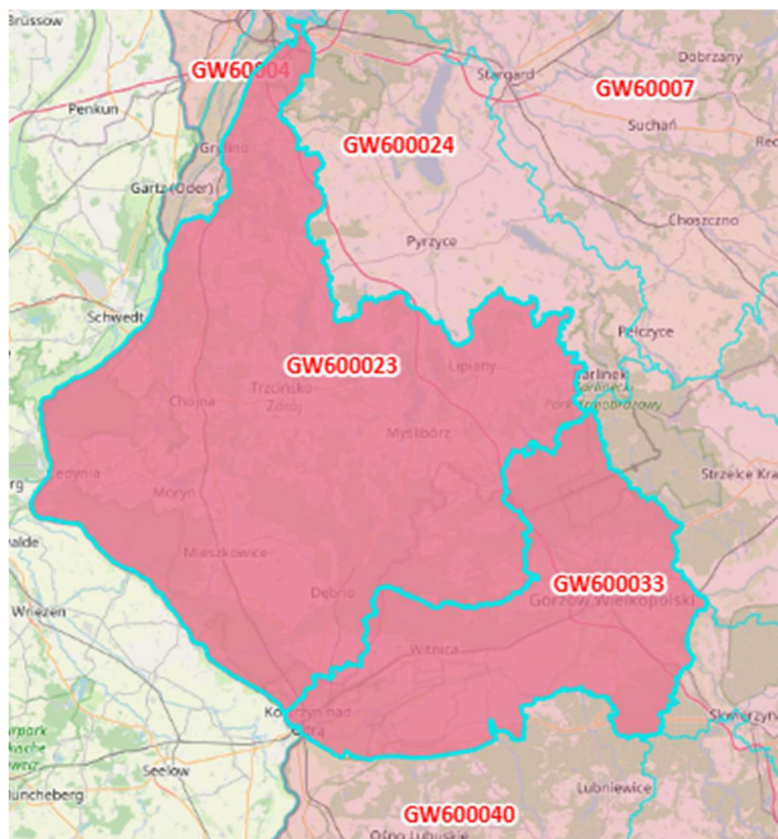
Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW60001018929	Kłodawka	zły stan wód	zagrożona
RW6000101912729	Pręga	zły stan wód	zagrożona
LW10966	Kozie	brak danych	niezagrożona
LW10943	Sulimierskie	brak danych	zagrożona
LW10937	Karskie Wielkie	brak danych	niezagrożona
LW10941	Rokitno	brak danych	niezagrożona
RW600011191259	Myśla	dobry stan wód	zagrożona

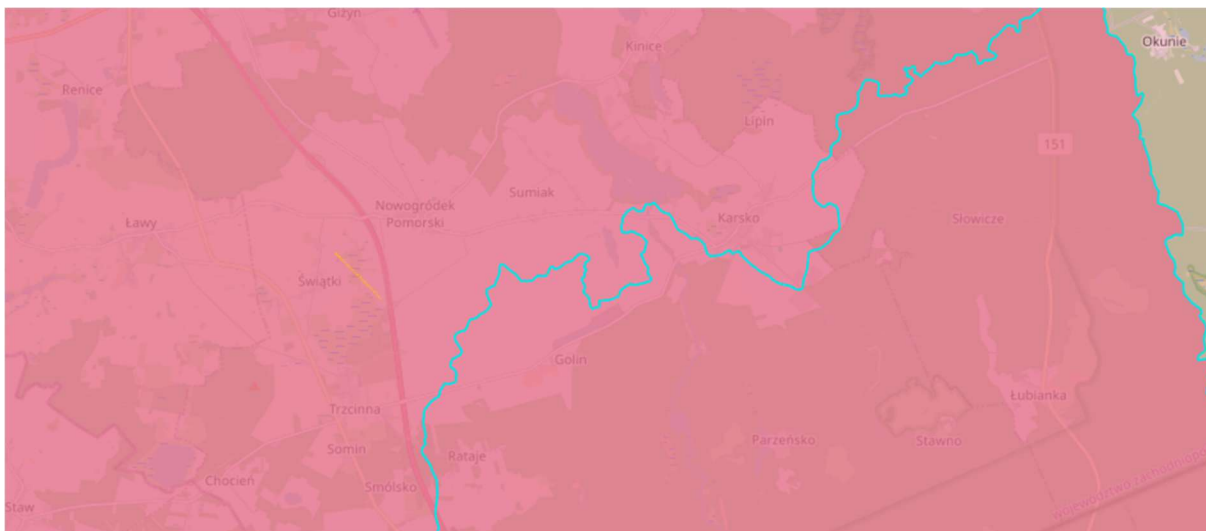
Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> (dostęp: 10.02.2025 r.)

Zgodnie z drugą aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (IIaPGW) przyjętą Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu zagospodarowanie wodami na obszarze dorzecza Odry, trzy jednolite części wód powierzchniowych jeziornych są niezagrożone osiągnięciem celów środowiskowych. Żadna z czterech JCWP jeziornych nie ma wskazanego w IIaPGW złego stanu/potencjału

Wody podziemne

Mapa 7 Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/mapa> (dostęp: 10.02.2025 r.)

Tabela 22 JCWPd na terenie gminy Nowogródek Pomorski

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600033	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW600023	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

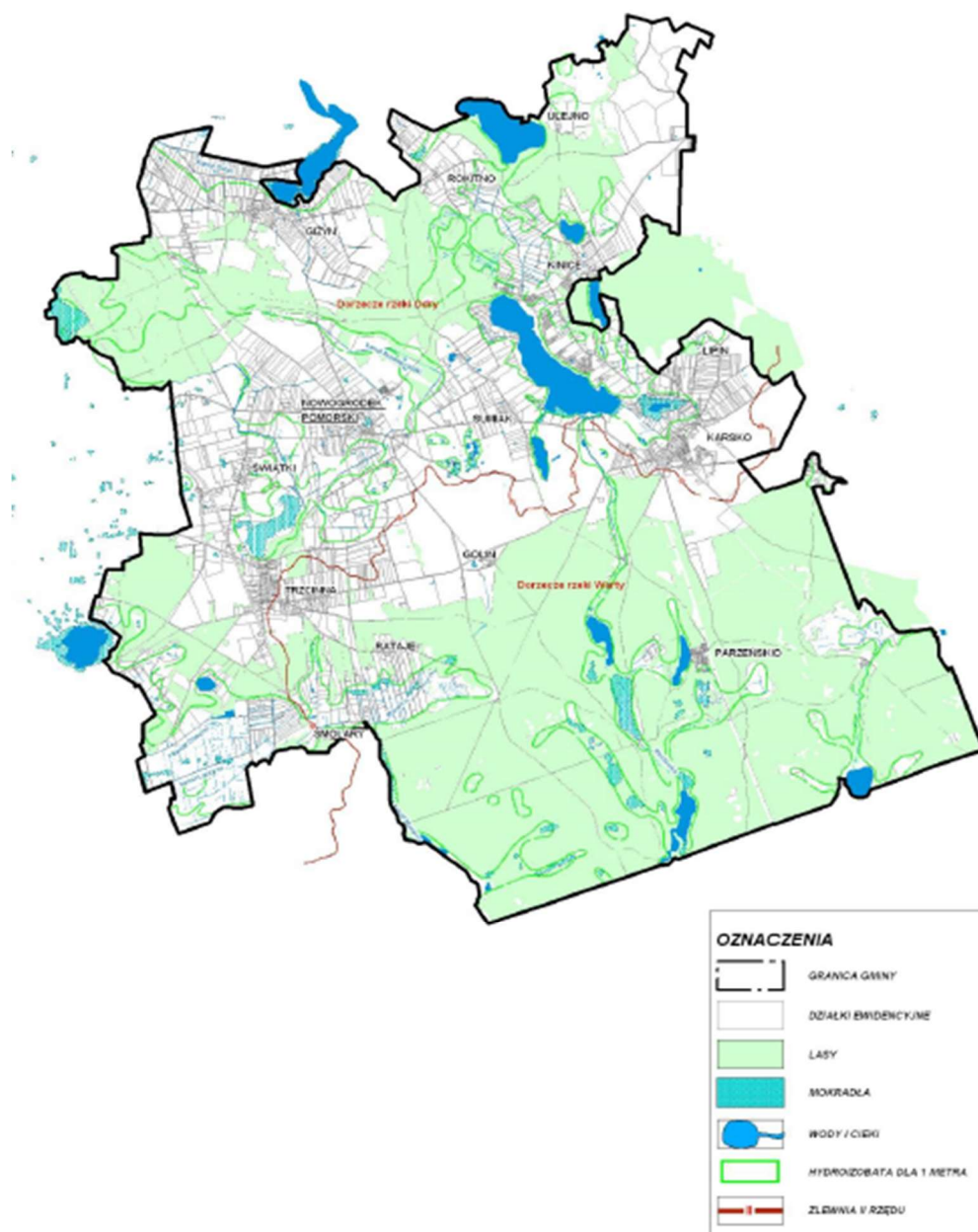
Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne> (dostęp: 10.02.2025 r.)

Zagrożenie powodziowe

Na części terenu gminy Nowogródek Pomorski administrowanej przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Szczecinie nie ma stref zagrożenia powodziowego, tj. nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi ani obszary szczególnego zagrożenia powodzią (wg informacji zawartych na stronie wody.isok.gov.pl).

Dyrektor RZGW w Poznaniu dotychczas nie sporządził Studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalającego zasięg wód powodziowych dla rzek przepływających przez gminę oraz nie zakwalifikował tych rzek we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego do sporządzenia map zagrożenia i ryzyka powodziowego. Według wstępnej ocena ryzyka powodziowego dla województwa zachodniopomorskiego, wykonanego przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, na terenie gminy Nowogródek Pomorski, nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, nie wystąpiły znaczące powodzie historyczne, nie występują obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne.

Mapa 8 Tereny podmokłe na terenie gminy Nowogródek Pomorski

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowogródek Pomorski, s. 51.

Mapy zagrożenia powodziowego, które są opracowywane dla terenów zagrożonych wystąpieniem powodzi na terenie Polski to:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q 0,2\%$);

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Z uwagi na brak występowania zagrożenia wystąpieniem powodzi na terenie gminy nie zostały opracowane mapy zagrożenia powodzią, oprócz mapy N-33-114-B-b-4, która dotyczy Kanału Giżyn oraz Kanału Nowogrodek.

Mapa 9 Mapy zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Nowogrodek Pomorski

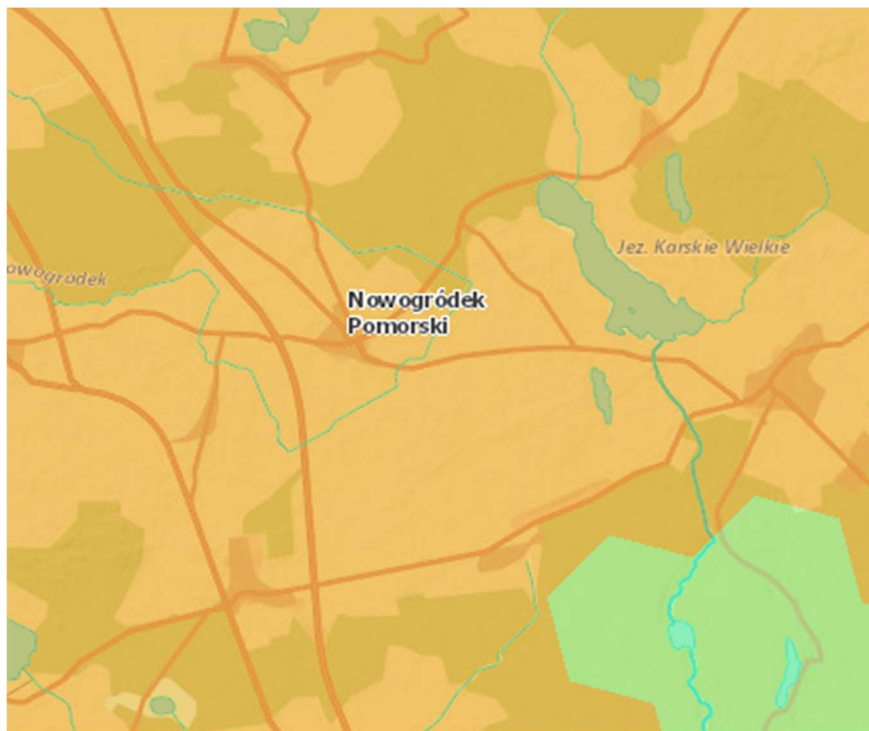

Źródło: Wody.isok.gov.pl (dostęp: 10.02.2025 r.)

Na części obszaru gminy Nowogrodek Pomorski administrowanej przez RZGW w Poznaniu zdecydowana większość to tereny pokryte lasami lub wskazane do zalesienia, a także projektowane użytki ekologiczne. Tereny podmokłe (torfowiska i mokradła) na terenie całej gminy występują w lokalnych obniżeniach, gdzie hydroizobaty występują na głębokości 1 m p.p.t. W naturalny sposób są to tereny zagrożone zalaniem lub podtopieniami. Poza nielicznymi rozproszonymi siedliskami rolniczymi, nie są to tereny zabudowane ani wskazane do zabudowy.

Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. obszar gminy Nowogródek Pomorski znajduje się w rejonie silnie zagrożonym suszą.

Mapa 10 Obszar zagrożony suszą na terenie gminy Nowogródek Pomorski

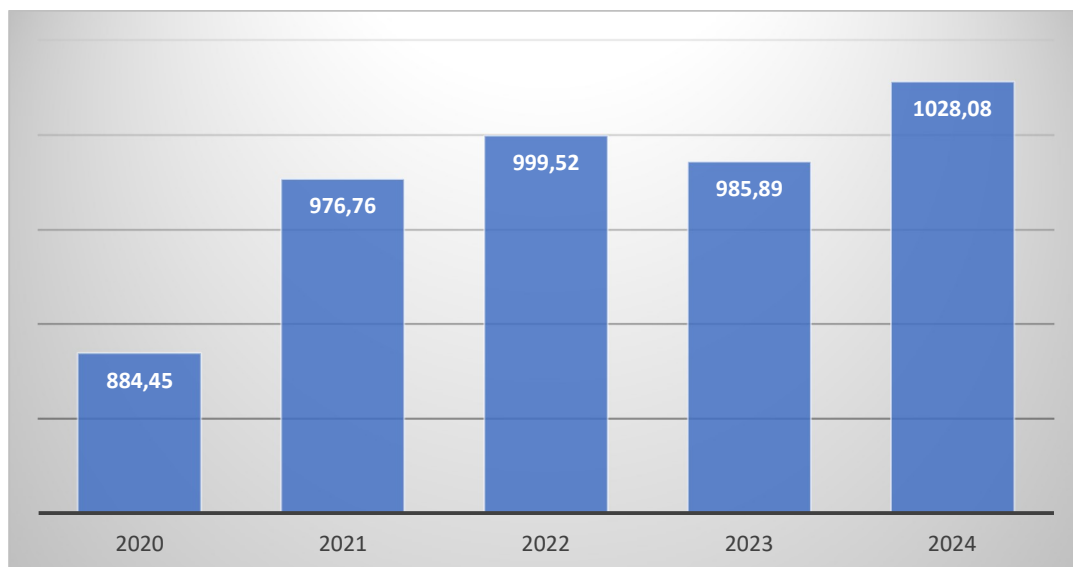
Źródło: Wody.isok.gov.pl (dostęp: 17.01.2025 r.)

3.5 Gospodarka odpadami

W 2024 r. na terenie gminy Nowogródek Pomorski złożonych było 1 217 deklaracji na segregowanie odpadów komunalnych. Firmą, która zajmowała się wywozem odpadów komunalnych oraz selektywnych w 2024 r. była firma PGKiM w Myśliborzu.

W analizowanych latach 2020-2022 zaobserwować można wzrost ilości produkowanych odpadów komunalnych na terenie gminy. W 2023 r. odnotowano niewielki spadek ilości odpadów, których zebrano łącznie 985,89 Mg. Z kolei w 2024 r. odnotowano ponowny wzrost ilości odebranych odpadów komunalnych, których odebrano od mieszkańców łącznie 1 028,080 Mg.

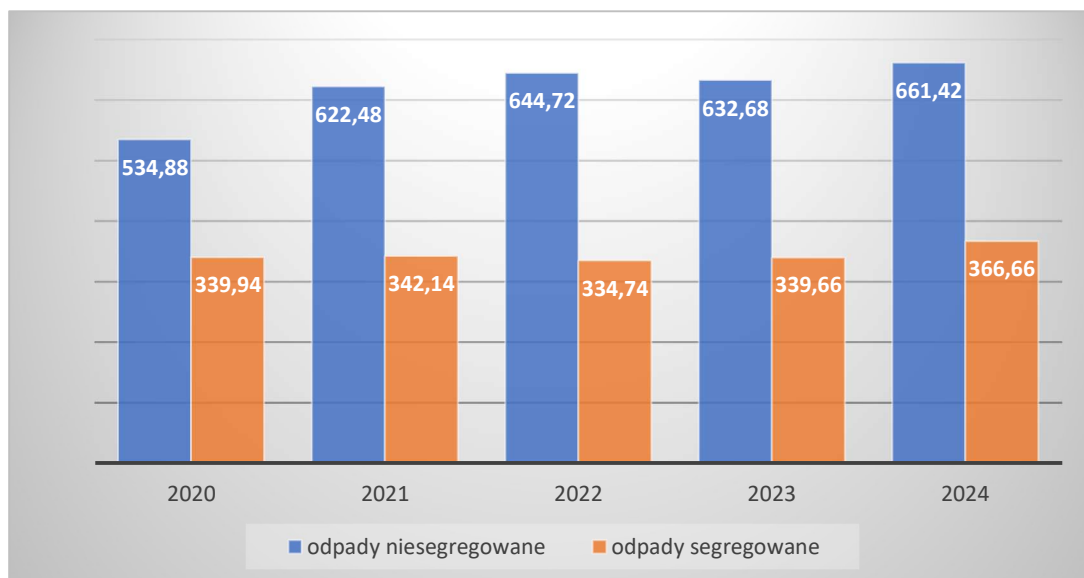
Wykres 26 Ilość odpadów zebranych z terenu gminy w latach 2020-2024 [Mg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PGKiM w Myśliborzu

Odbiór odpadów zbieranych selektywnie na terenie gminy Nowogródek Pomorski utrzymuje się w ostatnich latach na zbliżonym poziomie, który w 2024 r. wynosił 366,66 Mg.

Wykres 27 Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy w latach 2020-2024 [Mg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PGKiM w Myśliborzu

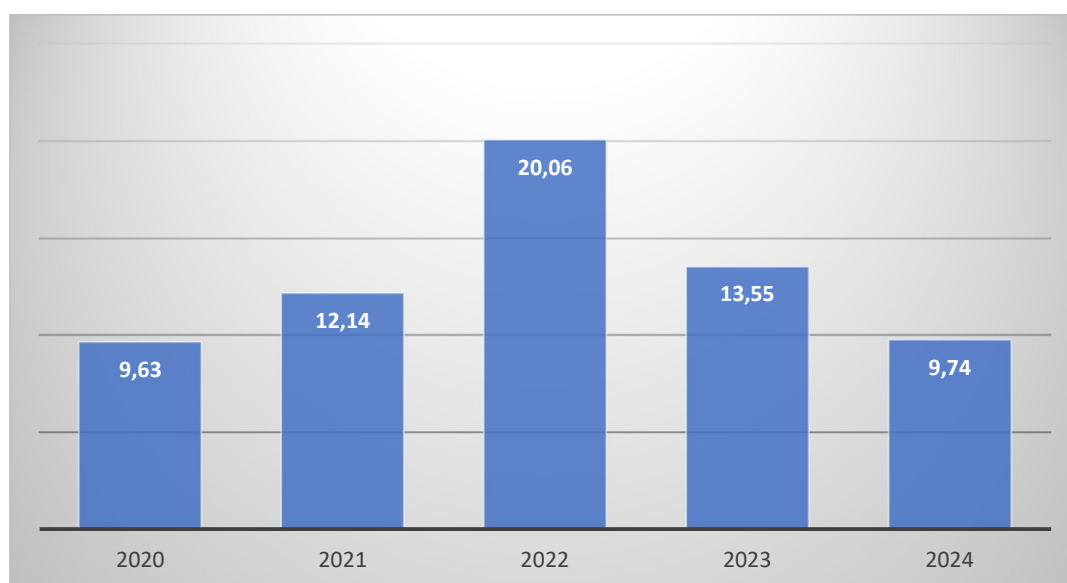
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w analizowanych latach 2019-2023 wyniósł odpowiednio:

- 2019 rok – 36,2%
- 2020 rok – 98,59%

- 2021 rok – 14,56%
- 2022 rok – 14,9273%
- 2023 rok – 15,22%

Gmina Nowogródek Pomorski obsługiwana jest przez Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowany przy ul. Celnej 21 w Myśliborzu. W analizowanych latach 2020-2023 wzrastała ilość odpadów oddawanych bezpośrednio do PSZOK. W 2020 r. było to 9,63 Mg, a w 2023 r. – 13,55 Mg, a w 2024 r. odnotowano spadek ilości odpadów w PSZOK – 9,74 Mg.

Wykres 28 Ilość odpadów zebranych z terenu gminy Nowogródek Pomorski w PSZOK w latach 2020-2023 [Mg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski

Odpady zagrażające zdrowiu i życiu mieszkańców gminy to również materiały zawierające azbest. Gmina Nowogródek Pomorski realizuje *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2015–2032*, który został przyjęty uchwałą nr 77/2015 Rady Gminy Nowogródek Pomorski dnia 22 grudnia 2015 r. Celem programu jest oczyszczenie gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych przez wiele lat wyrobów zawierających azbest, a także sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym czasie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Na terenie gminy zinwentaryzowano łącznie 1 024 472 kg materiałów zawierających azbest. W poprzednich latach udało się zutylizować 258 168 kg azbestu. Do zutylizowania pozostało jeszcze 766 304 kg nieszkodliwych materiałów azbestowych.

Tabela 23 Zewidencjonowany i zutylizowany azbest na terenie gminy Nowogródek Pomorski [kg]

Miejscowość	Ilość azbestu zinwentaryzowana	Ilość azbestu zutylizowana	Pozostało do utylizacji
Trzcinna	117 259	36 829	80 430
Karsko	445 805	137 096	308 709
Sumiak	42 195	6 315	35 880
Giżyn	79 670	15 590	64 080
Kinice	24 645	8 805	15 840
Nowogródek Pomorski	263 032	27 602	235 430
Parzeńsko	7 360	4 480	2 880
Świątki	44 506	21 451	23 055
RAZEM:	1 024 472	258 168	766 304

Źródło: Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski